

V I E N Y B Ė

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

89 M. 18 N.

192 Highland Boulevard,
Brooklyn, N. Y. 11207

1975 M. LAPKRIČIO [NOVEMBER] 1 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

Metiniame Jungtinių Tautų korespondentų baliuje, lapkričio 14 d. šalis daugelio kraštų diplomatų, atsilankė ir Kinijos ambasadorius Lai [viduryje]. Kaireje Indijos žurnalistas Jogindra Banerji, dešinėje — Vienybės red. Jonas Valaitis ir BATUNo atstovas Kęstutis Miklas.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Karščiausias Jungt. Tautų klausimas

Nors Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos trisdešimtoji sesija savo darbotvarkėje turi per šimtą įvairių klausimų, bet nė vienas nesukėlė tokios įtampos, kiek arabų pasaulio inspiruota rezoliucija, smerkianti sionizmą kaip rasizmą.

Pradžioje, Asamblėjos trečiajame komitete, o paskui ir Asamblėjos pilnatyje ta rezoliucija praėjo didele balsų dauguma, savo priešininkus ir susilaukčius nuo balsavimo palikdama mažumoje.

Kaip pirma Asamblėjos posėdžių salėse, taip paskui ir kitur, o ypač JAV, pylėsi kalbos, pasisakančios prieš šitokią Jungtinių Tautų akciją, pabrėžiant, kad pati tarptautinė organizacija pastatė į pavojų savo ateitį. Tuoju buvo pradėta kalbėti, kad JAV, kurios kasmet Jungtinėms Tautoms sumoka beveik trečdalį narių duoklių, turėtų pasitraukti ar bent kaip nors kitaip Jungtines Tautas už tai nubausti. Prie ko bus prieita, dabar dar per anksti spėlioti, bet yra tikras dalykas, kad ši rezoliucija neto gero neduos, o taikos reikalui Palestinoje padės mažiausiai.

Jungtinių Tautų rezoliucijos pačios savaime vykdomosios galios neturi, tad netenka laukti, kad kas nors imsis organizuoti tarptautinę armiją ar kitaip jėga mėgins versti izraelitus atsisakyti sionizmo. Ta-

čiau užtenka ir tokios rezoliucijos, kurios pasėkoje atsirastų pavojingų ženklų tarptautinėje politikoje. Nors Jungt. Tautų nariai nevisada šoka rezoliucijas vykdyti, bet, prisibijoma, kad tie kraštai, kurie reikėsi žydų persekiojimu, dabar gali tą savo darbą dar labiau suintensyvinti, prisidengdami, būtent, ta rezoliucija.

Bet ta rezoliucija, kad ir kaip ji nepatogi Izraeliui, be abejo, yra geresnė išeitis, nei būtų tuves Izraelio pašalinimas iš šios tarptautinės organizacijos. Sąlygos Izraelio pašalinimui dar nebuvo pribrendusios, o ir balsų arabai su savo šalininkais iš Afrikos ir komunistinių kraštų nebūtų pakankamai surinkę.

Tie Afrikos kraštai, kurie balsavo už antisisionistinę rezoliuciją, sako, nebūtų balsavę už Izraelio išmetimą iš Jungtinių Tautų. To, kaip žinia, reikalavo karingasis Afrikos valstybių organizacijos pirmininkas Ugandos prezidentas Idi Amin. O jei ne paties Amino plačiai išgarsinta kalba prieš Izraelį ir per ankstyva JAV delegato Moynihan reakcija, gal šitokia antisemitinė rezoliucija iš viso nebūtų praėjusi. Jungtinėse Tautose plačiai kalbama, kad daugelis Afrikos kraštų pabalsavo už rezoliuciją tik dėlto, kad jautėsi izeisti, — esą, JAV delegatas savo

kalboje (pasakytoje už Jungt. Tautų ribų) ižeidęs Afrikos valstybių organizacijos pirmininką.

Sesija jau eina prie pabaigos — oficialiai turėtų būti uždaryta gruodžio 16 d. Ateinantys metai Izraeliui irgi daug vilčių neneša. Jau beveik tikra, kad 1976 m. sesijos prezidentu bus išrinktas asmuo, kuris Izraeliui nekošer. Tai Sri Lankos (Ceilono) ambasadorius Shirley Amerasingh, kurį Azijos kraštų grupė jau patvirtino toms pareigoms, nes ateinančiais metais yra Azijos kraštų eilė duoti kandidatą į sesijos prezidentus. Tasai ambasadorius, be kitų, dar yra pirmininku ir trijų asmenų komiteto, kuriam JT yra pavedusios tyrinėti žmogaus teisių pažeidimą Izraelio okupuotoje teritorijoje.

Kalbant apie rasinę diskriminaciją ir kovą prieš ją, ne pro šalį prisiminti ir kitą Jungtinių Tautų taikinį — Pietų Afriką, kurios rasinė politiką ši organizacija yra pamerkususi ir dar šios sesijos metu paskyrė daug laiko kovai prieš ją. Tarp šimtų delegatų, kalbėjusių prieš ją, buvo ir Vytautas Zenkevičius, Lietuvos TSR užsienio reikalų ministro pavaduotojas, kuris specialiajame politiniame komitete kalbėjo net keletą kartų.

S. Narkėliūnaitė

Lietuva, Latvija ir Estija Tarybų S-joj pirminės

„Christian Science Monitor“ Korespondentė Elizabeth Pond spalio 29 įdėjo ilgą straipsnį apie Pabaltijį, pavadintą „A glimpse inside the U. S. S. R.'s 'west'“. Straipsnis su penkiom nuotraukom ir Pabaltijo žemėlapiu užima du pilnus puslapius. Vienoj jų iš oro Vilniaus šv. Onos, Bernardinų ir šv. Mykolo bažnyčių ansamblis, kitoj Vilniaus merginų apsirengimas, dvi nuotraukos — iš Estijos sostinės Talino ir viena iš Rygos, Latvijos sostinės.

Esą trys Pabaltijo valstybės, sovietų užgrobtos 1919, dabar pirmąja visoj Tar. Sąjungoj visais atžvilgiais — miestų ir kaimų gyvenimo sąlygomis, informacijų keitimusi, darbo našumu, uždarbiu, gamnamų prekių kokybe ir patarnavimu, erdvesniais butais ir menu. Pabaltiečiai sugebą išlaikyti tautinį charakterį, nežiūrint didžiausio rusų spaudimo neišsiveržti iš griežtų nustatytų formų.

Rusams Pabaltijys reiškia „Vakarų“, kuriuos jie gavo, pasirašę Molotov — Ribbentrop paktą. Tada tie sąjungininkai buvo susitarę pasidalinti Rytų Europą tarp Berlyno ir Maskvos. Pabaltijo valstybėms tai buvo sužibėjusios laisvės galas.

Po karo, sugrįžus sovietams, į Sibirą ištremtų pabaltiečių procentas buvo didesnis nei bet kurios kitos tautos. Nežiūrint to, pabaltiečiai po 1960 metų vėl sugebėjo parodyti savo identitetą.

Estams padeda nepertoliausiai, tik 50 mylių gimininga Suomija, didelis skaičius emigrantų į Švediją.

Latvijai — patogioj padėty, kai per ją eina susisiekimas geležinkeliais ir vandens keliais su užsieniu.

Lietuva, būdama katalikiškas kraštas, turi daug panašumų Vidurio Europai.

Padeda

Rusams labiausiai vakarietiškas Talinas su savo kavinėmis ir vėliausiu madų apsirengimais. Nors visa, kas iš Vakarų, jų negali pasiekti, bet padeda Helsinkio televizijos programos, matomos ir Taline.

Daug estų gauna leidimus aplankyti Suomiją (nėra jokio pavojaus, kad kas pabėgtų, nes suomiai privalo gražinti kiekvieną pabėgėlį).

Latvių pajūris rusams labiausiai žinomas ir mėgiamas.

Lietuva labiausiai tradicinė, mažiausiai internacionalinė. Žinoma savo gandrulizdžiais ir liaudies menu, medžio drožiniais, tuo pačiu

Nukelta į 3 psl.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD
was established in 1886 by Juozas J. Paukštytis in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Wai-vada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Sirvydas. Contributing Editors: Demie-Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.
Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

KONGR. DERWINSKI REZOLIUCIJA KONGRESUI LIETUVOS REIKALU

Atstovų Rūmuose Kongresmanas E. J. Derwinski rugs. 18 d. pasiūlė Lietuvos reikalui naują rezoliuciją. Ji perduota Atstovų Rūmų Tarp-tautiniams santykiams palaikyti komitetui. Rezoliucijos tekstas lietuviškai: "Jungtinė rezoliucija, išreiškianti Kongreso nusistatymą, kad Europos saugumo ir bendradarbia-vimo konferencijos galutinis aktas Helsinky jokiū būdu nepakeitė ilgalaikės JAV politikos nepripažinti nelegalaus trijų Baltijos valstybių - Estijos, Latvijos ir Lietuvos - už-grobimo ir aneksavimo, ką įvykdė Sovietų Sąjunga.

Kadangi trys Baltijos valstybės - Estija, Latvija ir Lietuva nuo pat II Pasaulinio karo yra neteisėtai So-vietų Sąjungos okupuotos;

Kadangi Sovietų Sąjunga Euro-pos Saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos galutinį aktą, pasira-šytą Helsinky, aiškina kaip sutei-kiantį pastovų statusą Estijos, Lat-vijos ir Lietuvos prijungimui, ka-neteisėtai įvykdė Sovietų Sąjunga;

Kadangi pasirašydami galutinį aktą Helsinky nei Prezidentas, nei Valstybės departamentas nepaskel-bė deklaracijos, kad JAV vis nebe-pripažįsta prievarta Sovietų Sąjun-gos įvykdyto tų valstybių užėmimo,

nors prezidentas savo viešame pa-reiškime 1975 m. liepos 25 d., ir Valstybės sekretoriaus pavaduoto-jas Europos reikalams savo liudijime Tarp-tautinių politikos ir karinių reikalų pakomisijoje, sudarytoje Atstovų Rūmų Tarp-tautinių santy-kių komiteto, visiškai aiškiai yra pareiškę, kad ilgalaikė oficiali JAV politika — nepripažinti Sovietų Są-jungos neteisėtą Baltijos valstybių užgrobimą ir prijungimą — nėra Europos Saugumo konferencijos re-zultatų pakeičiama;

Todėl dabar tebūnie Atstovų Rū-mų, drauge ir Senato, nuspręsta, kad, nežiūrint kaip Europos Saugu-mo ir bendradarbiavimo konferen-cijos galutinį aktą, pasirašytą Hel-sinky, Sovietų Sąjunga, ar kuris kitas kraštas beaiškintu ar skelbtu Kongreso priimtoji prasmė yra ta, kad neįvyko jokio ilgalaikės JAV politikos pakeitimo — kurio laikėsi — nepripažinti neteisėto Sovietų Sąjungos įvykdyto Baltijos valsty-bių — Estijos, Latvijos ir Lietuvos — užgrobimo ir prijungimo, ir kad JAV politika, jokiū būdu nepripa-žinti Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą" ir toliau bus tebe-tesinama.

RYTŲ EUROPOS EGZILAI "TEISĖ" SOVIETŲ S-GA COPENHAGOJE

VLIKas š. m. spalio 14 d. į Daniją, pasiuntė Simą Kudirką. Jis spalio 17-19 dienomis, Danijos Par-lamento rūmuose, Kopenhagoje, buvo liudininkas prieš Sovietų Są-jungą kaltinimo "Tribunole", "The "The International Sacharov Hear-ing".

Sovietų Sąjunga kaltinama žmo-gaus teisių varžymu, ideologiniu ir politiniu persekiojimu, religine priespauda ir tautinių grupių, ma-žumų respublikose persekiojimu.

Kudirka buvo aprūpintas doku-mentine medžiaga anglų ir rusų kalbomis.

Anksčiau VLIKas į Kopenhagą nusiuntė genocido parodyti medžia-gos. Kopenhagoj liudyti dar buvo Jonas Jurašas, iš Lietuvos išvykęs, dabar gyvenęs vakarų Vokietijoje.

Prof. A. Sacharovui, už jo nenul-stamą kovą ginant žmogaus teises ir laisvę Sovietų Sąjungoje spalio 9 d. skandinavų buvo paskirta Nobelio taikos premija.

Viso buvo per 20 liudininkų — buvusių ilgamečių koncentracijos stovyklų, kalėjimų kalinių ir perse-

kiotų bei nukentėjusių asmenų. Tarp jų minimi: A. Solženitsyn, žurnalo Kontinental Londone re-daktorius V. Maksimov, du Volgos vokiečiai, vienas Krymo totorius, vienas armėnas, keli žydai ir daug rusų.

"Tribunolo" sudėtyje yra neseniai iš Lietuvos išvykęs prof. A. Štro-mas, dabar gyvenęs Anglijoje; Si-mon Wiesental iš Austrijos, nusi-kaltusių nacių ieškotojas; dr. K. Gerstenmeier, buv. Vokietijos Bun-destago pirmininkas; Eugene Iones-co iš Prancūzijos; Victor Sparre, Haakon Lie iš Norvegijos, dr. Mar-tin Dewhirs, lenkas dr. Leszek Kolakowski, žurnalistas Victor Zor-ra, prof. Michael Bourdeaux, žurna-listas Levin iš Anglijos ir kt. Į "teisėjus" dar buvo pakviesti visų Danijos parlamento partijų lyde-riai.

"Tribunolą" ruošė Bendras Rytų Europos Egzilų Komitetas Danijo-je.

Knyga "Mažoji Lietuva"

Lietuvos Tyrimo Institutas New Yorke paruošė knygą *Mažoji Lietu-va* (studia Lituanica III t.). Siame tome yra atskiros šešios studijos: 1. Mažoji Lietuva tarptautinėse sutar-tyse (anglų kalba) paruošė dr. Jo-nas Stiklorius; 2. Mažoji Lietuva Prūsijos kartografijoje (vokiečių kalba) paruošė dr. Povilas Rėklai-tis; 3. Lietuviai žarnierėliai 18-me amžiuje Prūsijos armijoje (anglų kalba) paruošė dr. Algirdas Budrec-kis; 4. Prūsijos karaliaus patvarky-mai ir proklamacijos, rašyti lietuvių kalba (anglų kalba) paruošė dr. Algirdas Budreckis; 5. Kapų pa-minklai Mažajoje Lietuvoje (anglų kalba) paruošė dr. Jurgis Gimbu-tas; 6. Mažosios Lietuvos vietovar-džių svetimėjimas XX amžiuje (lie-tuvių kalba) paruošė dr. Vilius Pėteraitis. Knygoje bus 49 ilustra-cijos su dar niekur nespausdintais žemėlapiais, jos apimtis per 300 psl. Sios knygos rankraštį su visais dokumentais Lietuvos Tyrimo In-stituto pirmininkas Juozas Audėnas ir knygos redaktorius Martynas Brakas rugsėjo 3 d. įteikė Juozui

Kapočiui, Lietuvių Enciklopedijos leidėjui Bostone, ir susitarė dėl jos spausdinimo.

Ta proga būrelis bostoniečių vi-suomenininkų, spaudos bendradar-bių ir radijo valandėlių vedėjų buvo susirinkę Lietuvių Klube. Apie patį Institutą ir pirmuosius jo išleistus du tomus - Mažoji Lietuva ir dr. Juozo Balio paruoštą bibliografiją Lithuania and Lithuanians (šių lei-dinių dar galima gauti Institute - Lithuania Research Institute, 29 West 57 Street, New York, N. Y. 10019) painformavo Juozas Audė-nas, o apie naujosios knygos turinį kalbėjo jos redaktorius M. Brakas. Susirinkusieji dalyviai labai domė-josi šiuo nauju leidiniu ir Brakui buvo daug paklausimų.

Pasibaigus klausimams ir pasisa-kymams dėl paruoštosios knygos, pasikalbėta apie paskutinius Helsinkio įvykius ir bendrai apie VLIKą. J. Audėnui tarus apie tai trumpą žodį, sekė gausūs paklausi-mai, į kuriuos atsakinėjo VLIKo vicepirm. pranešėjas ir VLIKo Tarybos pirmininkas Stasys Lušys.

Encyclopedia Britannica nesinaudos Sovietų šaltiniais apie Lietuvą

Pereitų metų Encyclopedia Brita-nica laidoje Lietuva ir kitos Sovietų Sąjungos respublikos aprašytos prosovietiška, sukėlė protestų aud-rą. Straipsnio autorius Britannicai parūpino sovietų žinių agentūra "Novosti", o straipsniui apie Lietuvą parašė K. A. Meškauskas.

The New York Times rugsėjo 17 d. atspausdino Israelio Shenkerio straipsnį, pavadintą "Britannica Yields to Criticism, Alters Soviet Republic Articles" (Britannica nusilenkia kritikai, pakeičia straipsnius apie sovietines respublikas). NYT cituoja prof. Romualdo Misiūno žur-nale "Slavic Review" paskelbtą kri-tiką. Jis Britannicos informaciją apie Baltijos tautas vadina "oficia-lios sovietų propagandos sugrumla-vimu" ir pridėda, kad kai kurios jos dalys geriausiai tiktų oficialios so-vietų propagandos žurnalui Soviet Life. Atkreipia dėmesį į tokius aki-rėžiančius netikslumus, kaip viet-iinių komunistinių partijų pripažini-mas "svarbiausiomis politinėmis partijomis" ar "viena svarbiausių politinių partijų", tarytum nebūtų žinoma, kad Sovietų Sąjungoje kitų partijų be komunistų nėra. Taip pat Britannica kalba apie Konstitucijas, kuriose respublikos vadinamos nepriklausomomis, nepaminėdama, kad taip yra tik ant popierio ir tos respublikos yra faktinai okupuotos. Prof. Misiūnas pastebi, kad Ency-clopedia Britannica visuomet di-džiuodavosi savo "objektyvumu ir neutralumu", tuo tarpu, kai visi 15 straipsnių apie sovietines respubli-kas griežtai priešingi tiems princi-pams.

AMNESTY INTERNATIONAL

The New York Times Maskvos korespondentas David K. Shi-pler aprašo, kaip, Maskvoje, prieš me-tus įkurtas Amnesty International poskyris. Yra tai Londone įkurtos Amnesty International organizaci-

jos 20 narių poskyris. Organizacija rūpinasi "sąžinės kalinių" visame pasaulyje. Du Maskvos AI poskyrio nariai yra kalėjime, kiti nuolat sekami ir apklausinėjami, jų butuo-se daromos kratos. Tačiau faktas, kad skyrius tebeegzistuoja parodo, kiek sovietai šiandien skaitosi su pasaulio opinija. Tatai verčia sovie-tus imtis viena kitai prieštaraujan-čių priemonių: iš vienos pusės jie stengiasi išvengti aiškaus konflikto tokia tarptautine Amnesty Interna-tional; iš kitos — sovietų valdžia nori aiškiai parodyti, kad pagerėję kontaktai su JAV, nereiškia, kad bus toleruojama sovietų žmonių didėjanti opozicija režimui. Mask-vos Amnesty International sky-riaus pirmininkas Valentin F. Tur-čin pareiškė, kad areštuojant narius ir darant kratas jų namuose, pri-mygtinai pabrėžiama, kad tai neturi jokio ryšio su Amnesty Internatio-nal. Oficiali valdžios versija yra, kad areštuotieji naudojosi Amnesty priedanga savo antisovietiška veik-lai.

The Washington Post aprašo dviejų Sovietų Sąjungos mokslininkų — fiziko Sacharovo ir matemati-ko Šafarevičiaus — atviras laiškas, kuriam jie rašo:

"Mes norime atkreipti pasaulio dėmesį į paskutinius įvykius mūsų krašte, kurie mums kelia didelio rūpesčio. Pastarųjų metų pastangos apginti tas kuklias laisves, kurios, atrodė, buvo atsiectos, sulaukė aiš-kaus smūgio. Pavyzdžiai: Lietuvos katalikų persekiojimams, baptistų teismai, sulikvidavimas legalaus ne-cenzūruoto leidinio, kaip "Veče", o taip pat pagrindžio leidinių kaip "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kro-nika", teismai Armenijoje, ilgame-tės bausmės žydams, dalyvavu-siems demonstracijose už teisę emi-gruoti į Izraelį ir už rašytojų Anato-

Nukelta į 3 psl.

Vienybė, 1975 m. lapkr. 14 d.

STEBETOJO PASTABOS

LENKŲ MAŽUMA LIETUVOJE

Cambridge (Anglijoje) universiteto žurnalas "The Slavonic and East European Review" idėjo istorijos mokslų daktaro Vlodo Krivicko studija: "The Polish Minority in Lithuania" (Lenkų mažuma Lietuvoje) 1918-1926".

Autorius nurodo lenkų Lietuvoje skaičių — pagal oficialius duomenis ir lenkų apskaičiavimus. Rašo apie žemės reformą, Lietuvos karus su Lenkija, Lietuvos seimuose lenkų vestas kovas; POW bylą (1919 m. lenkų pagrindžio organizacija siekus nuversti Lietuvos vyriausybę; Lietuvos politiką Lenkijos atžvilgiu; Juozo Purickio, Augustino Valdemaro, Mykolo Krupavičiaus, Kazio Griniaus, Ernesto Galvanausko, Antano Tumėno ir kt. pasisakymai lenkų klausimu. Studija 11 psl. Išleista atskira atspauda Cambridge University Press, Bentley House, 200 Euston, London N. W. e. American Branch 52 East 57th St., New York, N. Y. 10022.

LENKAI REMIA LIETUVIŲ LAISVĖS PASTANGAS

Lenkų dienraštis "Dziennik Zwiazkowy" isidėjo platų aprašymą, kad Amerikos lenkų kongreso prezidentas Aloyz Mazewski savo pareiškimu JAV prezidentui G. Fordui ir kitomis progomis lenkų vardu parėmė Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių teises į laisvę. Laikraštis plačiau pažymėjo dr. K.

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA...

Atkelta iš 1 psl.
labiausiai pažengusi nei bet kuri kita respublika modernia skulptūra ir architektūra.

Pabaltiečių didelis prisirišimas prie savo kultūros, kalbos, tikėjimo pažangos nešėjais.

Atsižvelgiant į geografinę situaciją, pabaltiečiai negali išdrįsti reikauti autonomijos. Nieko jiems nepadės nei Helsinkio aktas ar detente. Nelaukiama, kad dabar būtų atdidaryti vartai visiems emigrantams lankyti savo gimines. Pabaltiečiai tik gali didžiuotis, kad juos rusai ir toliau su pavydu vadins Vakaraus, juos sutvirtino.

Elizabeth Pond iš Vilniaus savo rašiniomis mintimis ir baigia.

WASHINGTON POST RAŠO

Atkelta iš 2 psl.

lijų Marčenko. Sistematiškas tos akcijos charakteris kelia mums baimės, kad tai yra tik pradžia plačiai užplanuotos kampanijos.

Ryšys su tuo vykdomas politinius kalinius ginančios Amnesty International sovietų grupės 'valymas' igauna ypatingos reikšmės. Vienas jos narių Sergej Kovalev — suimtas, jos sekretoriaus Andrei Tverdochlebov bute padaryta krata. Jos pirmininkas Vladimir Turčin atleistas.

Saugumo organai areštavo Tverdochlebov ir Kijevo grupės narių Mykolą Rudenko. Tuo pat metu Turčino ir Vladimir Albrechto butuose padaryta krata. Paimti liečiai Amnesty International dokumentai.

Vienybė, 1975 m. lapkr. 14 d.

Bobelio lietuviams perteiktą informaciją apie A. Mazewskio parodytą prielankumą lietuviams. Laikraštis tuo reikalu panaudojo kun. J. Prunskio jiems prisiųstą straipsnį.

SUSIDOMĖJIMAS VILNIAUS UNIVERSITETO KURSAIS

Šiuo metu JT sesijose dalyvaujas Lietuvos Užs. Reik. Ministerijos pavaduotojas Vytautas Zenkevičius patvirtino, kad i sekančių metų Vilniaus Universiteto kursus jau gauta tiek aplikacijų, kad dabartiniuose programose rėmuose nebūgalima jų visų sutalpinti. Daromos pastangos išprašyti užsienio lietuviams studentams papildomą grupę, gal net vieną vien tik tiems, kurie nebemoka laisvai lietuvių kalbos.

LIETUVAITĖ MOKSLININKĖ NATIONAL GEOGRAPHIC ŽURNALE

Spalio laidoj National Geographic žurnalas pirmu straipsniu pristato drąsios mokslininkės ir jos vyro fotografo rečiausių žemėje beždžionių kasdieninį gyvenimą. Drąsioji mokslininkė tai Birutė Galdikas-Brindamour.

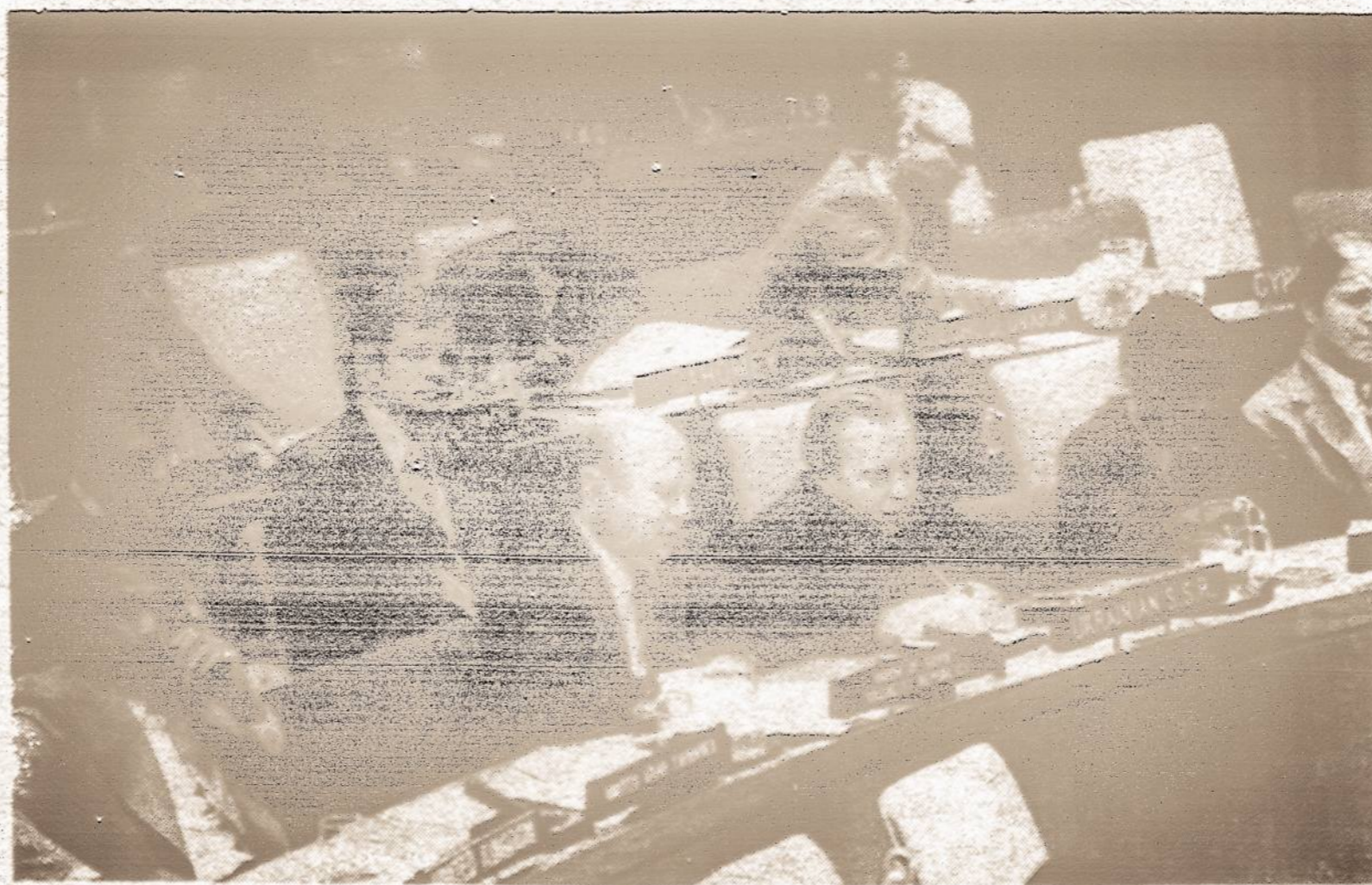
Birutė yra Californijos universiteto antropologijos doktorantė. Su savo vyru Rod Brindamour, gavę kelių mokslinių įstaigų finansinę paramą, Borneo saloje, Indonezijoje, jie studijuoja jau benykstančių orangutangų gyvenimą natūraliomis sąlygomis.

Pirmą puslapį puošia šios lietuvaite's nuotrauka.

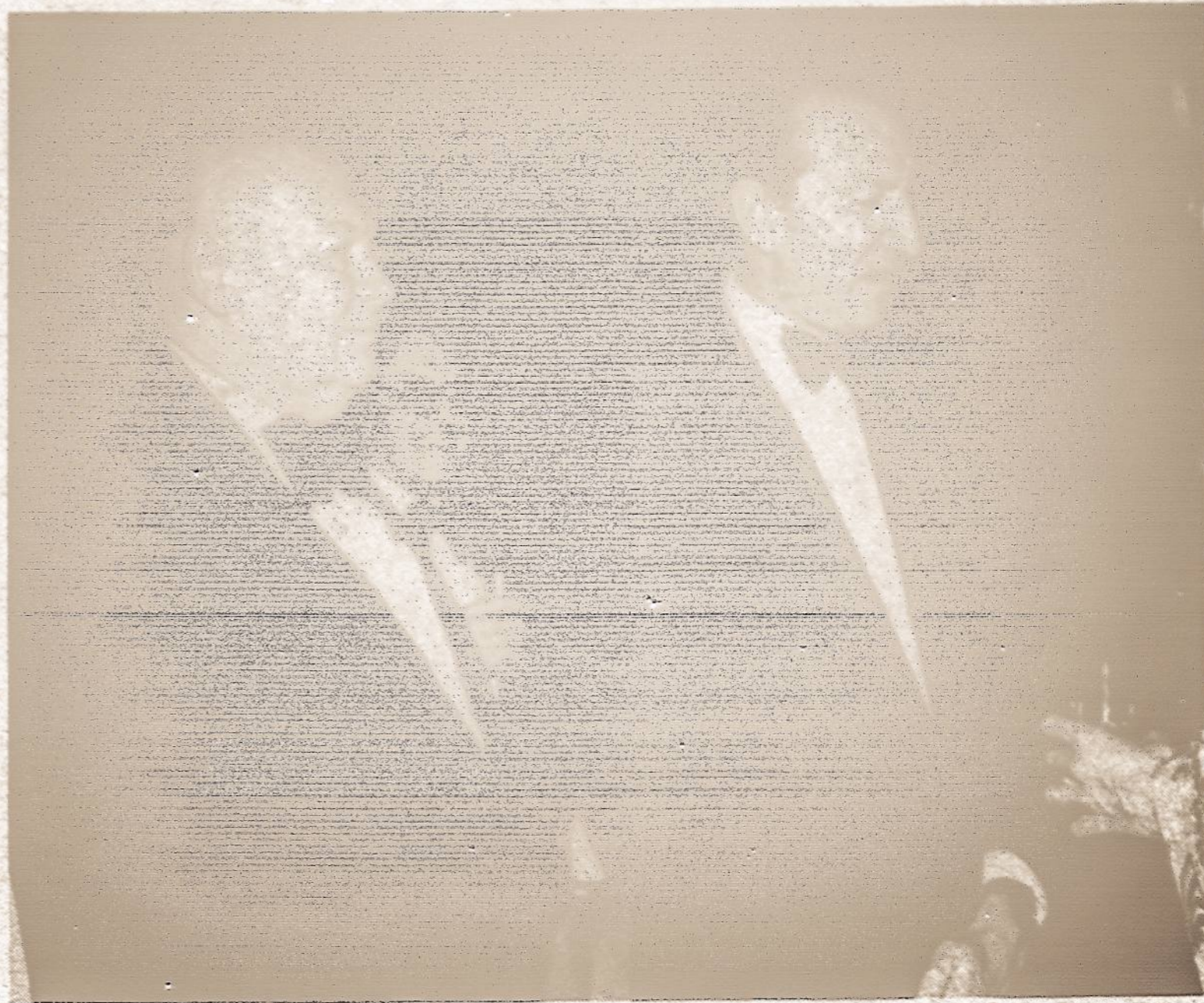
ESTŲ INAŠAS AMERIKAI

— National and International Bicentennial Events leidiny surašyti visi įvykiai, parengimai ir šventės, ryšium su Amerikos nepriklausomybės 200 metų jubiliejum, sąrašė randame ir estus.

1976 liepos 5-11 dienomis Baltimore, Md. Amerikoj gyvenantieji estai ruošia folklorinę savaitę. Bus dainų šventė, teatro pastatymai, tautinių šokių ir gimnastikos pasirodymai, simfoninio orkestro koncertas, paradas, masinis susirinkimas ir dailės paroda. Ruošia specialus komitetas. Nurodoma ir kur kreiptis informacijai: Kaljo Popp, "Esto '76", 1932 Belair Rd., Baltimore, Md. 21213. Tel. (301) 665-5295.

Vytautas Zenkevičius kalba Jungtinių Tautų specialaus politinio komiteto posėdyje prieš rasinę diskriminaciją Pietų Afrikoje.

Jungtinių Tautų gen. sekr. Kurt Waldheim tarp korespondentų, jų metiniame balkuje lapkričio 14 d. Biltmore viešbutyje New Yorke. Kaireje — Jonas Valaitis ir Kęstutis Miklas.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Tarptautinis raidynas bus lietuviškas

Transliteracija vadinasi paraidinis nelotyniško raidyno perrašymas lotynišku raidynu. Raidynas, yra reikalingas rusų, arabų, kinų ir kitomis nelotynišku raidynu kalbomis parašytų vietovių vardų bei pavardžių pakeitimui plačiau naudojamu lotynišku raidynu perrašyti.

Ligšiol net lietuviški vardai, jeigu buvo perrašomi iš rusiško teksto, angliškai buvo rašomi labai keistai. Pavyzdžiui: Vilnius pavirstavo į Vilnyus, Šiauliai į Shyaulyai ir pan.

Toms keistenybėms dabar bus padarytas galas. Tarptautinė Standardų Organizacija (ISO) šiemet paruošė naujas taisykles rusų raidynu parašytus raštus perrašyti lotynišku raidynu.

Nesant lotynų kalboje kai kurių garsų, pvz. ch, š, č ir šč, po kelerių metų užsitęsusių ginčų, transliteravimui yra priimtas lietuviškas raidynas. Jis bus naudojamas visų 58 Tar. Sąjungos (rusų raidynų) tautų, kurios naudoja kirilicą, vardams perrašyti žemėlapiuose, spaudoje ir dokumentuose.

Jau nuo dabar prekyboje galima rasti žemėlapių, kuriuose ne tik Lietuvos, bet ir Rusijos vietovių vardai yra išspausdinti lietuviškai: Švenčionys, Orša, Možaisk ir pan.

Rusų raidyno minkštinimo raidei (miachkij znak) perrašyti bus naudojama apostrofa, pvz. Arhangel'sk. Šio miesto pavadinime tarptautinė rašyba skiriasi nuo lietuviškos dviejose vietose.

PAVOJUS "AMERIKOS BALSUI"

JAV Informacijos agentūrai, išlaikančiai ir Amerikos Balsą, sekančių metų biudžete numatyta 309 milijonų dol. suma. Iš jos 62 mil. buvo skiriami Amerikos Balsui. Dabar skiriamą sumą sumažinti 8,5 mil. dol. Likūtų tik 53,5 mil. dol. Biudžeto nubraukimo išdavos būtų tokios:

1. nebūtų daugiau jokių samdyimų;

2. būtų prarastos 10-15 kalbų transliacijos, tarp jų ir Pabaltijo tautų kalbomis. Dar būtų nubrauktos ukrainų, uzbekų ir kt. kalbomis siunčiamos transliacijos į Tar. S-gą.

Iš Europos kalbų, be rusų, dar liktų čekų, vengrų ir lenkų.

Jei šis biudžetas būtų patvirtintas, jis išgaliotų 1976 m. spalio mėn. Sprendimas priklauso išimtinai nuo prezidento, kuris tai spres lapkričio 22 d.

Veiksniai ragina skubiai siųsti laiškus, telegramas pačiam prezidentui ir prašyti savo senatorius, kongresmanus ir įtakingus politikus šį klausimą kelti viešumoje, kad Helsinkio dvasia informacijos srityje nebūtų taikoma.

LIETUVIŠKA BIBLIOGRAFIJA

ANGLŲ KALBA

Adomas ir Filomeno Kantautai paruošė anglų kalba "A Lithuanian Bibliography", kurią išleido The University of Alberta Press. Šioje 725 puslapių bibliografijoje viso yra 10,168 įrašai. Joje sutelkta medžiaga, esanti Kanados bei JAV didesnėse bibliotekose. Taigi, ši knyga bus paranki mokslininkams, studentams ir šiaip besidomintiems Lietuvos praeitimi bei visais kitais jos kultūros aspektais. Kantautai atliko neeilinės reikšmės mokslinį darbą. Be bibliografijos jokios studijos mūsų laikais nėra įmanomos.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

VIDURVAKARIŲ BENDRUOMENININKŲ SUAŽIAVIMAS LAPKR. 29

JAV LB Michigan, Ohio ir Vidurio Vakarų apygardų ir šias apygardas sudarančių apylinkių ir atskirai veikiančių apylinkių pirmininkų suvažiavimas įvyks Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio 29-30 Chicagoj, Jaunimo Centre. Šį suvažiavimą kviečia JAV LB krašto valdyba, globoja LB Vidurio Vakarų apygardos valdyba.

Suvažiavimo pirmoji diena skiriama apylinkių bei apygardų įvairiam bendruomeniniam klausimam, o antrąją dieną įvyks platesnio masto simpoziumas visuomeninėm problemom gvildinti.

LIETUVIAI TAUTYBIŲ MUGĖJE

Tarptautinėje mugėje Chicago Navy Pier salėse lapkričio 1 ir 2 d. dalyvavo 22 tautinės grupės su įvairiais įrūštais paviljonais, tarpe jų ir lietuviai.

Gražiai įrūštas Balzeko muziejaus skyrius su istoriniais eksponatais. Šiais metais LB vidurio vakarų apygarda, kuriai vadovauja Modestas Jakaitis, įrūšė lietuvių paviljoną, kurį puošė ir dekoravo "Aušros" vartų tunto skautės. Jos pasirodė su tautodailės ir gintaro dirbiniais. Mugės lankytojus skautės supažindino su lietuvių tautinėmis ir lankytojams aiškino dabartinę Lietuvos padėtį.

Pasaulio Lietuvių Inžinierių sąjungos centro valdyba ruošia sąjungos narių vardyną. Jis bus kišeninio formato ir sugrupuotas abėcėlės tvarka. Kraštai turintys daugiau skyrių, bus numeruojami ir pagal tuos numerius bus galima tiksliai nustatyti, kuriam skyriui kiekvienas inžinierius priklauso. Medžiaga renkama skyriuose. Pavieniais inžinieriais rūpinasi Sąjungos centrinis skyrius, kurio pirmininkas yra inž. K. Daugirdas (2004 Highland Ave., Wilmette, Ill. 60091).

Vardynas taip pat turės skyrių apie inžinierines bendroves. Žinios apie jas siunčiamos skyrių pirmininkams arba inž. B. Masiokui, 6033 N. Sheridan Rd. 44 M, Chicago, Ill. 60660.

Algis Modestas penktos tautinių šokių šventės konsultantas, sutiko būti ir visos šventės muzikos reikalų vedėju. Kaip muzikų unijos narys, jis tikisi sutvarkyti ir Montreolio lietuvių liaudies instrumentų "Gintaro" ansamblio dalyvavimą šventės programoje. Šventė įvyks 1976 m. Darbo dienos savaitgalio metu.

Lojolos universiteto lietuviai tar-nautojai, įteikdami aukas per Community Fund, paskyrė jas BALFui. Vargstančiųjų lietuvių vardu BALFas dėkingas visiems aukojusiems ir kviečia kitų įstaigų lietuvius, kurie aukoja Community Fund, pasekti šiuo kilniu pavyzdžiu.

Solistų — Nerijos Linkevičiūtės ir Bernardo Prapuolenio koncertas įvyks 1976 m. vasario 6 d. Jaunimo centre.

Dail. Adolfas Valeška, didžiulės meno studijos Chicagos miesto centre savininkes meno žurnaluose JAV ir Britanijoje, taip pat atžymėtas tarptautinėje enciklopedijoje.

Lietuvių operos pakviestas, jis sutiko sukurti scenovaizdžius — dekoracijas ateinančių metų pavasarį statomom trim lietuviškom operom.

Dail. Jurgis Daugvila pažadėjo sukurti dekoracijas kitais metais įvyksiančiai tautinių šokių šventei.

Elena Juciūtė, buvusi Sibiro kankinė, iš New Yorko atvyks į Chicago ir Jaunimo Centre gruodžio 6. jai bus įteikta Kipro Bielinio \$3,000 premija už jos atsiminimų knygą Pėdos mirties zonoje.

Lietuvių radijo programos pergyvena sunkias dienas dėl stočių transliacijų laiko kaitaliojimo. Nuo spalio 27 Margutis veikia 5 dienas per savaitę nuo 2-3 val. po pietų, Barcus 12:30 val., o Forumas nuo lapkričio 1 bus transliuojamas sekmadieniais nuo 2 iki 3 val. po pietų.

Lietuvos vyčiai Chicagoj turi išigiję savo salę, rūpinasi jos išlaikymu, telkia lėšas, rengia vartotų daiktų išpardavimus. Dabar rengiama moderniška salės virtuvė. Al Mockus ir Al. Zalanka yra užimti lėšų telkimu. Naujų narių verbavime pirmą premiją laimėjo Estelle Rogers, antra — Sabina Klatt, trečią — R. Shlaustas ir Aukščiūnas.

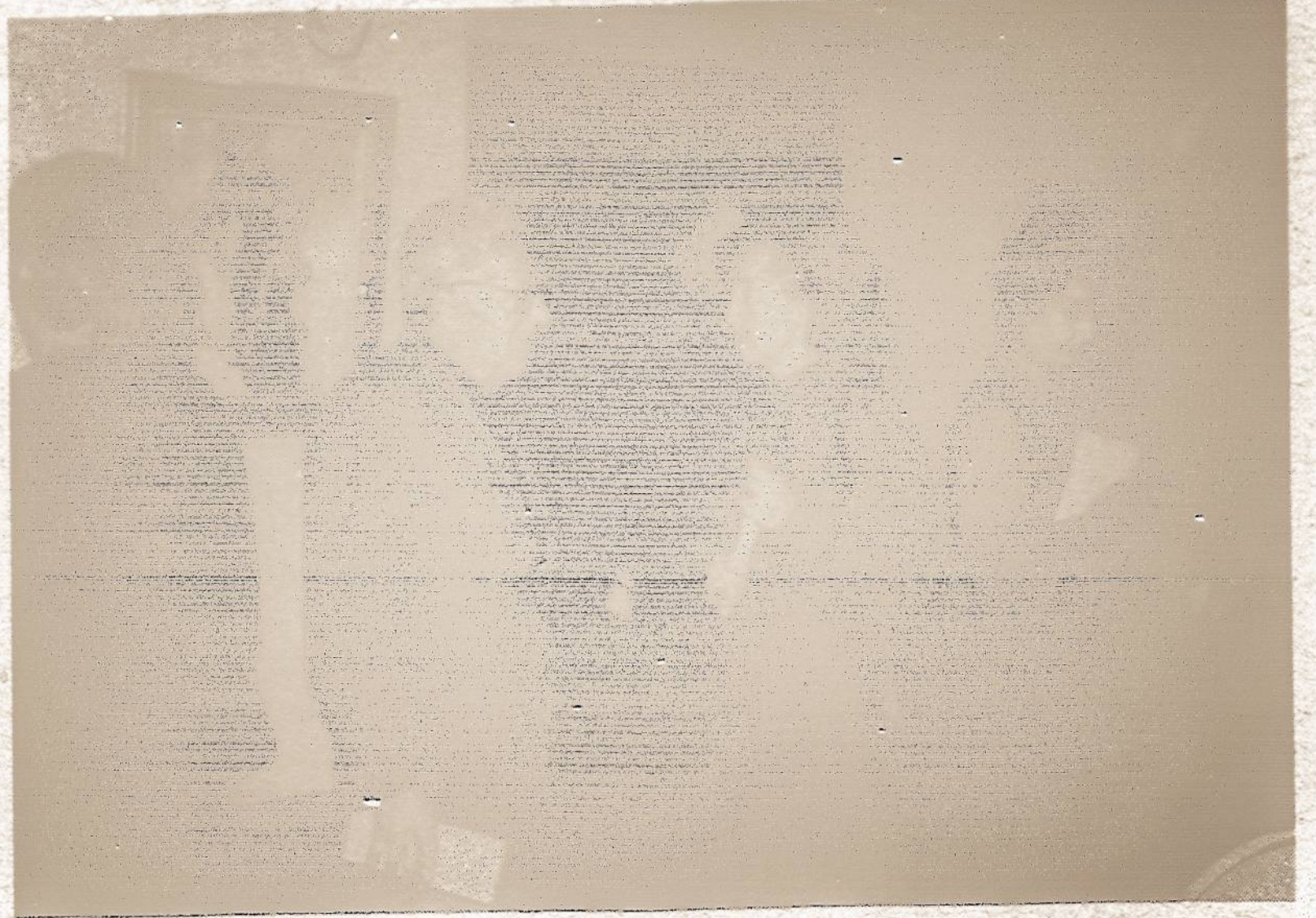
Lietuvos vyčių chorui vadovauja Faustas Strolia.

Liet. Kat. gydytojų Korp. Gajos naująją valdybą sudaro daktarai: pirm. Juozas Kižys, Bronius Valatka, Birutė Kasakaitienė, Elena Razmienė ir Aldona Rimkienė.

Kun. A. Kezys, S. J., kurio foto darbų paroda buvo surengta Jaunimo Centro Chicagoje žemutinėje salėje. Jis šiuo metu yra Jaunimo Centro direktorius, o taip pat Foto Archyvo, užsimojusio išleisti nemaža iliustracinių veikalų lietuvių bei anglų kalbomis, vedėjas.

E. Šulaičio nuotr.

Per dail. A. Algmino dailės parodos atidarymą spalio 31 d. Čiurlionio meno galerijoje Chicagoje.

E. Šulaičio nuotraukos

Dail. Arvydas Algminas prie savo paveikslo Chicagos Čiurlionio galerijoje, kur spalio 31-lapkričio 9 dienomis vyko jo kūrinių paroda.

Lietuvių foto archyvo metinė lietuvių fotografų paroda ir šių metų konkurso rezultatų atskleidimas įvyks lapkričio 21-30 d. Jaunimo centre, Chicagoje.

Konkurse dvi nuotraukų grupės — juoda balta ir spalvota. Juoda—balta nuotraukos turi būti paties fotografo darbas, spalvotos gali būti pagamintos laboratorijos.

Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė vykdamą pro Chicago, kelioms dienoms buvo sustojusi aplankyti savo draugų. Nors šio trumpo viešėjimo tikslī data nebuvo iš anksto žinoma, LMKF Chicagos klubo valdyba spalio 29 d. vakare viešniai surengė priėmimą, kuriame dalyvavo generalinė konsulė J. Daužvardienė, klubo valdyba, buvusios klubo pirmininkės ir narės.

Jonas Vaičiūnas 1974 m. vas. 28 mirusios J. Augustaitytės-Vaičiūnienės, rašytojos, publicistės ir visuomenininkės, mirusios 1974 m. vasario 28 dieną, sūnus sudarė jos raštams leisti komitetą. Pirmininku išrinktas giminių atstovas, Jonas Jasaitis. Tikimasi, kad dviejų metų nuo mirties sukakties proga bent vienas tomas bus išleistas.

Encyclopedia Lituanica bus įteikta kongr. E. Derwinskiui ir žurn. W. Andersonui per Amerikos Lietuvių Tarybos lapkričio 22 d. rengiamą banketą, kur bus pagerbti šie Lietuvos reikalui nusipelnę amerikiečiai.

Dail. Arvydo Algmino paroda įvyko Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje. Joje išstatyta 25 paveikslai. Paveikslų išdėstymas akiai malonus, galerijos patalpos nepergrūstos kūriniais.

Temų salė: nuo lietuviškos mitologijos iki Amerikos indėnų buitės, nuo realistiškai atliktų natūrmortų iki daiktų ir žmonių simbolinio traktavimo kone siurrealistinėse formose.

Dailininkas stipriai jaučia dažo jėgą, gerai balansuoja kompozicija piešiamų objektų išdėstyme ir visos paveikslo erdvės geometriniam padalinime.

Dalios Kučėnienės rečitalyje Chicagoje išpildyti du nauji Dariaus Lapinsko kūriniai: "Balyvėra ir apokalipsiniai raiteliai", taip pat Vargdienių Mišios.

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Centro Valdyba, susitarusi su profesoriaus Stepono Kario Paminklų Statyti Vykdomoju Komitetu, paskelbė konkursą a. a. profesoriaus Kario paminklų suprojektuoti. Konkurso laimėtoji komitetas skiria \$500 ir \$150. antro tinkamiausio projekto autoriui. Paminklas bus statomas Lietuvių Tautinėse Kapinėse Chicagoje.

Dail. Inos Nenortienės dailės darbu paroda Čiurlionio galerijos patalpose ruošiamą gruodžio 5-13. Paroda rengia Lietuvių skaučių seserija.

— **Aldona Jakubauskaitė** pakviesta į Hubbard aukšt. mokyklos matematikų Mu Alpha Theta draugiją.

— **Stanley Soparas** iš Marquette Parko groja Illinois universiteto Circle campus Džiazo ansamblyje. Rudeninis koncertas ruošiamas lapkričio 26 d. Ryšių auditorijoje.

Kun. Juozas Dambrauskas, MIC, Tėvų marijonų vienuolijos provincijolas, su provincijos taryba spalio 2-3 dienomis išrinko paskirų vienuolynų vyresniusius ir paskirstė pareigūnus. Prie dienraščio Draugo esančio vienuolyno vyresniuojų paskirtas kun. V. Rimšelis; kun. P. Činikas paskirtas pirmuoju patarėju ir Draugo administratorium, o kun. Pr. Garšva — II-uojų patarėju ir Draugo redaktorium. Laivo redaktorium paskirtas kun. J. Vaškakas, o kun. dr. V. Bagdanavičius — Liet. Knygos klubo vedėju.

Vienybė, 1975 m. lapkr. 14 d.

Aštuonioliktasis BALFo Seimas Chicagoje

SEIME NEDALYVAVO PIRMININKĖ M. RUDIENĖ
VADOVAVO APSKR. PIRM. V. ŠIMKUS

Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo 18-asis seimas Chicagoje lapkričio 8-9 dienomis Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje praėjo sklandžiai. Centro v-bos pirmininkei Marijai Rudienei užtrukus Europoje ilgiau, negu buvo numatyta, seimą lapkričio 8 d. atidarė Chicagos apskr. pirm. Valerijonas Šimkus. Vadovaujant sol. Algirdui Braziui, JAV ir Lietuvos himnus sugiedojo visi seimo dalyviai. Pradžios invokaciją sukalbėjo salės šeimininkas ir Nek. Prasidėjimo par. klebonas prel. D. Mozeris.

PREZIDIUME 15 VEIKĖJU

Prezidiumą sudarė: vysk. V. Brizgys, Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, prel. D. Mozeris, kun. Ant. Zakarauskas, kun. Ant. Baltrušūnas iš Borsno, kun. A. Trakis, dr. K. Bobelis, dr. P. Kisielius, V. Selenis, E. Paurazienė, J. Švedas, F. Kurgonienė, A. Budreckas, kun. K. Kuzminskas. Seimui vadovavo Valerijonas Šimkus.

Vysk. V. Brizgys pradėjo sveikimus tardamas žodį savo, Kunigų Vienybės ir Religinės šalpos vardu. Linkėjo, kad lietuvis lietuviui atliktų pagalbos pareigas visur ir visada.

Gen. konsulė J. Daužvardienė sveikino Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu. Ji padėjo BALFo veikėjams už bendradarbiavimą su diplomatiniais pareigūnais ir palinkėjo ateityje atlikti šalpos pareigas.

PAGERBTI MIRUSIEJI

Mirusiuosius BALFo kūrėjus: prel. J. Končių ir L. Šimutį malda ir Šv. Rašto ištrauka prisiminė kun. A. Trakis.

ALTo vardu sveikinius tęsė dr. K. Bobelis, Skautų — F. Kurgonienė, Religinės šalpos — kun. K. Kuzminskas, Savanorių — kūrėjų s-gos — J. Švedas, kun. A. Baltrušūnas, Šaulių rinktinės — A. Budreckas, Ateitininkų federacijos — dr. P. Kisielius, kun. A. Zakarauskas Chicagos Kunigų Vienybės ir savo par. vardu, Kat. federacijos vardu — dr. J. Meškauskas, Tautinės s-gos — T. Blinstrubas, Liet. gydytojų — dr. R. Povilaitis, žurnalistų — J. Janušaitis, E. Paurazienė, viena BALFo kūrėjų, sveikinimą perdavė per pirmininkaujantį, kun. A. Trakis perdavė pirmininkės M. Rudienei ir Liet. Evang. tarybos sveikinius ir BALFo Tarybos pirm. V. Selenis, A. Juškevičius.

SVEIKINIMAI RAŠTU NESKAITYTI

Sveikinius seimui raštu pristatė BALFo direktorė D. Bobelienė. Dėl laiko stokos paminėjo tik sveikinius asmenis ar draugijas.

Sveikinius raštu prisiuntė Lietuvos atstovas J. Kajeckas iš Washington, D. C., gen. konsulas dr. J. Bielskis iš Los Angeles, gen. kons. A. Simutis iš New Yorko, VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas, PLB pirm. B. Nainys, JAV LB pirm. J. Gaila,

Vienybė, 1975 m. lapkr. 14 d.

Vasario 16 gimnazijos dir. V. Natkevičius, pranciškonų provincijolas kun. J. Gailiūsis, marijonų provincijolas kun. J. Dambrauskas, buv. BALFo pirm. kun. V. Martinkus, Pas. Liet. gyd. s-gos pirm. dr. J. Balčiūnas, Tautinės s-gos pirm. E. Čekienė, SLA prezidentas Povilas P. Dargis, Moterų klubų fed. pirm. I. Banaitienė. Pas. Mot. Kat. s-gos pirm. dr. A. Janašienė, Lietuvių fondo — dr. A. Razma, PLB garb. pirm. St. Barzdukas, Istorijos dr. — A. Rugytė, LAS pirm. M. Blynas, Mot. klubų fed. Chicagos sk. pirm. M. Marcinkienė, V. Kolyčienė, V. Velža, laikraščių redakcijos ir kiti.

Iš 128 atstovų dalyvavo 109

Mandatų komisijos pirmininkas Vytautas Jokubaitis iš Cleveland, Ohio pranešė, kad seime turėtų dalyvauti iš viso 128 atstovai, iš kurių 19 neatvyko.

Gen. sekretorius J. Jasaitis oficialiai atstovus patikrino vardošaukiu.

Tarybos pirm. V. Selenis pasiūlė ir buvo patvirtintas darbo prezidiumas: J. Brazauskas iš Waterbury, Conn., V. Šimkus iš Chicago, Ill., E. Paurazienė iš Detroit, Mich. ir Andriūnas iš Philadelphia, Pa. Į sekretoriatą buvo pakviesti: V. Balaišytė, K. Kasakaitis ir A. Pužauskas.

Metinė apyvarta \$300,000

Po trumpos pertraukos, prasidėjo apyskaitos, pranešimai, istatų papildymų svarstymai.

Dveju metų apyvarta siekia daugiau kaip \$300,000. Didžiausios išlaidos siuntiniams vargo broliams, kurie iš kitur pagalbos negauna.

BALFo seiminiam bankete dalyvavo 350

Seimas Chicagoje, atkreipė ne tik Chicagos, bet ir kitų kolonijų lietuvių dėmesį.

Posėdžiai baigti iškilmingu seimo banketu, kuriame dalyvavo apie 350 lietuvių, įvairių vietovių atstovų ir svečių.

Banketą pradėjo BALFo direktorius Vytautas Kasniūnas. Sveikino aukštuosius svečius, jų tarpe seimo šeiminką — parapijos kleboną prel. D. Mozerį.

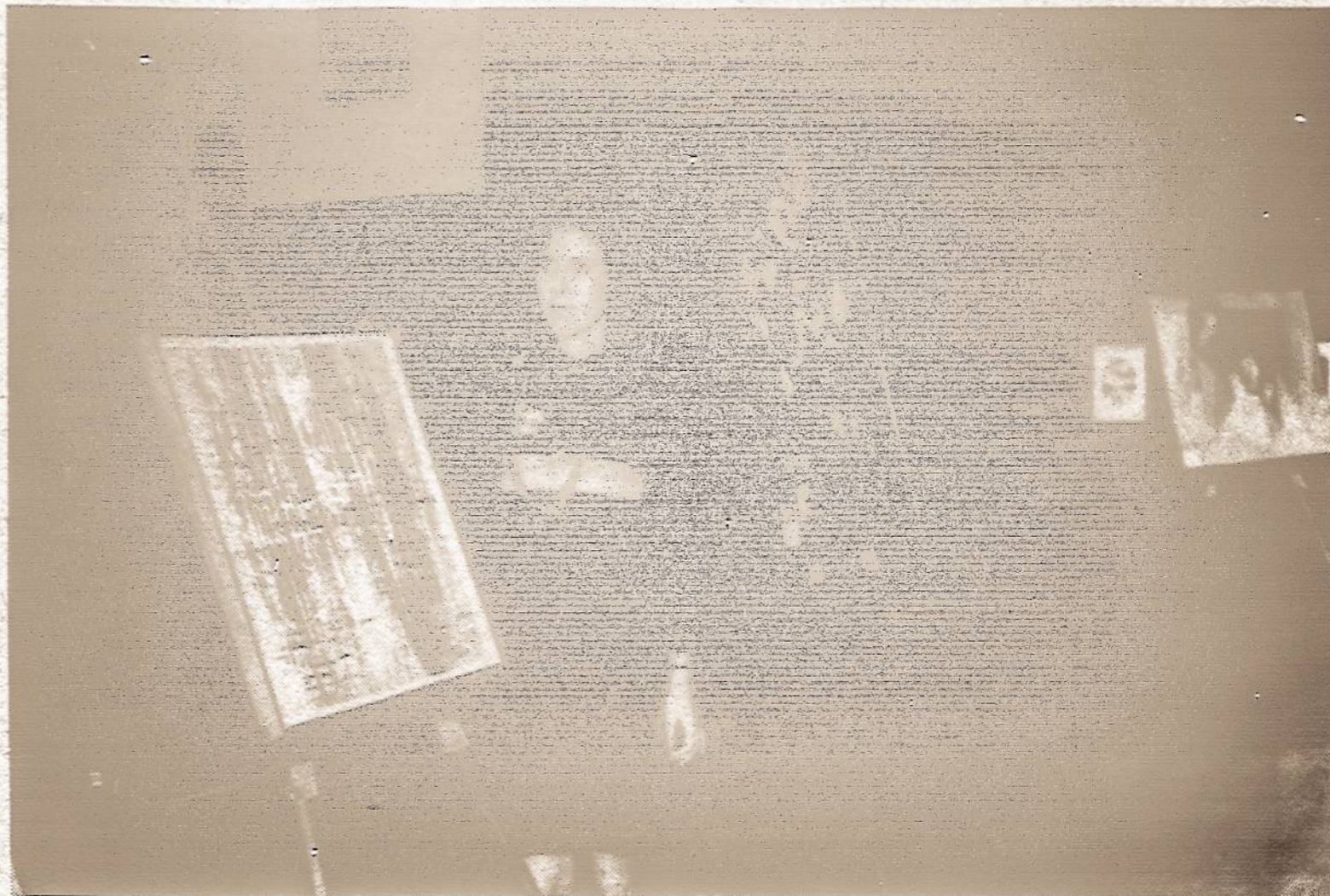
Evangelikai/liuteronai atliko meninę programą

Liet. evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos nonetui ir susirinkusiems sugiedojus Amerikos ir Lietuvos himnus, invokaciją sukalbėjo Švč. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas, BALFo veikėjas kun. Antanas Zakarauskas. Sveikino Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė, dėkodama atstovams už gražią veiklą. Linkėjo grįžus namo šią veiklą labiau sustiprinti. Išreiškė padėką darbuotojams ir aukotojams.

Kun. Anas Trakis, BALFo centro valdybos vardu, sveikindamas, pabrėžė, kad visus jungia viena ir ta pati idėja — pagalba artimui —

Toronto Varpo choras koncertavo Clevelande per "Lietuvių Dienas" Čiurlionio ansamblio atstovai Baukaitis ir Plečkaitienė chorą apdovanojo gėlėmis.

Jauna dail. V. Šingzdaitė-Fitzpatrick dalyvavo per Lietuvių Dienas Clevelande su savo darbais. V. Bacevičiaus nuotr.

padėti suvargusiam lietuviui.

Vyt. Kasniūnas iškėlė BALFo darbuotojus, aukotojus ir rėmėjus. Iš jų tarpo 322 atžymėti specialiais BALFo diplomais, kurie bus įteikti artimiausiomis progomis.

Banketo meninę programos dalį atliko Liet. evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos moterų nonetas, paruoštas muziko Jurgio Lampsačio, akomponuojant Viktorui Jurkšaičiui. Muzikinio vieneto sudėtis: Irena Kleinaitytė, Lilė Buntinienė, Karina Srugytė, Aldona Buntinienė, Aldona Buntinaitė, Klaudija Sedaitytė, Zelma Juškėnienė, Kristina Sinickaitė, Rūta Naujokienė ir Edita Žemaitaitytė.

Nonetas padainavo: Džiaugsmo giesmė iš L. Bethoveno IX simfonijos — skirta gen. konsulei J. Daužvardienei pagerbti; — Bražinsko Vakarų dainą, Raudonikio Ištark mano vardą, Bražinsko Meilės dainą ir bisui Čižiūno — Šlama šilko vėjas. Aldona Buntinaitė solo atliko komp. J. Gruodžio Rūtą. Iš viso moterų nonetas klausytojų nuoširdžiai sutiktas. Plojimų susilaukė vedėjas J. Lampasatis.

Išrinkta ir perrinkta BALF vadovybė

Naujoji BALF centro valdyba išrinkta direktorių tarybos posėdžio metu: Marija Rudienė — pirmininkė, kun. A. Trakis — I vicepirmininkas, kun. A. Zakarauskas — II vicepirm., K. Kasakaitis — III vicepirm., Aldona Daukienė — IV vicepirm. Gen sekretore O. Jokubaitienė iš Cleveland, Ohio, protokolų sekretorius A. Pužauskas, išdinininku — K. Čepaitis

Lietuvių Pedagoginio instituto absolventų Jaunimo Centre išleisťvės įvyko spalio 26. Pradėjo instituto direktorius Al. Dundulis.

Institutas išleido 18 absolventų. Sveikino Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, Chicagos ir Cicero lietuvių aukštesniųjų mokyklų direktoriai J. Masionis ir kun. dr. A. Juška, K. Donelaičio mokyklos atstovas, A. Bagdonas, Dariaus/Girėno mokyklos ved. J. Plačas, LB Švietimo tarybos pirm. St. Rudys, kun. A. Kezys, SJ, ir Tautinio akademinio sambūrio atstovas Ig. Serapinas.

Diplomus įteikė rektorius prof. P. Jonikas.

Meninę programą atliko absolventai minėdami vysk. M. Valančių ir K. Čiurlionį. Rima Janulevičiūtė skaitė paskaitą apie vysk. M. Valančių, P. Kisielius ir V. Olšauskas paskaitė Palangos Juzės ištraukas. Vita Musonytė skaitė savo diplominio darbo Simbolika ir lietuvių liaudies meno įtaka Čiurlionio tapyboje" ištraukas.

Grasilda Reinytė paskambino keltę Čiurlionio kūrinių.

Cicero lituanistikos mokyklos tautinių šokių grupė, vadovaujama mokytojos Sofijos Palionienės lapkričio 22 d. pakviesta dalyvauti Milwaukee, Wisc., International Folk Fair Festival. Autobusas išvyks 9 val. 30 min. ryte nuo šv. Antano parapijos mokyklos. Tarptautinis festivalis prasidės 1 val. p. p. Mecca Auditorijoje, Milwaukee, Wisc. Tėveliai ir šiaip norintieji kartu vykti prašomi paskambinti mokytojai Palionienei tel. 863-6754.

Baltoji gulbė

Lituanica II-osios skridimo sukaktis

VYTAUTAS JURKŠTAS

Kas atsitiko New Yorko aerodrome 1935 metais? Įveikti vandenyną rengiasi lakūnai P. Nekrošius, J. Janušauskas, A. Kiela, T. Tamošaitis. ALTASS perka lėktuvą už \$15,000 — .Avarija Airijoje. Atlanto nugalėtojas iš Airijos atgabenamamas į Kauną. F. Vaitkus pirmasis rudenį perskrenda vandenyną. Ketvirtasis po Lindbergho, Materno ir Posto.

1935 metų rugsėjo 21 dieną New Yorko aerodrome didelis sujudimas. Čia susirinko daug lakūnų, aerodromo techninių darbuotojų. Kaip visada, gausu žurnalistų. Visų žvilgsniai nukreipti į aptakių formų lėktuvą, stovintį pakilimo take. Lėktuvą daug kas vadino "Baltąja gulbė". Vyko paskutinieji pasiruošimo darbai. Prieš akis — didelė ir pavojinga kelionė į Lietuvą.

LAKŪNO VAITKAUS SKRIDIMAS PRIEŠ 40 M.

Buvo dar tamsu. Rytas brėško pamažu. Užsimovęs pošalmį, pilotas tarė kelis atsiveikimo žodžius, paspaudė draugams rankas ir skubiai išsiropštė į "Lituanicos II" kabiną. Veikia sugaudė motoras. Lėktuvas suvirpėjo kaip gyvas. Pilotas lėtu judesiu stumtelėjo benzino rankenėlę, ir lėktuvas pradėjo lėtai riedėti. Dar akimirka kita, ir "Lituanica II" išibėgėjusi pakilimo taku, staigiai pakilo į orą. Tą akimirksnį laikrodžio prietaisų lentoje rodė 6 val. 45 min.

Kas buvo šis šaunus lakūnas, ryžis drąsiam žygiui per Atlanto vandenyną?

Prieš dvejus metus, vasarą, pasaulį apskriejo žinia: nugalėję Atlantą, žuvo lietuviai lakūnai Steponas Darius ir Stasys Girėnas. Apie šį įvykį ilgai kalbėjo ne tik Lietuva, bet bemaž ir visas pasaulis. Daug rašė spauda. Mat, būta svarbių priežasčių. Pirma, skridimas per Atlantą tada buvo pasaulinės aeronautikos įvykis. Navigacinė technika tą dešimtmetį gerokai pažengė į priekį, bet Atlantui nugalėti reikėjo ir specialiai paruošto lėktuvo, ir didžiulio pilotų meistriškumo, ir nepaprastos drąsos. Antra, tikrosios S. Dariaus ir S. Girėno žuvimo aplinkybės buvo labai slėpamos. Tačiau pasaulis sužinojo teisybę ir viešai pasmerkė šiurpios katastrofos kaltininkus: vokiškąjį nacizma ir Lietuvos vyriausybę, nesirūpinusią paremti šio patriotinio žygio moraliskai ir materialiskai.

DARIUS-GIRĖNAS IŠJUDINO!

Žuvus S. Dariui ir S. Girėnui, lietuvių transatlantinių skridimų idėja liko gyva. 1933 metais Lietuvos Aeroklubas Kaune įsteigė "Dariaus-Girėno fondą". Chicagoje buvo ikurta "Amerikos lietuvių transatlantinių skridimų sąjunga" (ALTASS). Kaip liudija to meto

spauda, buvo ketinama pakartoti "Lituanicos I" žydarbį.

Pirmasis skristi per Atlantą pasišovė Lietuvos aviacijos leitenantas, karo lakūnas Povilas Nekrošius (1906-1936). Ketindamas aplankyti motiną, jis iš Lietuvos 1933 metais išvyko į Jungtines Amerikos Valstijas. Sužinojęs, kaip tragiškai pasibaigė S. Dariaus ir S. Girėno skridimas, jis ryžosi pratęsti jų žygį. Čia susipažino su lakūnu Juozu Janušausku, kilusiu iš Šiaulių apskrities, Papilės miestelio. Tai — patyręs "Pan American Airways", bendrovės, vežiojusios pašta tarp Šiaurės ir Pietų Amerikos, pilotas, išskraidęs 4 tūkstančius valandų. Abu lakūnai tarėsi skristi kartu. J. Janušausko nuosavu lėktuvu jie kurį laiką treniravosi Chicagoje.

BUVO TOBŪLAS LĖKTUVAS

Skristi per Atlantą reikėjo tobulesnio aparato. Todėl buvo numatyta 1934 metų gegužės pabaigoje — birželio pradžioje.

Netrukus antrąjį skridimą ėmė rengti ALTASS ir pagrindiniu kandidatu parinko J. Janušauską. Be to, žygiui ruošėsi chicagietis lakūnas Antanas Kiela, kilęs iš Rokiškio apskrities. Svedasų valsčiaus, ryžtingas ir sumanus pilotas. Jis, baigęs Kauno karo mokyklą, gavo karo lakūno vardą. Truputį anksčiau 1932-aisiais, A. Kiela ketino skristi iš New Yorko į Airiją. Tačiau, "Lituanika I" ištikus katastrofai, lakūnas norėjo pakartoti S. Dariaus ir S. Girėno maršrutą New Yorkas-Kaunas. Bendorakleiviui jis pasirinko kapitoną Turskį. Į antrąjį transatlantinį skridimą taip pat pretendavo ir Amerikos lietuvis lakūnas Tomas Tamošaitis, kuris nuosavu lėktuvu jau šešerius metus buvo skraidęs Amerikoje.

SURINKO DAUG AUKŲ

ALTASS rinko aukas, ruošė aviacijos šventes. Kartu su lietuvių visuomenės aukomis 10 tūkstančių litų pasiuntė ir Lietuvos Aeroklubas. Buvo nupirktas lėktuvas Lockheed Wega, kainavęs \$15,000. Tokio tipo lėktuvu aplink pasaulį 1933 metais vieną dieną su S. Dariu ir S. Girėnu iš New Yorko aerodromo išskrido indėnų kilmės garsus amerikiečių lakūnas Willy Post.

Šią mašiną tada gan modernią sukonstravo Michigan universiteto profesorius, lakūnas-inžinierius Claire K. Vance, Konstruktorius pastatė tris vienodus lėktuvus, skirtus ilgiems skridimams. Tačiau, vos užbaigęs darbus, jis žuvo per katastrofą Rocky kalnuose. Profesoriaus žmona, neturėdama lėšų pragyventi, vieną šios serijos lėktuvą pardavė ALTASS'ui. Jis buvo pavadintas "Lituanica II".

Lėktuve buvo įrengtas devynių cilindrų Pratt-Whitney S1D1 variklis. Beje, tai pirmasis tokios kon-

strukcijos motoras. Antrasis buvo pagamintas šiek tiek vėliau ir įrengtas V. Posto lėktuve. "Lituanicos II" variklyje kai ką teko patobulinti; perdirtinti karbiuratorius, padidinti spaudimą cilindruose, pastatyti kintamojo žingsnio Hamilton Smith propelerį. Jų dėka lėktuvas mažiau naudodavo benzino ir greičiau skridavo. Be to, "Lituanicos II" sparnuose ir fiuzeliaže įrengti atsarginiai benzino ir alyvos bakai, į kuriuos tilpo 2700 l degalų ir 190 l tepalo. Speciali konstrukcija, ištikus avarijai, įgalino greitai išpilti degalus, kad lėktuvas galėtų kelias valandas plūduriuoti vandenyje.

1934 metais lėktuvas buvo visiškai baigiamas ruošti: J. Janušauskas paprašė ALTASS'ą "Lituanicoje II" įrengti autopilotą, kainuojantį \$5,000 ir, be to, leisti startuoti amerikietiška James pavarde. Jis taip pat pareikalavo perrašyti sutartį, dar dvylika mėnesių mokėti algą (po \$100 per mėnesį) ir, jei skridimas neįvyktų, sumokėti pusę lėktuvo kainos. ALTASS pradėjo abejoti lakūno pasiryžimu ir gerais ketinimais.

APIE VAITKŲ

Artėjo ruduo, kai Atlantas būna labai neramus. Todėl po kelias valandas trukusio posėdžio ALTASS nutraukė sutartį su pilotu ir pradėjo ieškoti kito kandidato. Naujoji sutartis buvo sudaryta su talentingu lakūnu Feliksu Vaitkum.

Lakūno tėvai — lietuviai, atvykę į Ameriką. F. Vaitkus gimė 1907 metų birželio 20 dieną Chicagoj Bridgeporte. Čia jis ėjo pradžios mokslą. Vėliau mokėsi Lindblo ir

Parkerio kolegijoje. Chicagos universitete. Jaunuoli viliojo aviacija. Svajodamas skraidyti, pradėjo mokytis Californijos aviacijos mokykloje. Ją baigęs tobulinosi Kelio aukštuosiuose aviacijos kursuose, kurie buvo vadinami aviacijos universitetu.

1931 metais jis, kaip JAV karinių oro pajėgų leitenantas, buvo išleistas į atsargą. Netrukus išgijo aviacijos mechaniko specialybę ir Wisconsin valstijos įkūrė privačią skraidymo mokyklą. Vėliau jis vėl tarnavo JAV karo aviacijoje.

Antrojo pasaulinio karo metais pulkininkas F. Vaitkus vadovavo JAV bombonešių daliniui ir Europos padangėje kovojo prieš nacių. Praūžus karo audroms, liko tarnauti Vakarų Vokietijoje dislokuotame amerikiečių aviacijos dalinyje. Mirė 1956 metų liepos 25 dieną Wiesbadene, Vokietijoje, turėdamas vos keturiasdešimt devynių metų. Jo palaikai buvo atvežti į Jungtines Amerikos Valstijas.

SKRIDO 1935 M. RUGSĖJO 21

Sutartis išgaliojo, fabrikas pavėlavo pagaminti kai kuriuos navigacijos prietaisus, ir F. Vaitkaus skridimas buvo atidėtas 1935 metų vasarai. Tačiau dėl įvairiausių techninių kliūčių skridimą vėl teko atidėti iki rudens. Lakūnas du kartus per dieną užeidavo į New Yorko oro prognozės biurą. Tačiau oras buvo nepalankus. "Lituanica II", paruošta kovai su Atlantais, stovėjo aerodromo angare. Vieną dieną pilotui buvo įteiktas prognozės lapas, liudijantis, kad oras šiek tiek pagerėjo. Ilgiau delsti nebuvo galima.

Atėjo ilgai lauktoji 1935 metų rugsėjo 21 diena. Žinia apie sėkmingą F. Vaitkaus startą iš New Yorko aerodromo žaibu apskriejo visa pasaulį. Visų žemynų, ypač Lietuvos ir Amerikos gyventojai tiesiog būdavo prie radijo imtuvų, su nekantrumu sklaidė laikraščius. Visi norėjo kuo greičiau ir išsamiau žinoti, kaip vyksta šis nepaprastas skridimas.

Lakūnas orientavosi pagal New Yorko, New Foundland ir Atlonės radijo stotis. Kartą jam pavyko priimti net ir Paryžiaus stoties signalus. Aukštis nuolat siekė 3—4,5 tūkstančio metrų.

Lėktuvas skrido sėkmingai, variklis dirbo lygiai, ritmingai. Kita dieną, maždaug 3 valandą ryto, prasidėjo šlapdriba, ir "Lituanica II" apledėjo. Teko leistis iki 1,5—2 tūkstančių metrų aukščio. Čia oras buvo šiltesnis, ledas nutrūko, bet F. Vaitkus 17 valandų lėktuvą vairavo akla, remdamasis vien prietaisų parodomais. Atlanto vandenį jis pirmą kartą pamatė iš 3,5 tūkstančio metrų pro debėsu properšas tik netoli Airijos.

Dabar skristi buvo labai sunku, o dar sugedo kuro siurblys. Patikri-

Vienybė, 1975 m. lapkr. 14 d.

VIRŠ ATLANTO

neš benzino atsargas, F. Vaitkus nustatė: grumdamsis su vandeniu, jis sunaudojo daugiau, negu buvo numatęs. Radijas pranešė: Baltijos jūros akvatorijoje nusistovėjo geras oras. Tačiau pasiekti tėvų gimtinės krantus jau nebuvo jokios vilties, trūko benzino.

SUSTOJO AIRIJOJ LIETUVA PASIEKĖ SPALIO 2

Nenustojęs orientacijos, pilotas skrido toliau, numatyta kryptimi. Atlantas nugalėtas! Norėdamas išvengti komplikacijų, F. Vaitkus netoli Balenrobės, Airijoje, nutarė leistis lygioje pievoje. Visiškai netoli žemės vėjas netikėtai mestelejo lėktuvą, ir sparnas užkabino žemę. „Lituanica II“ pasisuko ir nukrito. Avarija, laimei, buvo nesunki: lūžo sparno galas, propeleris ir važiuoklė. Ilgai ir rūpestingai ruoštas skridimas baigėsi ne visiškai sėkmingai. Pats pilotas, net nesusižeidęs, 1935 metų spalio 2 dieną lėktuvu ANBO-IV nuskrido į Lietuvą, kur buvo iškilmingai sutiktas.

Vos modernūs ANBO-IV nusiėjo Kauno aerodrome, susijaudinęs iki ašarų F. Vaitkus ištarė pirmuosius žodžius: „Aš norėjau padaryti gero Lietuvai ir daugiausiai dėl to skridau“.

Po iškilnių lakūnas aplankė nemažą Lietuvos miestų ir miestelių, visur buvo entuziastingai priimtas.

Pagal sutartį „Lituanica II“ po sėkmingo skridimo liko piloto nuosavybe. Kaune lėktuvas buvo suremontuotas, perduotas Lietuvos karo aviacijai ir vėliau naudojamas moksliniam kosminių spindulių tyrimui. „Lituanica II“ į orą ne kartą kilo ir žinomas lietuvių mokslininkas akademikas Kazimieras Baršauskas.

VAITKUS — NUGALĖJO ATLANTA

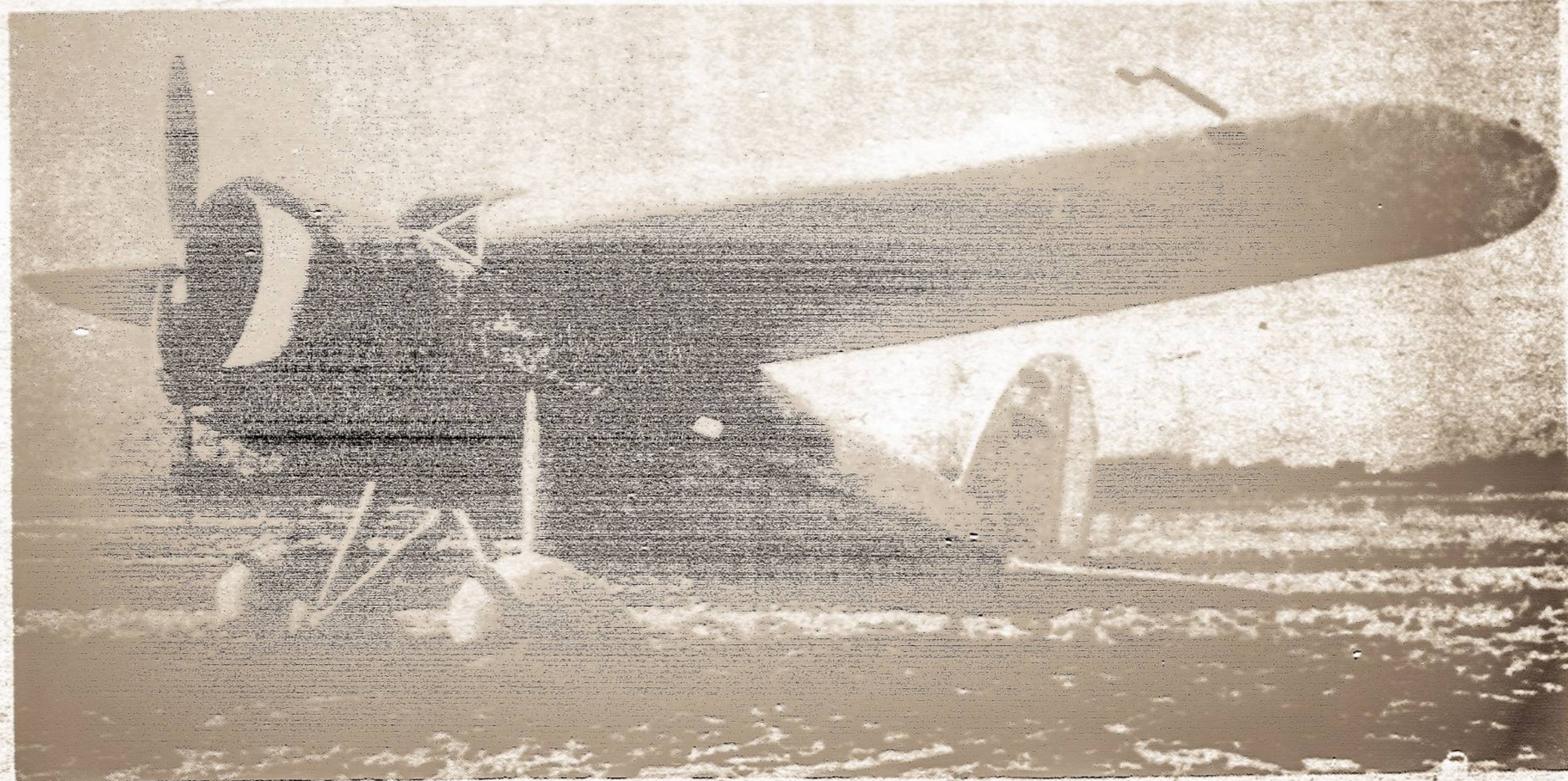
Kokią reikšmę turėjo „Lituanikos II“ skrydis?

Užsibrėžtas tikslas buvo iš dalies pasiektas: „Lituanica II“ nugalėjo Atlantą, ir F. Vaitkaus skridimą įvertino visas pasaulis. Tai buvo didelis įvykis. Perskristi Atlantą rudenį, ypač rugsėjo mėnesį, dar niekas nebuvo bandęs.

Iki 1945 metų vandenyną perskrido vos 69 lakūnai, (bandė net 145). Statistika rodo, kad iš jų tikslą pasiekė tik 40, kelionę nutraukė (grįžo patys arba buvo išgelbėti — 49 ir žuvo 11 procentų visų pilotų).

Kaip matome, F. Vaitkaus skridimas transatlantinių skridimų istorijoje užima labai garbingą vietą. Jis daug nusipelnė žmonijos techninei pažangai. Lakūnas galutinai įrodė, kad transatlantiniam skridimui vienintelis tinkamas navigacijos būdas yra radijo pelengavimas, tinkamiausias transatlantinio susisieki- mo maršrutas — šiaurės lankas: New York, New Foundland pietinė Greenland dalis, Islandija, Danija, kad transatlantiniams lėktuvams būtinas didelio spaudimo oru aušinamas variklis, kintamojo žingsnio propeleris, ledų tirpdyimo įrenginys

Vienybė, 1975 m. lapkr. 14 d.

Lituanica II — oji

ir moderniškai navigaciniai prietaisai, reikalingi aklaui skristi.

LIETUVIŲ SKRIDIMŲ PALYGINIMAI

„Lituanicos II“ skridimą nuo „Lituanicos I“ žygio skyrė vos dveji metai. Todėl įdomu sugretinti lietuvių lakūnų tolimuosius startus. S. Darius ir S. Girėnas skrido lėktuvu Bellanca CH Pacemaker, kurio sparnų plotas 28 kvadratiniai metrai, (Wright J 6 E) — 365 arklio jėgų. Pakrauta „Lituanica I“ svėrė 3690 kg. taigi, kiekvienas sparnų kvadratinis metras turėjo 131 kg krūvį, o viena variklio arklio jėga — 10.1 kg. „Lituanikai I“ pakilti buvo ypač sunku.

S. Darius prieš skridimą kalbėjo: „Sėkmingas startas — 650 arklio jėgų, sparnų plotas — 26 kvadratiniai metrai, pakrauta svėrė 3440 kg. Vadinasi, pradėdamas vienam kvadratiniam sparnų metrui teko 132 kg, o vienai arklio jėgai — tik 5,3 kg. Be abejonės, „Lituanikos II“ pakilimas buvo visiškai užtikrintas.

Nevienodi buvo ir abiejų lėktuvų greičiai: F. Vaitkaus lėktuvas — S. Girėno — tik 170-180 kilometrų per valandą greitį.

Abu lėktuvai buvo aprūpinti vienodos paskirties bortiniais prietaisais. Tik „Lituanikai I“ turėjo astronominių navigacijos prietaisų: sekstantą, tikslų laikrodį ir apskaičiavimų lenteles, o „Lituanica II“ buvo aprūpinta dar ir radijo imtuvu-siųstuvu bei radijo kompasu. „Lituanicos I“ ekipažas gerai suprato šio prietaiso reikšmę, tačiau tada radijo kompasas buvo karinė paslaptis. (Tiesa, tuo pačiu metu „Lituanicos II“ tipo lėktuvu startavęs V. Postas jį buvo gavęs) S. Darius ir S. Girėnas dėl didelio svorio atsisakė radijo imtuvo-siųstuvo F. Vaitkus nesinaudojo astronominiais prietaisais tačiau turėjo radijo aparatūrą kuri ištikimai tarnavo. Kitaip pilotas būtų netekęs orientacijos ir žuves.

VAITKUS 6-ASIS PERSKRIDĖS ATLANTA

„Lituanica I“ iki žuvimo vietos per 36 valandas nuskrido 6411 kilometrų, pasiekdama vidutinį 180

kilometrų per valandą greitį. Šis rezultatas tada buvo antrasis pasaulyje. Amerikiečiai pilotai Borden ir Poland skridami tokio pat tipo lėktuvu, bet po starto numetę važiuoklę, maršrutu New York — Istanbul įveikė ilgiausią pasaulyje atstumą — 8070 kilometrų. F. Vaitkus per 21 val. 30 min. nuskrido 5100 kilometrų (vidutiniškai po 237 kilometrus per valandą. Jis — šeštasis lakūnas, perskridęs Atlantą vienas, o pagal atstumą — ketvirtasis (po Posto, Materno ir Lindbergho).

Taigi, abi „Lituanicos“ pasaulinėje aviacijos istorijoje užima labai garbingą vietą.

Jei S. Darius ir S. Girėno skridimas pasižymėjo nepalaužiama energija ir pasiryžimu nugalėti, tai F. Vaitkaus žygio bruožas — šaltas, drąsus ryžtingumas susijęs su atsargumu.

TREČIO SKRIDIMO LIETUVIAI NEPAJĖGĖ

Po šių dviejų žygių per Atlantą buvo planuojamas trečias. Idėja turėjo nemaža šalininkų, ypač Amerikos lietuvių. Pavyzdžiui, 1937 metais Chicagoje net buvo įsteigtas skridimui remti centrinis komite-

tas. Šį kartą kandidatu buvo numatytas A. Kiela. Jis turėjo nuosavą lėktuvą, kuriuo atlikinėjo treniruočių pobūdžio skraidymus. Rengdamasis skristi, A. Kiela statė savo konstrukcijos lėktuvą. Maršrutu New York—Kaunas A. Kiela turėjo skristi 1937 metų vasarą, tačiau sutrukdė įvairios priežastys.

Transatlantinio skridimo klausimas buvo dar kartą keliamas 1939-aisiais metais. Kaune apsilankė JAV lietuvis lakūnas Šaltenis iš Great Neck, N. Y. Grįžęs su viena Amerikos aviacijos firma 1938 metais vedė derybas. Fabrikas siūlėsi pastatyti specialų trimotorį lėktuvą, galinti skristi beveik 410 kilometrų per valandą. Tereikėjo tik sumokėti 18 tūkstančių dolerių už variklius ir navigacinius prietaisus. Tačiau reikiamų pinigų surinkti nepavyko, o materiališkai paremti taip pat nebuvo kam. Be to, Europos padangėje brodo antrojo pasaulinio karo grėsmė.

Taip tada baigėsi lietuvių aviatorių bandymai įvykdyti S. Darius ir

S. Girėno užsibrežtą bandymą įvykdyti — nenusileidus New York — Kaunas — skridimas nepavyko.

Knyga apie Lietuvą Šveicarijoje

Der Bund Berno laikraštis telpa apžvalginis straipsnis apie šveicarų rašytojo dr. Hans Rychener knygą „... und Estland, Lettland, Litauen? Eindrücke aus dem Sowjetischen Baltikum“ (... o Estija, Latvija, Lietuva? Įspūdžiai iš laisvojo pasaulio ir dokumentai iš sovietinės Baltijos). Knygą išleido Herbert Lang.

Pradeda apie Helsinkyje vykusią Europos Saugumo ir Bendr. Konferenciją ir joje „incidentą“, kai estų, latvių ir lietuvių vadai egzilyje mėgino iškelti Konferencijoje jų pavergtų tautų, buvusių Tautų Lygos narių, byla. Autorius pastebi, kad konferencijoje dalyvavusiems užsienio reikalų ministrams incidentas nebuvo malonus.

Toliau seka Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos ir priverstinės inkorporacijos į Sovietų Sąjungą aprašymas.

Nepaprastai šiltai aprašo Lietuvą, jos gamtą, žmones. Straipsnio skyrelyje „Trys kalbos — trys tautos“, autorius nagrinėja estų latvių ir lietuvių kalbas, iškelia jų savitumą, duoda pavyzdžius: „Dievas davė dantis, duos ir duonos“ ir kt. Lietuvių kalbą vadina skambia ir melodinga, seniausia visų gyvųjų indoeuropiečių kalbų. Cituoja žymaus indoeuropiečių kultūros profesoriaus Meilletes tvirtinimą: „Kas nenori iš gyvųjų žmonių lūpų išgirsti, kaip galėjo skambėti sena indoeuropiečių prokalbė, teeina ir klausosi kaip kalba lietuviai kaimiečiai“.

"WATER, WATER EVERYWHERE, AND NOT A DROP TO DRINK"

BY VYTAUTAS ŠIRVYDAS

In view of numerous books in English about ethnic national immigrant groups in the United States, a Lithuanian with an ambition to add a volume of his own on "Lithuanians in America" would be well advised to take as guideline the one urged upon all Lithuanians by a native philosopher, a darling of our Catholic intellectuals, Professor Stasys Šalkauskas (1886-1941). After cogitating on the role the nationals of his small Lithuanian nation should play in life, squeezed as they are, historically and geographically, one might say, between the devil and the deep blue sea, that is, between more numerous and culturally more aggressive Germans, Russians, Poles and the Baltic Sea, Professor Šalkauskis concluded Lithuanians should aim "to excel in everything" and always "keep ahead of all their neighbors". He saw this as an absolute necessity to remain nationally alive amidst gloomy and foreboding geographical and historical surroundings.

In addition to doing better than Polish, Irish, German, Jewish, Greek, and other national writers have done for their groups in America, a Lithuanian writer must keep in mind that primarily he is writing for our younger generations and their educated leaders. The dictating consideration should be to instill a solidly based sense of pride about the achievements of their grandfathers and fathers in order to keep alive in their hearts a determination to maintain in themselves a spirit of conscious national self-esteem, so that they may continue into the future play the role history has placed upon the American Lithuanians, namely, to be of active service to their small nation on Baltic shores, fixed between the devil and the deep blue sea, and continually struggling to be free of political and cultural oppressions from more numerous and aggressive neighbors.

Some such ideas may have flitted through the imagination of a retired professor of history and modern languages (1947-1970) at the University of Scranton, Pa., Antanas Kučas, when writing his recently published book "Lithuanians in America", translated from Lithuanian by Joseph Boley and printed by the Boston publishers of 35 volumes of the Lithuanian Encyclopedia in Lithuanian and 4 volumes of Encyclopedia Lituanica in English (with two more to come).

However, a pithy Italian rhyme tells us:

Chi po non vo,
Chi vo non po,
Chi sa non fa,
Chi fa non sa,
E cosi il mondo mal va.

(Who can, doesn't want to; who wants to — can't; those knowing, do nothing; those doing, know

nothing; and so the world doesn't do too well).

The main distinction of the book is that it is the only English one about American Lithuanians. It is both an expanded and contracted rehash of the 1971 "Amerikos Lietuvių Istorija" (History of American Lithuanians) for which Professor Kučas produced 159 pages, and a former teacher and school director in Lithuania, Pranas Pauliukonis of Worcester, Mass. wrote the others up to page 610. He died April 28, 1970 before the book was published. Both publications were financed by the generosity of Rev. Juozas A. Karalius, the pastor of the Lithuanian church of St. George in Shendoah, Pa., formerly (around 1886) deemed the "capital of American Lithuanians".

"GOOD GUYS" VERSUS "BAD GUYS"

"The Lithuanians in America" has no subject index but only one of names mentioned in the text. The author attempts to group the variegated matter he collected under four headings: 1) Lithuanians Venture to the New World; 2) The Organization Complex; 3) For the Freedom of Lithuania; and 4) Cultural, Artistic and Economic Activities. There is a map of Lithuania and 18 illustrations. The bibliography lists 61 publications, but references to them are scarce in the text and there is doubt whether the author mastered any of them to any great extent.

Critics of the 1971 "Amerikos Lietuvių Istorija" thought its two authors left an impression "of lacking a definite idea of what constitutes a history of American Lithuanians and thus failed to create an intellectual structure which would have helped them to order meaningfully the numerous facts they have brought out. There are words a-plenty but no fundamental ideas". In fact, they elicit many facts but bring no common sense to deal with them.

The same may be said of the "Lithuanians in America". However, though based on the 1971 Istorija, its fly-leaf claims it to be only a "story". And a story it is. It reads smoothly and easily. Being the only available book in English about the Lithuanians who began to settle in the United States in increasing numbers ever since the first shipload in 1869, it, no doubt, will be eagerly sought and read, without much attention to its "warts" and "pimples". It depicts the "good guys" in the persons and activities of various American Lithuanian Catholics bravely battling the "bad guys" in the guise of various American Lithuanian free-thinkers, atheists, socialists, or just plain, non-church going "tautiečiai" (nationals).

Concert pianist Aldona Dvarionas will play 30 preludes by artist-composer M. K. Ciurlionis on November 30th at 2 P. M., at the Great Neck Library. She will make her New York appearance at Alice Tully Hall in Lincoln Center on Sunday Evening, February 8, 1976, at 8. Almus Salcius of Great Neck, N. Y. is her recital manager.

A reader glancing through the name index immediately senses something smells in Denmark, since the great inspirational "father" of many an American Lithuanian nationalist, Dr. Jonas Basanavičius is mentioned only once, the same number of times as "Babe Ruth" — an unnamed lad of a baseball team of the Catholic Lithuanian Vyčiai — Knights. Dr. Vincas Kudirka, author of the Lithuanian national anthem and inspirer of many American Lithuanian democratic liberals (like the editor and translator of natural science books, Juozas Adomaitis, nicknamed "Uncle Šernas", and Viešybe editors Petras Mikolainis and poet Jonas Mačys) escapes the papal "index" of Professor Kučas entirely. Naturally, Adomaitis, Mikolainis and Mačys are also under the interdict of the author.

Accompanied by Martynas Yčas, a Lithuanian member of the Russian parliament, the Duma, Dr. Jonas Basanavičius paid a three-month visit to American Lithuanians to raise money for a projected National Home (Tautos Namai) in Vilnius, to house the library and archives of the Lithuanian Society for Sciences (Lietuvių Mokslo Draugija), which would also have become a national museum. They visited most of the American Lithuanian settlements, uplifting the feelings of national self-esteem and

securing a total of \$29,122.45 in donations.

Another American Lithuanian achievement, worthy of mention both in history and story, was the publication of six neat volumes of the literary and journalistic writings of Dr. Vincas Kudirka, author of the Lithuanian national anthem. Bronius K. Balutis, who served later as Lithuania's ambassador both in Washington and London, when elected president of the Tėvynės Mylėtojų Draugija (Association of Lithuanian Patriots), appealed for funds for this purpose and American Lithuanians responded with over \$6,000. The six volumes were placed on the "taboo" index of the Tsarist, and is still taboo for the Soviet Government. It is also taboo for the index of Professor Kučas.

To illustrate the slipshod manner of the author's dealing with some facets of American Lithuanian life, the Tėvynės Mylėtojų Draugija to him (or his translator) is just a "Friends of Lithuania Society", though it was incorporated in the State of Illinois as "Lithuanian Patriots Association", and the Encyclopedia Lituanica names it "Lithuanian Patriots Society".

Since it was organized by "bad guys", Professor Kučas neglects to

Cont'd on page 11

November 14, 1975

WATER, WATER EVERYWHERE...

Cont'd from page 10

bring out the main reason for its birth in 1896, namely, to collect "pennies" from American Lithuanians and print Lithuanian books in the Latin script, unjustifiably forbidden by the Russian bureaucrats, and smuggle them across the border from Germany into Lithuania. Professor Kučas says, the Russians forbade "the printing of Lithuanian books and newspapers" (p. 80). The historical fact is, they forbade the printing of such books in the Latin script, giving all the freedom in the world to books in Cyrillic, which has been now enjoined on its Moslems by the Soviet Government. The Lithuanians, to a man, thumbed their noses at this "freedom", smelling a Russianizing rat. American Lithuanians, therefore, organized a fighting Lithuanian Patriots Association to print Latin script Lithuanian books, smuggle them into Lithuania and give the Russian bureaucrats the horse laugh. Among the publications of this Association were several by Dr. Vincas Kudirka who remains "persona non grata" to Professor Kučas.

OUR NEWSPAPER VIENYBE

Let's get to a matter closer to home. Our newspaper Vienybė (established in 1886 under the idealistic but never practically realized name Vienybė Lietuvninkų-Lithuanian Unity) has an honorable place in any history or story of American Lithuanians, because ever since 1886 it held high the torch of pride in the Lithuanian name, strove to imbue American Lithuanians with a deep sense of national self-awareness, assisted the build up of many organizations, published books, but, above all, day in day out urged all red-blooded Lithuanians to be on the quick to serve the supreme ideal of Lithuanians anywhere — Lithuania's freedom from foreign cultural and political oppression. Vienybė's contributors were Dr. Jonas Basanavičius and Dr. Vincas Kudirka, who both get the silent treatment from Professor Kučas.

COMMENTS ABOUT VIENYBE ARE LIBELOUS

This is the Vienybė story according to our former professor of history:

"The oldest Lithuanian Nationalist newspaper in American is Vienybė, the name shortened in 1920 from Vienybė Lietuvninkų. It began its long career in Plymouth, Pa., on February 10, 1886, all set to do battle with the atheistic preachings of Sliupas. As the editors changed, the policy of the paper vacillated between international socialism and patriotic nationalism."

After such a "bird's-eye" view, Professor Kučas goes on:

"In 1933, after several years of unprofitable operation, the paper went into bankruptcy. Reorganized, it still had difficulties, until Juozas Tysliava took over its control in 1940. After his death in 1961, his widow Valerie assumed the management. In recent years it has alienated itself from the great majority of the Lithuanian public by its seeming endorsement of collabor-

ation with the Soviet, occupants of Lithuania."

The first editorial of the new 1886 Vienybė Lietuvninkų was strong for Lithuanian unity and the Catholic faith, but the publisher's statement in a local American daily declared: "This will be the second paper published in Lithuanian in the United States and is started to heal the differences that have arisen between the Lithuanian and the Polish race by the New York publication of the same character, edited by Mr. Sliupas".

No word either in the Lithuanian editorial or the English statement about battling the "atheistic preachings" of Sliupas, as imagined by Professor Kučas.

Professor Kučas came to the United States in 1947, therefore, any story of his about Vienybė before that time stems either from one of the 61 sources enumerated by him in the bibliography and, apparently, hardly used, or from just plain hearsay. There is no evidence of him being a reader of Vienybė during those unspecified "recent years" which forced him to deduce the paper's "seeming endorsement of collaboration with the Soviet occupant".

He may have borrowed this opinion from his collaborator on the 1971 "Amerikos Lietuvių Istorija", Pranas Paulukonis, who regales us as follows:

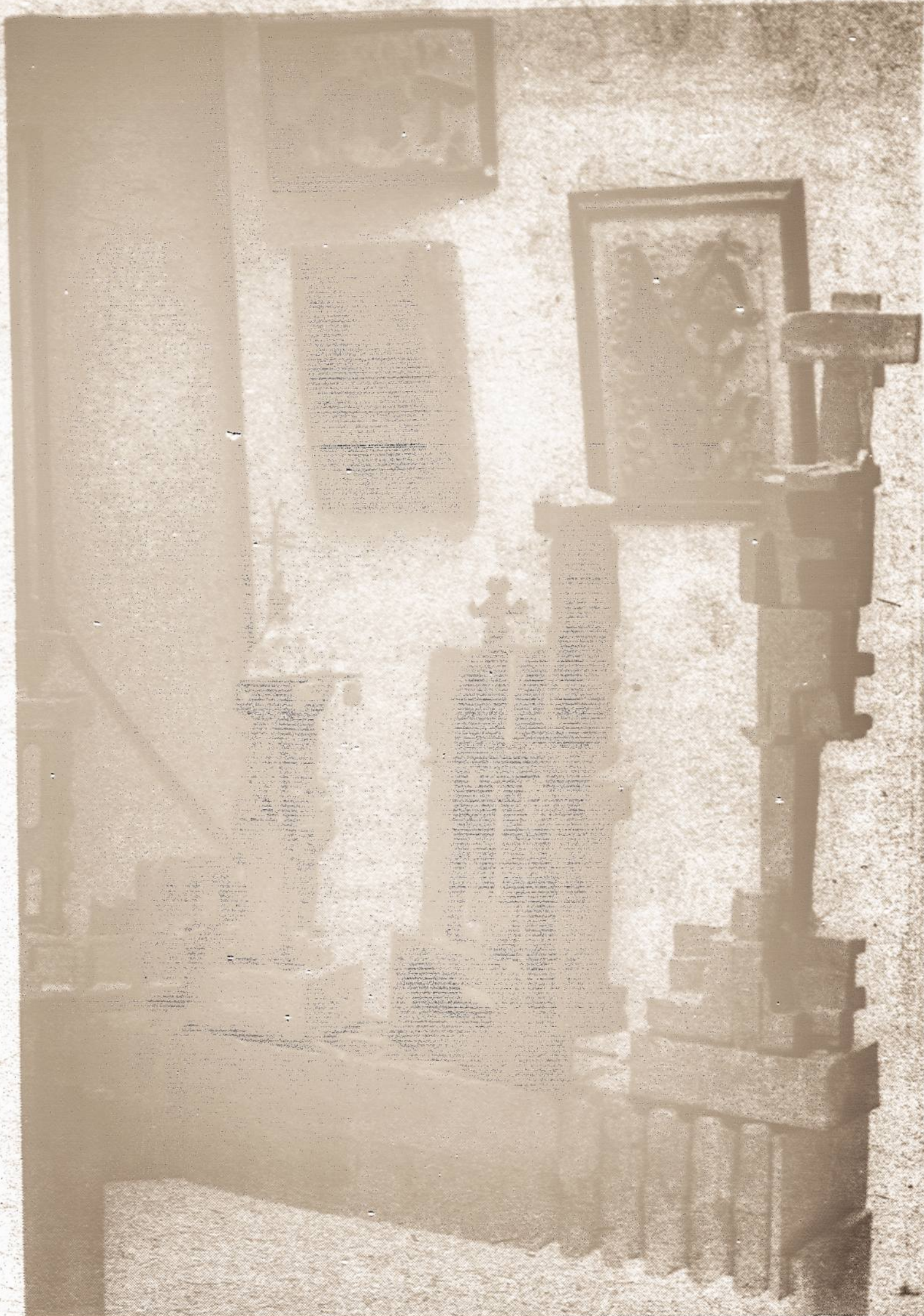
"After the death of Juozas Tysliava in 1961, the publishing and editing of Vienybė was continued by Mrs. Valerie Tysliava, Miss Salomėja Narkėliūnas and Vytautas Sirvydas. The paper opted out of the unified stance of Lithuanian immigrants and declared in favor of 'cultural collaboration' with enslaved Lithuania." (p. 403).

Paulukonis, apparently also, did not come to this conclusion by reading Vienybė, but from a statement in the 1965 Vol. XXXIII of the Lithuanian Encyclopedia (p. 540), which he quotes: "During the last years Vienybė came out for so-called 'cultural collaboration' and thus broke away from the united stand of Lithuanians".

This statement is made not by a scholar of American Lithuanian history, or a reputed journalist or literary figure who knows our press, but by Antanas Mačiulis, specializing in ethnography and folklore (collecting old wives tales?). The three hearsay statements of the above gentlemen remind one of Little Red Riding Hood's remarks to her "grandmother": "What big ears you have!"

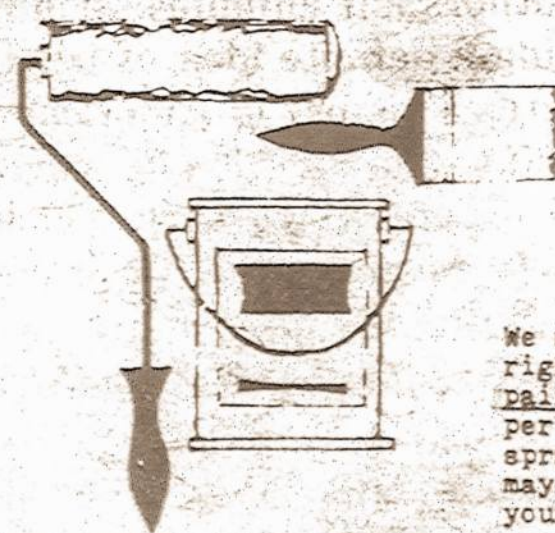
The readers of Vienybė are well aware that the presumed breaking away or opting out of the imagined united stand of Lithuanian immigrants (unspecified whether old or new) or the Lithuanians (also, unspecified) in reality, was a long-overdue emphasis of the age-long, traditional policy of American Lithuanians, stressed ever since the appearance of their first newspaper, the Lietuviszka Gazieta of Mykola Tvarauskas in 1879. Its main point is to urge American Lithuanians to seek and maintain

Cont'd on page 12

Paintings and sculptures by Alexandra Merker, recently exhibited at the Cultural Center in Brooklyn, N.Y.

LATEX PAINT \$1.00 Per GALLON

- \$ 4.75 AUTOMOTIVE ENAMEL per gallon
- 3.99 Latex Ext. House Paint per gallon
- 2.99 Latex Wall Paint per gallon
- .89 AKRILEX Resin (Make your own Latex paint)

Detroit has cut back on auto production. We made a huge purchase of paint they can't use right now. This paint is the very same original paint on your own car or truck, worth \$14.-\$16. per Gal. You can easily roll it, brush it, spray it, on anything. We have any color you may need, just name it, or mail us samples with your check.

ONLY \$ 4.75 per Gallon if you order right now. Plus, ** one free gallon with your first order, PLUS, *** order 4 Gallons of one color and get the 5th gallon FREE.

MAIL YOUR ORDER TODAY, WHILE WE STILL HAVE MORE THAN 300 DIFFERENT COLORS !!!!!

For incredible prices on wholesale lots of 50 gallons or more, call us: 504/367-3083 (All shipments F.O.B. New Orleans)

AKRILEX resin
1 pkg. makes
10 Gal. latex
paint....
@ \$8.90 PKG.

RESIN COMES WITH COMPLETE INSTRUCTIONS

YOUR ORDER FORM

TO Mail Order Paint Co. Dept.
83 Fifth Street K-103
Gretna, La. 70053

Dear Sirs:
If your paint is as good as you say it is, send us the following gallons and colors:

Gallons	Color	Price

Enclosed find \$ _____ for _____ Gallons of your paint.

Name _____ (Please print)

Address _____

(If you can, attach here with tape, City _____ State _____ Zip _____ small chips or samples of colors you want).

We understand all your paint is backed by a 100% adjustment guarantee. (All shipments F.O.B. New Orleans)

Graphic Art in Contemporary Lithuania

BY V. K. JONYNAS

The traditions of graphic art in Lithuania are old. There have been and are cross-seminations of influence. Graphic art has throughout the ages adapted itself to various technical and printing developments. However, woodcut has been the most popular medium in Lithuania.

It is believed the woodcut printing technique was borrowed by the Lithuanians from nearby Germany where it was widely used since 1460. In Lithuania the earliest known woodcut dates from approximately 1710. Once having learned the technique, craftsmen borrowed subjects from each other, from well known professional artists, from copper and wood carvers, and from painters. Woodcuts were usually done on a horizontal board of linden

or willow, and artists adaptations of the subject matter to woodcut required a freer and more simplified interpretation of the theme. These anonymous woodcut craftsmen enriched their subjects, often decorating their work with ornamentation, adding color with a brush.

These traditions handed down through centuries from generation to generation created a unique and original woodcut style, characterized by the abundance of primitive and archaic elements and making a major contribution to the folk art of Lithuania and the art world.

When Lithuania achieved its independence after the first World War, the young generation of professional artists looking for their freedom from foreign influences, sought inspiration and roots in

Lithuania's folk art. This author was the first to open the path in Lithuania during 1928-1931 with the woodcut "Pasaka", a "Talc", 1931.

A number of contemporary Lithuanian graphic artists continue to base themselves on this heritage, interpreting it individually. The most notable are those exhibited here, at the Great Neck Library: J. Kuzminskas, A. Skirutyte, D. Tarabildiene, A. Tarabilda, and others. The character of simplicity and ornamentation found in their creative world links them to contemporary European and American art.

The second group of artists in this exhibit are E. Jurėnas, J. Kuzminskas, Jr., and others who seem formally removed from folk art influence, yet their lyricism, their ornamentation, and their treatment of surface texture which ignores space perspective is, in part, an outgrowth of folk art traditions.

The third category of artists are V. Valius, K. E. Stanelienė, I. Katiniene, A. Steponavičius, V. Kalinauskas, Krasauskas, Repšys, R. Tarabilda, A. Zvilius and others who are related in one way or another to the trends of today's art. Their works are reflections of fairy tales through relationships of forms, linear playfulness, and the world of the irrational. Excellent ex libris by R. Tarabilda and J. Kuzminckas jr.

The artists on exhibit transmit their world with full professional maturity, technical control, and creativity. Their media are the well-known ones in graphic arts like lithography, eau-forte, dry-needle, and wood-engraving, often using several of these techniques in the same work. The results are rich in texture, varied, color approaching that of oil painting, distinguishing themselves from contemporary painting only in size and brush stroke technique. In these works in the graphic artist can give full rein to his individualism.

Man is constantly in the process of changing, affected by his civilization, knowledge and technology. Influenced by his environment, man alters his surroundings by his own evolution and philosophy. It is therefore natural and essential that man keep in step with life itself.

Library spotlights Lithuanian artist

An exhibition honoring the 100th anniversary of the birth of M. K. Ciurlionis, a Lithuanian painter-composer who was a pioneer in the field of abstract art, was opened at the Great Neck Library on Sunday, Nov. 9.

Vytautas K. Jonynas, an award-winning Lithuanian painter and designer, spoke at the opening of the exhibition. Several of Ciurlionis' musical compositions were played by concert pianist Aldona Kepalas.

Arranged by the library's art committee in cooperation with Almus Šalcius, director of the American Lithuanian Foundation, the month-long exhibit features reproductions of Ciurlionis' major works, never before shown in Nassau County. Also on view is a collection of works by contemporary Lithuanian graphic artists, including J. Kuzminskas, Skirutyte, D. Tarabildiene, A. Tarabilda, Jurėnas, F. J. Kuzminskas Jun., Vyt. Valius, Staneliene, Katiniene, Steponavičius Kalinauskas, Zilius and others.

Ciurlionis, who lived from 1875 until 1911, is considered to be a forerunner in the Surrealist movement, as well as a precursor of the Russian abstract painter, Wasily Kandinsky.

Although he died at the age of 35, and is little known outside of Eastern Europe, Ciurlionis left some 300 paintings, most of which are now in the Ciurlionis Museum, Kaunas, Lithuania. His position in the avant garde of the abstract art movement has only recently gained international attention through a major exhibit of his original oil paintings currently on view in a prominent Moscow gallery.

Ciurlionis was also prolific musically, having composed the first Lithuanian symphonic poems, a string quartet, and some hundred works for piano. Many of his canvases reflect the artist's attempts to synthesize musical and graphic ideas.

The exhibit may be seen through Dec. 7, free of charge, in the lower gallery of the main Library at Bayview Ave. during regular library hours.

WATER, WATER EVERYWHERE...

Cont'd from p. 11

ties with their nationals in their homeland, no matter what political conditions prevail or what historical obstacles have to be overcome.

Juozas Tysliava before his death took the first sharp turn toward this traditional line of American Lithuanian policy by seeking an interview with the Stalin prize winner, poet Eduardas Mieželaitis, when the latter was paying a visit to the United States. In following a traditional line, American Lithuanians, in effect, pay respect to the officials of our State Department in Washington, who, ever since 1940, not only do not officially recognize the incorporation of Lithuania into the Soviet Union, but recommend the use of "person to person" and "people to people" relationships as a most efficient weapon in the cold war, and, also, presumably, during the present times of cold peace. It is a line recommended to all East European residents of the United States when dealing with their countrymen under Soviet hegemony.

The traditional policy of American Lithuanians to seek and maintain ties with their homeland under any conditions has been mistakenly besmirched as collaboration with the enemy. However, an ever growing number of American Lithuanians, both notables and ordinary folk, stream to Soviet Lithuania as tourists and enjoy meeting the people over there, though the commissars place restrictions. In spite of financial blackmail by the Soviet Government, and even rifling, a never ending stream of parcels are flowing to relatives in Lithuania and helps them to be the best dressed population in the Soviet empire. Increasing numbers of American Lithuanian students are clamoring for admission to the short Lituanistic courses at the University of Vilnius, while the Lituanistic books published in Vilnius are eagerly purchased by American Lithuanians, and an increasing number of records of new and old music are proudly played over Lithuanian Hour radio programs in the USA.

The Brooklyn, N. Y. literary journal Aidai (Echoes) published by the Lithuanian Franciscan Fathers and edited by a Catholic, proudly displayed as a frontispiece of its latest issue a picture of the bust, surrounded by Lithuanian maidens dressed in national costumes, of the famous painter and composer, Mykalojus K. Ciurlionis, whose centenary is celebrated this year. The bust was executed by Vladas Vildžiūnas or present day Lithuanian and is displayed at Druskininkai, the home town of Ciurlionis. The picture was obtained from Vilnius.

So the current of "collaboration" is growing stronger. Dissatisfied with the negative attitudes and misrepresentations of it, a group of former Lithuanian displaced persons started a journal Akiračiai (Horizons) in Chicago to follow the line of old time Vienybė and urge a broader understanding and contact with present day Lithuania.

The Ivans of Kaluga or Tula, who are continually told by their commissars that they are the bosses in the Soviet empire, however, became so jealous of the special rubles allowed to flow into Lithuania to purchase automobiles and appliances, that the Big Brother in Moscow decided to discontinue them, but to continue the energetic search for American Lithuanians who died interstate in the United States and whose relatives in Lithuania may be entitled to obtain their estates (via Moscow's hands).

The "person to person" and "people to people" policy, apparently irks the commissars. The Western world at Helsinki obtained a grudging assent to this policy from the Soviets, but it looks that Moscow is going to renege.

So the "united stand" dreamed by Professor Kučas and others is dissolving before our eyes, and the misnamed "collaboration", whose real meaning escaped them, is regaining its historical role among American Lithuanians. It is not a collaborating with the enemy stance, but a red-blooded fighting one.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO,
VALSTYBĖS IR
FEDERALINĖS VALDŽIOS
MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

SLA 6 Apskrities delegatų suvažiavimas

Lapkričio 2 d. Chicagos Taupymo bendrovės patalpose įvyko SLA 6-osios Apskrities konferencija. Pirmininkavo K. Mačiukas, jis pranešė, kad SLA prezidentas Povilas P. Dargis Pildomosios Tarybos vardu padėdė šiai apygardai pasiruošti ir būti SLA 90 metų Sukaktuvinio Seimo šeiminkais: priimti delegatus, juos apnakvydinti, specialų leidinį-programą išleisti ir kitus darbus atlikti. Dalyvavo 28 atstovai iš 11 Kuopų.

Vienos minutės susikaupimu buvo pagerbti mirusieji SLA nariai.

Iš atskirų Kuopų delegatų pranešimų paaiškėjo, kad bene aktyviausia pasirodė Moterų 134 Kuopa, suruošusi keletą pobūvių, išrašė kelis naujus narius.

Vyrų 228 Kuopa vasarą buvo surengusi pikniką; nors jame nebuvo daug žmonių, vis dėlto gauta pelno. SLA 228 Kuopa lapkričio 15 d. ruošia savo pirm. S. Moliui pagerbimą; į Kuopą išrašė keli nauji nariai.

P. Vilkelis teigė, kad jų Kuopa gerai veikianti, nieko netrūksta.

SLA atstovė E. Mikužiūtė nusišundė, kad į šį kraštą atvykę apie 30,000 DP, bet į abu Susivienijimus mažai jų tejsirašė nariais.

P. Čižauskienė teigė, kad visa bėda tame, kad dabar darbovietės dirbančiuosius apdraudžia.

Po diskusijų nutarta paraginti visas Kuopas suaktyvinti narių išrašymo darbą. — SLA Centro išdininke E. Mikužiūtė, prezidento P. P. Dargio vardu, šią konferenciją pa-

sveikino ir palinkėjo sėkmės. Ji priminė, kad SLA "esas lietuviybės 'lenciugas'", senieji nariai nesiskundžia, nors kai kurie išmokėję savo polisus, bet pasilieka SLA nariais; nė viena apdraudus kompanija už \$3 neapdraudžia gyvybės \$1000 sumai; P-lė Mikužiūtė pranešė, kad narių ir Seimo nutarimu, komisija ieško SLA nariams poilsio namo. Tuo reikalu komisija lankėsi Atlantic City, N. J., ir kita proga nuvykę, Floridoj.

Į SLA išrašyta daug naujų narių.

Vėliau sekė įvairių komisijos narių nominacija: leidinio-programos V. Uznis, J. Kapačinskas, S. Molis; Spaudos-informacijos: B. Brazdžionis, M. Gudelis, Pr. Šulas; Jaunimo: J. Pakel, Macke, jr., J. Kapačinskas, jr., Evans, jr. Be to, išrinktos ir kitos reikalingos komisijos, jų pirmininkai, pavedant jiems kooptuoti pagal reikalą narius.

Vėliau sekė škanios vaišės ir kavutė su įvairiais pyragėliais, paruošti ponais K. Macke. Fr. Step.

Hamiltono vaidintojų teatras "Aukuras" Baltimorės lietuviams suvaidino Vyt. Alanto 3 v. komediją "Šiapus uždangos". Tai buvo iš viso 18-asis to veikalo atlikimas. Tai buvo kartu ir kuklus teatro kolektyvo 25 metų veiklos paminėjimas. Prie jo prisidėjo ir Baltimorėje gyvenantis dramaturgas Juozas Palubinskas, kuris padėjo ne tik savo deklamavimu, bet ir savo sugebėjimu grimuoti.

"Vakar," vienas iš dail. Antano Tamošaičio 28 piešinių, kurių žiūrovai matė spalio mėn. įvykusioje jo darbų parodoje, Hamilton, Canada. Šioje parodoje taip pat dalyvavo Anastazija Tamošaitienė.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Gerovės komiteto Kandidatai į SLA Pildomąją Tarybą:

Brangūs broliai ir sesės SLA nariai:

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje renka savo vadovybę — Pildomąją Tarybą, slaptu ir visuotinu narių balsavimu kas antri metai. 1975 m. nominacijos įvyks gruodžio-December mėnesyje.

Labai svarbu, kad visos Kuopos gruodžio-December mėnesyje turėtų savo susirinkimus ir kad nariai skaitlingai atsilankę balsuotų.

S. L. A. Gerovės Komitetas, kurį sudaro plataus patyrimo ir įvairiausių įsitikinimų nariai, siūlo į S. L. A. Pildomąją Tarybą nominuoti visus dabartinius Pildomosios Tarybos narius:

- PAUL P. DARGIS Prezidentas
- ALEXANDER CHAPLIKAS Vice Prezidentas
- GENEVIEVE MEILIŪNAS Sekretorė
- EUPHROSINE MIKUŽIS Išdininke
- JOSEPHINE MILLER Izdo Globėja
- CHRISTINE AUSTIN Izdo Globėja
- DR. DANIEL DEGĖSYS Daktaras Kvotėjas

Iš gyvenimo patyrimo mes žinome, kad dabartinė S. L. A. Pildomoji Taryba dirbo ypatingai gražiai sutardama. Visi jos nariai yra teisingi ir sąžiningi žmonės ir savo pareigas jie atliko kuogeriausiai. Jie yra pasižymėję veikėjai ir jų vadovybė S. L. A. yra pasiekęs tvirčiausios finansinės padėties.

Brangūs S. L. A. nariai!

Jei noritė tolimesnės S. L. A. pažangos, geros S. L. A. reikalų priežiūros, taip, kad mums priklausantis kapitalas-turtas būtų apsaugotas, nominuokite į Pildomąją Tarybą tuos žmones, kurie jums pažįstami ir kurie gali užtikrinti, kad ir ateityje S. L. A. augs ir stiprės. Tokiais yra dabartinės Pildomosios Tarybos nariai. Todėl savo Kuopoje nominuokite ir balsuokite už visus dabartines Pildomosios Tarybos narius, kad jie ir ateityje mūsų Susivienijimui vadovautų, o mes būsimė ramūs ir tikri, kad mūsų brangi organizacija, pavesta išmintingiems vadovams ir geriems šeiminkams, klestės.

S. L. A. GEROVĖS KOMITETAS
J. Andrulonis, Sekretorė
4018 Franklin Road
Pittsburgh, Pa. 15214

MENO KŪRINIŲ FONDAS AUGA

Čiurlionio Galerijos kaupiamas Meno Kūrinių Fondas šiais metais gavo labai vertingų kūrinių. Vasario 16-osios proga galerijos surengtoje dailės Balzeko Muziejuje Jury Komisija atrinko tris paveikslus. Iš jų dail. Jono Tričio "Pirmoji šalna" ir dail. Vlado Vaičiūčio "Lietuvos gamtovaizdis" autorių buvo padovanoti Meno Fondui. Trečiasis, dail. Jono Rimšos "Tahiti gamtovaizdis", tebelaukia mecenato.

Vėliau dail. J. Tričys padovanojo puikiosios medžio graviūros "Barbara J. portretas" kopiją /3/16. Žinant kokio kruopštumo reikalauja medžio graviūros technika, šis kūrinys vertingai atstovaus autorių Meno Fonde.

Dail. Mikas Šileikis po savo apžvalginės tapybos parodos Čiurlionio Galerijoje spalio mėn. padovanojo net penkis muziejinius kūrinius: "Siuvėją", "Žmonos portretą", "Autoportretą", "Miko Petrausko portretą" ir "Šeiminkę". Jau viso kambario reikėtų iškabinti vien dail. Šileikio Fonde turimus darbus, kurių dalis tebėra Jaunimo Centre. O štai, lapkričio mėn. Steponas Karvelis iš Michigan padovanojo Maironio metalinį bareljefą.

Su džiaugsmu skelbdami visuomenei apie naujus kūrinius Meno Fonde, tariame viešą acių tų kūrinių autoriams ir mecenatams. Meno Kūrinių Fondas yra Nepriklausomos Lietuvos nuosavybė. Tame fonde gauti kūriniai yra metrikuojami.

Čiurlionio Galerijos, Inc. vardu
Domas Adomaitis
Direktorių Tarybos Pirmininkas

PAŠTO ŽENKLUOSE LIETUVA

Tar. S-gos Ryšių ministerija kelių milijonų egzempliorių tiražu išleido dailininko K. Juodikaičio sukurtą pašto ženklą M. K. Čiurlionio gimimo 100-osioms metinėms.

Šis ženklas — 23-oji tarybinė pašto miniatiūra lietuviška tematika.

Tar. S-gos Lietuvos liaudies meno Muzėjus atidarytas Vilniuje, restauruotame senoviniame pastate Rūdninkų gatvėje. Jis veiks kaip Lietuvos dailės muzėjaus skyrius su nuolatine apie 700 liaudies meno rodimų paroda. Ją paruošė Lietuvos dailės muzėjaus liaudies meno skyriaus vedėja A. Mikėnaitė, vyr. mokslinės bendradarbės A. Stravinskaitė ir D. Buivydaitė, dail. R. Budrys ir architektas V. Vizgirda. Atidarymo iškilmeje žodį tarė Lietuvos dailės muzėjaus direktorius P. Gudynas, pabrėždamas senos muzėjininkų svajonės išsipildymą.

Varšuvoje suruoštas M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukakties minėjimas. Dalyvavo daug žmonių, jų tarpe rašytojai, dailininkai, mokytojai, moksleiviai, diplomatai. Meninę programą dalį išpildė Plungės šokių ansamblis "Suvartukas". Be šio minėjimo, dar bus suruošta eilė kitų. Dailės mokykloje bus įruoštas Čiurlionio kambarys.

Aldona Kisilienė, Lietuvos konservatorijos katedros dėstytoja, apgyne disertaciją Bulgarijoje ir paruošė vokalinę programą Sofijos universitete. Ji taip pat suruošė savo dainų rečitalį Bulgarijos miestuose.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Europos taurė

Tokiu vardu Vagos leidykla išleido kietais viršeliais stambia — 320 puslapių knygą, kuri skirta Lietuvos šachmatininkų pergalei atžymėti.

Gal nedaug kas bežino, jog Lietuvos šachmatų rinktinė buvo Europos taurės laimėtoja šachmatų žaidime susirašinėjant. Tai ivyko 1972 metų pabaigoje, kuomet buvo pranešta apie lietuvių pergalę šiame dideliame neaktyvaizdiniame turnyre, kuriame iš 20 šalių 540 žaidėjų rungėsi 45 komandose.

Beje, susidomėjusių žiniai reikia pažymėti, jog Lietuvos rinktinė šiame turnyre iškovojo pirmąją vietą su 65½ tašku. Po to sekė Maaskva — 61½ taško, Estija 53½, V. Vokietijos I kom. — 52, R. Vokietija 47, Vengrijos I kom. 45 taškai ir t. t.

Lietuvos rinktinėi atstovavo: V. Mikėnas, I. Vistanekis, J. Krimeris, D. Lapienis, G. Plungė, G. Lakiūnas, M. Kozlovas, J. Butkus, L. Kalvelis, V. Milvydas, A. Vladimirovas.

Knygoje pateikiamos 136 partijos, iš 144. Jas Lietuvos komanda sužaidė Europos taurės turnyre. Daugumą partijų komentavo ir spaudai paruošė patys žaidėjai. Knygos pratarmę ir skyrių išangas parašė J. Ziniauskas, draugiškus saržus piešė M. Ostrauskas.

Sachmatų mėgėjui ši knyga puiki literatūra taip negausioje sporto leidinių lentynoje lietuvių kalba. Jos kaina yra — 64 kapeikos.

LITUANICOS FUTBOLININKŲ SUKAKTUVINIS LEIDINYS

Minint Chicagos Lituanicos futbolo klubo 25 metų sukaktį, išleistas gana platus apžvalginis leidinys, kurį suredavo Jonas Juška. Šio klubo ilgalaikis valdybos narys, buvęs pirmininkas ir korespondentas. 72 puslapių knygelėje sukaupta nemaža istorinės medžiagos: aprašymų bei nuotraukų. Nemaža vietos skirta ir rėmėjams, kurie savo "pasigarsinimu" sudarė finansinį pagrindą knygai išleisti.

Apžvalginį rašinį, pavadintą "Nuo pabėgėlių stovyklos iki City Hall" pateikė pats J. Juška. Yra duotas klubo geriausių žaidėjų sąrašas 25 metų laikotarpyje, kurį sudarė 11 žinovų, — buvusių žaidėjų, klubo pirmininkų, komandų vadovų. Jie slapto balsavimu išrinko geriausiųjų geriausius. Idomu, kad visi balsai atiteko H. Jenigui, kuris užėmė I vietą. Su 10 balsų atsistojo J. Ringus ir A. Damušis. Po 9 balsus gavo: J. Perkūnas, V. Pikšrys, A. Bavarskis, M. Makluskis. Toliau liko: H. Gavėnia, E. Sinkus, J. Žukauskas, B. Frame, E. Skistimas ir kt.

Knygoje telpa Chicagos miesto burmistro Richard Daley, Cook County prezidento George Dunne, Illinois valstijos Atstovų Rūmų ir kt. sveikinimai. Be to, gana daug nuotraukų, kurių autoriai: R. Burneikis, Ed. Šulaitis, Z. Degutis, V.

Noreika, P. Malėta, S. Pleinys. Viršelį ir titulinį puslapį piešė dail. Algis Trinkūnas.

LIETUVOS KREPŠINIO NAUJIENOS

Pasiruošdami TSRS krepšinio čempionatui, Kauno žalgiriečiai atstovavo Lietuvai Rygoje vykusiame Baltijos taurės turnyre. Jų pasirodymu, o drauge ir pirmais naujojo komandos trenerio, nusipelnusio sporto meistro Stepo Butauto darbo vaisiais krepšinio gerbėjai patenkinti. Žalgiriečiai visus susitikimus laimėjo triženkliais rezultatais: Suomija įveikta 110:86, Estija — 108:88, Latvija 101:94. Baltijos taurė atiteko estams, nes pagal turnyro rengėjų patvarkymą Žalgiriečiai varžybose dalyvavo be konkurso.

* * *

Vilniuje pasiruošiamą čempionatui patikrino ir moterys. Čia surengtame šešių komandų turnyre pirmavo Maskvos srities spartakietės. Vilniaus "Kibirkštis" pasiekė tris pergalės ir užėmė trečią vietą. Geriausia kraštine puolėja pripažinta N. Kašėlionienė.

— Kaune surengtą tarptautinį turnyrą laimėjo Kauno "Žalgirio" dubleriai.

— Sąjunginė krepšinio federacija paskelbė 1975 m. geriausių krepšininkų sąrašus. Tarp 25-ių gynėjų penkta įrašyta pasaulio čempionė A. Rupšienė ir aštunta — J. Kaluškevičiūtė.

R. Stakauskas ir dr. V. Dargis praveda Lituanicos futbolo klubo 25 m. sukaktuvinį balių spalio 11 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose.

E. Šulaičio nuotr.

TRAUKINIAI CHICAGO — CLEVELAND. NEW YORK, BOSTON

Nuo š. m. spalio 31 dienos reguliarus traukinių susisiekimas tarp Chicagos ir Bostono ir dar papildoma linija į New Yorką. Traukiniais yra aprūpintas ir Clevelandas, iki šiol neturėjęs traukinių susisiekimo priemonės.

Kelionė Chicago-Boston kainuoja \$55, New York-Chicago — \$48. Kelavimas iš Chicagos: iki New Yorko 21 valanda, iki Boston 25 val.

Dr. Edmundas Ringus, buvęs Chicagos LFK Lituanicos klubo pirmininkas, įteikia atžymėjimo ženklą vienam iš šio futbolo klubo darbuotojų — Jonui Juškai, kuris yra pirmininkavęs klubui, o taip pat ilgą laiką buvo jo korespondentu, be to suredavo sukaktuvinį leidinį. Ed. Šulaičio nuotr.

MONTREALY LAPKR. 28 DIDELIS JAUNIMO RENGINYS

1975 šiaurės Amerikos lietuvių studentų sąjungos suvažiavimas Montrealyje, Kanadoje įvyks lapkričio 28, 29 ir 30 d. d. pagrindinė programa: meno paroda, skaidrių montažai, diskusijos apie etninių grupių — ypač lietuvių, susipažinimo šokiai, Montrealio Guided Tour paskaitomis, naujos ŠALSS valdybos rinkimai ir iškilmingas užbaigimo balius.

Registracija prasideda lapkričio 28 d. 8 v. v. La Salle Motelyje, 1240 Drummond St., Montreal, Que. Dėl informacijų kreiptis: Rytis Bulota, 4860 Roslyn, Montreal, Que. H3W 212. Telefonas 514 — 733-9005.

Pabaltiečių paroda buvo suruošta Salao Portinari, Praca Roosevelt, Brazilijoje. Dalyvavo lietuviai, latviai ir estai.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

ČIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVISKĄ PATARNAVIMĄ.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziunas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniamis ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, igyjant apdraudus, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirmimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais, — kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Vienybė, November 14, 1975

h 41 . r . k . i . m . s . v . i . s . k . a . i . t . i . s

MIRĖ LAKŪNAS JONAS PYRAGIUS

Adelaidės mieste Australijoje mirė **Jonas Pyragius**, pasižymėjęs lakūnas, Lietuvos karo aviacijos majoras, sportinės aviacijos propaguotojas Lietuvoje.

Buvo gimęs 1902 sausio 1 Baluškių k., Daujėnų valsčiuje, Biržų apskrityje. Iš Panevėžio gimnazijos 6 klasės, 1919 sausio 9 stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę. 1920 baigė Karo mokyklą, 1922 aukštesniuosius karininkų kursus, 1924 karo aviacijos kursus, nuo 1926 buvo karo lakūnas, nuo 1932 aviacijos majoras ir 5 naikintojų eskadrilės vadas. Už dalyvavimą 1934 metu sukilime buvo paleistas iš kariuomenės ir pažemintas į eilinius. Majoro laipsnis gražintas 1938.

Atleistas iš kariuomenės pasireiškė kaip sportinės aviacijos organizatorius, sklandymo propaguotojas. 1934-1935 vadovavo Nidos sklandymo mokyklai. Vėliau steigė aero klubus, buvo sklandymo instruktoriumi.

1938 metais tautinėje olimpiadoje už sklandymą laimėjo aukso medalį.

Su lietuviais sportininkais 1937 lankėsi ir Amerikoje ir čia sklandymą demonstravo lietuvių kolonijoje.

Daug rašė spaudoje sporto klausimais, ypač sporte. Atskirai išspausdino: *Sportiniai bėgimai 1924*, *Priešlėktuvinė apsauga 1935*, Ka kiekvienas turi žinoti apie priešlėktuvinę apsaugą (1933). Suredagavo du leidinius — *Mūsų sparnai 1929* ir *Paukščių keliais 1933*.

1940 birželio 1 pasitraukė į Vokietiją. Vokiečių okupacijos metu grįžo ir vėliau buvo vidaus reikalų tarėju. 1944 antrą kartą pasitraukė iš Lietuvos. 1949 emigravo į Australiją.

Paskutiniu laiku tvarkė lietuvių muziejų Adelaidės lietuvių namuose. Laidotuvėse dalyvavo daug lietuvių.

MIRĖ V. K. CIPLIJASKAS

Š. m. rugsėjo 25 d. staiga mirė **Vytautas Ciplijauskas**.

Vytautas Ciplijauskas su šeima nuo 1948 m. iki š. m. birželio 18 d. gyveno Great Neck, L. I., N. Y. Jis buvo vienas iš pirmųjų po Antrojo Pas. karą atvykusių pabėgėlių ir daugeliui vėliau atvykusių draugų, padėjo įsikurti Great Necke. Vytautas buvo širdingo būdo, kiekvienas kalbantis lietuvių kalba, buvo jo brolis ar sesuo.

Gausus skaičius draugų ir giminių padarė jam ir jo šeimai gražias ir jaukias išleistas. Buvo pasakyta jausmingų kalbų, sudainuota gražių lietuviškų dainų, tik nežinota, kad tas atsiveikimas buvo paskutinis.

Vytautas Ciplijauskas išėjo į pensiją būdamas 62 metų. Turėdamas vasarvietę, Maine, persikėlė praleisti paskutines gyvenimo dienas, kad galėtų pailsėti, pažuvauti savo nuosavam laive, pasigėrėti gyva gamta, dangaus mėlyne, eglė žalu ir prisiminti savo gimtąjį kraštą Lietuvą.

Deja, likimas jam lėmė tik 3 mėnesius pasidžiaugti tuo grožiu. Velionis paliko liūdinčius: žmoną, dukterį, ženą, 3 anūkes, uošvę ir du brolius su šeimom, gyv. Toronte, Kanadoj.

V. Ciplijauskas buvo ilgametis Vienybės skaitytojas. Likusiai jo šeimai Vienybė reiškia užuojautą.

LOS ANGELES, CAL. LIETUVIAI

Los Angeles, Californijoje, spalio 19 d., Brentwood-Westwood simfoninis orkestras pradėdamas 23-tį sezoną premjerinį koncertą paskyrė Amerikos jubiliejiniams dveju šimtmečių metinėms. Kūrinių tarpe buvo atlikta lietuvių kompozitorės Giedrės Gudauskienės kurinys "Los Angeles miesto apybraižas". Kompozitorė buvo apdovanota gėlėmis ir pagyrimo raštu, kurį įteikė Los Angeles miesto 200 metų minėjimo komitetas.

Pianistas **Andrius Kuprevičius** koncertavo Los Angeles Wilshire-Ebell teatre lapkričio 2 d. o pradėjo K. M. Čiurlionio kūriniais. Programoje kompozitorių **Juliaus Gaidelio** ir **Broniaus Budriūno** kūriniai.

Kompoz. **Broniaus Budriūno** vadovaujamas Šv. Kazimiero parapijos choras pakviestas dalyvauti Amerikos 200 m. nepriklausomybės pagrindiniame minėjime Los Angeles Cal., 1976 m. gegužės 22 ir 23.

DR. ANTANO BUTKAUS PASKAITA

Dr. Antanas Butkus iš Cleveland, Ohio lapkričio 18-20 Anaheim, Cal. Scientific Council on Atherosclerosis Vienybė, 1975 m. lapkr. 14 d.

sis drauge su Amer. Heart Assn., suvažiavime skaitys paskaitą.

Ta proga dr. A. Butkus sutiko ir lietuviams paskaityti paskaitą — "Kraujo indų žaizdų atsiradimo priežastys ir būdai jų išvengti". Lietuviams paskaita įvyksta Lietuvių Tautinių Namų salėje, lapkričio 21 d. 7:30 vakare.

Rengia Lietuvių Tautiniai Namai ir Tautinės S-gos Los Angelės Sk.

Alės **Rūtos** vadovaujamas Los Angeles, Cal., LB Kultūrinių popiečių komitetas surengė rašytojo **Jurgio Gliados** naujai išėjusio romano "Pagairės" pristatymą. Romėno moteris aptarė **Irena Tamošaitienė**, V. Juodeika panagrino romano kompoziciją ir veikalo meninį apipavidalinimą dabartinio gyvenamojo laikotarpio fone. Aktorė **D. Mackailienė** paskaitė ištrauką iš knygos.

Poetas **Bernardas Brazdžionis**, Vista, Cal., pakviestas skaityti savo kūrybą tradiciniame literatūros vakare gruodžio 2 Šv. Kazimiero parapijos salėj, Los Angeles, Cal. Dešimtąjį kasmetinį literatūros vakarą organizuoja Los Angeles Lietuvių Fronto Bičiulių sambūris, kurio veiklai vadovauja valdybos pirm. **P. A. Raulinaitis**.

Trumpai iš visur

Algirdas Budreckis, Bostono LB Kultūros klubo susirinkimų sezoną pradėdamas, lapkričio 1 d. skaitė paskaitą apie pirmuosius lietuvius Bostone. Savo paskaitoje jis nagrinėjo pirmųjų Bostono lietuvių visuomeninę, kultūrinę ir politinę veiklą nuo seniausių laikų.

Vida Misiūnaitė-Roberts, Baltimore dienraščio News American redaktorė, įvairiomis progomis talkina vietos lietuvių darbuotojams išgauti redakcijos palankių lietuviams vedamųjų straipsnių Lietuvos reikalui talpinti, o taip pat gelbsti talpinant laiškus redakcijai.

Prieš kelis metus jos tarpininkavimu pastangomis Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimo programa buvo filmuojama ir rodoma televizijoje. Šiais metais, ryšium su Helsinkio konferencija, televizijos stotis WBAL perdavė su ja pokalbį detente politikos ir lietuvių reakcijos į Helsinkio sutarimus klausimais.

WORCESTER, MASS.

Lietuvių **Meno Mėgėjų ratelis** šiais metais švenčia veiklos 25 m. sukaktį — sidabrinį jubiliejų. Šios gražios M. M. ratelio sukakties paminėjimas įvyks lapkričio 22 d., šeštadienį, **Maironio Parke**.

PIRMIAU TAUTIEČIUS VADINĖS BOLŠEVIKAIŠ — DABAR JAU RAGINA LIETUVĄ LANKYTI...

Vienas vietos lietuvis anksčiau net sandariečius vadindavo komunistais. Nekartą ir aš esu gavęs nuo jo tokį titulą. Bet, štai, praeitą pavasarį jis išvyko į Tarybinę Lietuvą. Prašė kitų, kad apie jo vykimą į tėvų kraštą nerašytų. Ir, štai, parvykęs iš Lietuvos labai patenkintas — jau kitoks vyras! Palikęs tą Komunisto "baubą Lietuvoje, jau ragino ir kitus vykti — pamatyti tą gražųjį kraštą Lietuvą. Keičiasi laikai ir žmonės. **J. Krasinskas**

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS Savininkas

SALE VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rusios lietuviškas maistas prieinama kaina.

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVARIEMIS REIKALAMS

STEBĖTOJO PASTABOS

BALFo seime Chicagoje viešpatavo geros nuotaikos. Atstovų buvo 119, aukų suplaukė \$46,000, jų tarpe J. Tėvelio testamentinis palikimas — \$3,256.04. Išrinkti 32 direktoriai. Marija Rudienė perrinkta Valdybos pirmininke. Nuspręsta, BALFas tol veiks, kol pasaulyje bus pagalbos reikalingu lietuvių!

Per paskutinius du metus pajamų susilaukta \$304,079.90, išlaidų būta \$203,663.72 — daugiausia pasiūsta per 400 siuntinių lietuviams Lietuvoje ir Sibire. Išde birželio 30 d. liko \$100,416.34. Seimus šaukti nutarta ne kas du, bet kas trys metai.

Iš spaudos išėjo kapitono Petro Jurgėlos, dirbusio Vienybės redakcijoje, stropiai paruošta 824 pusl. turtingai iliustruota knyga "Lietuviškoji Skautija", kuri įdomiai nušviečia skautijos sąjūdį lietuviuose.

Skelbiama, kad Amerikos Lietuvių Taryba (ALTA) Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo komitetui (VLIKui) per 30 metų suteikė virš \$400,000 paramos iš aukų, kurias Amerikos lietuviai sumedavo Vasario 16 proga. Vienas VLIKo žmonių, Vytautas Vaitekūnas, aną dieną pareiškė, kad organizacija jau nėra "realus veiksnys", nes iš keturiolikos ją sudarančių organizacijų, pusė yra "fikcijos" (prasimanymai).

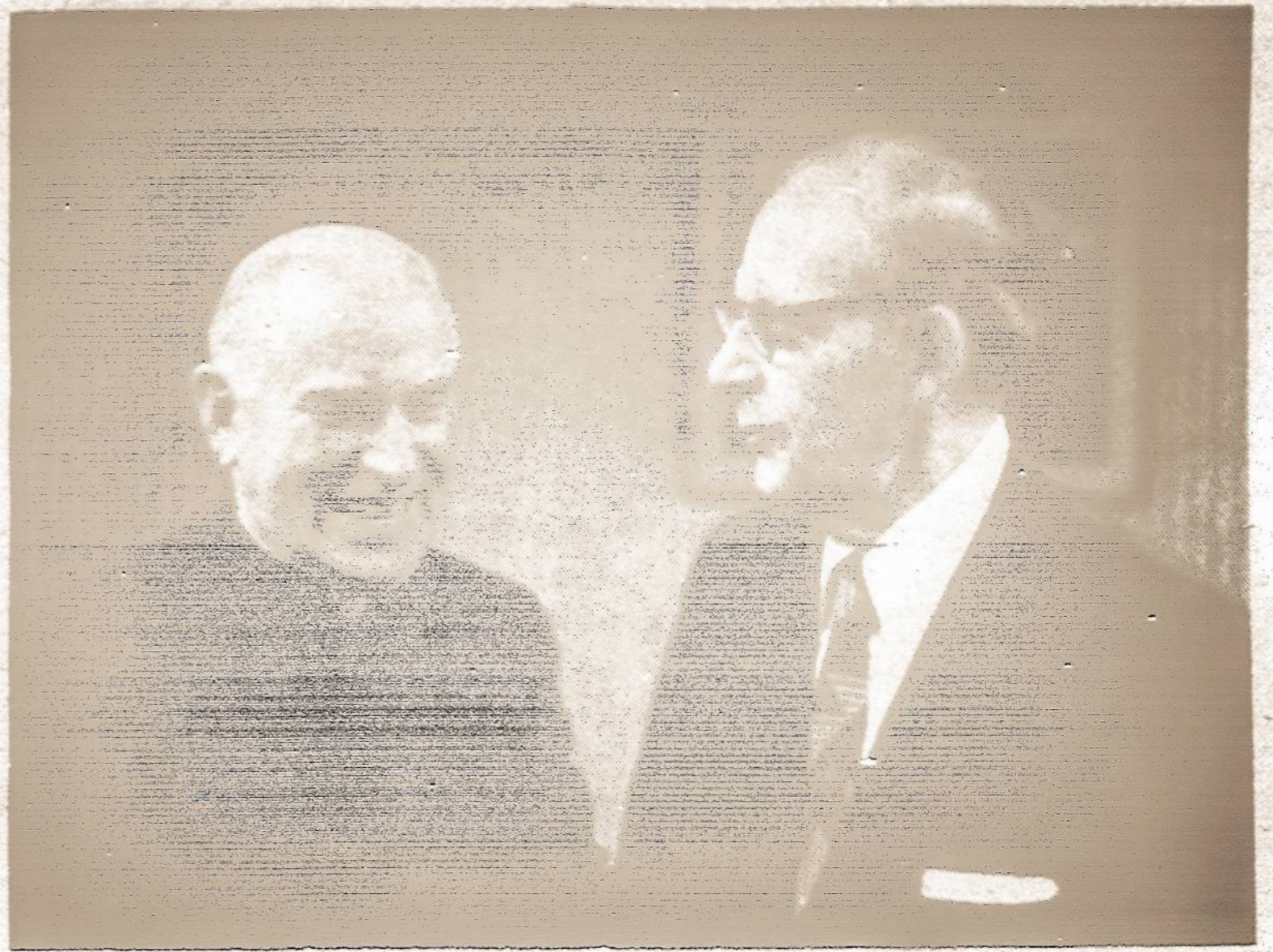
ALTo į Ameriką savo laiku iš Europos atkviestoji Lietuvių Bendruomenė dirbti čia lietuviybės išlaikymo darbus darba sumažino ir ėmė rinkti sau Vasario 16 proga aukas Lietuvai laisvinti. Pradėjo 1972, kada surinko \$7,581.13. Po to, 1973 gavo \$12,880.753, 1974 — \$15,481, 1975 — \$17,241.30.

SLA 6-osios apskrities suvažiavime Chicagoje dvidešimts septyni delegatai iš vienuolikos Kuopų kalbose pabrėžė, kad naujų narių dar galima gauti, bet pagrindinis veiksnys turi būti narių visuotinė talka prikalbinti bent po vieną naują. Čia reikia visų narių nuoširdaus ryžto, kad didėtų organizacija, kuri, kaip ir Vienybė, kitais metais minės 90 metų gimtadienio sukaktį. Ir SLA ir Vienybė gimė 1886 metais Plymouth, Pa. Kitas svarbus klausimas vėl paliestas išigijimas poilsio —

viešnagės namų prie Atlanto šiaurėje ar Floridoje. Buvo keltas klausimas, kodėl ne Illinois ar Indiana. Bet juk tose valstijose ne pajūrio atostoginės vietovės.

Šįmet Lietuvą lankydamas, kun. Balčys Vilniuje, tarp kitko, užsuko į Gimtojo krašto redakciją ir, sakoma, greta kitų išpūdžių, pareiškęs: "Manyčiau, kad Amerikos lietuvių spaudoje gerai būtų pastoviai ir objektyviai nušviesti Bažnyčios veiklą Lietuvoje ir tikinčiųjų gyvenimą". Ši pastaba užrūstino kitą kunigą, Vytautą Piktūną, apie kurio veiklą parapijoje, bažnytinėse organizacijose ar lankymasi Lietuvoje neteko girdėti (nors ir jis tikrovėje yra lankęsis Lietuvoje). Kun. Vytautas kun. Kęstutį vanoja: girdi, ši pastaba buvo taikoma Lietuvos katalikų pagrindžio Kronikai, kaip viena "neobjektyvių, klaidinančių" šaltinių, iš kurių nederėtų Amerikos spaudai semtis, nes šis samtis, girdi, "nieko negali duoti pozityvaus". Šitoki, lotynų kalba "non sequitur", arba "guesswork", iš kun. Balčio paskelbto pareiškimo, galima tiksliai pavadinti Piktūnos niurna. Amerikos lietuviai stovės su kun. Balčio nuomone, kad, rašant apie dabartinę Lietuvą, reikia rašyti objektyviai ir neklaidinančiai. Kronika negali būti neobjektyvi, nes ji įvardina asmenis, vietas ir datas, todėl ne apie ją kun. Balčys kalbėjo.

Prieš dešimtį metų Bostone įsikūrė Citizens Exchange Corps, kuris pritraukė visą eilę amerikiečių akademikų ir kitų vykdyti "žmogus su žmogumi" viešėjimo apsikeitimą tarp Amerikos ir TSRS. Per tą laikotarpį, skelbiama, 2500 amerikiečių lankė Sovietiją, kai kurie Vilnių, Taliną ir Rygą, o apie tūkstantis Sovietijos žmonių lankė Ameriką ir amerikiečius. Įdomi statistika: trims amerikiečiams, norėjusiems lankytis Sovietijoje, komisarai teisėširdavo vieną sovietinį žmogų, ir, tai, be abejo, gerai atsijotą. "Piliečių Apsikeitimo" Korpo sekretorium yra latvis prof. Arvids Ziedonis, rusų kalbos ir literatūros profesorius Muhlenberg kolegijoje, Allentown, Pa.

Kun. Jurgis Gurinskas, Aušros Vartų parapijos klebonas, emeritus, New Yorke su Lietuvos Pasiuntinybės Patarėju S. A. Bačkiu iš Washington, D. C., VLIKo seime. Jono Valaičio nuotr.

ALTo paskutiniame suvažiavime, sakoma, kyštelėjo "galvų", panorusių pavanoti prezidentą Fordą dėl tariamo Lietuvos "pardavimo" Helsinkuose. Bet organizacijoje dar esama senųjų Amerikos lietuvių dvasios žmonių. Šį kartą atsistojo moteris, Alena Devenienė, ir vyras gražiai patarė, "nors sunku, bet vyrai būkite vyrais". Juk nuo seniausių laikų, ji sakė, turime politinių nedakelėlių, kurie dieną naktį kala, esą, Washingtonė sėdi Lietuvos likimo šinkoriai. Kaltinta Rooseveltas už Jaltą, Trumanas už Potsdamą, kiti prezidentai už kitką. Tuo tarpu, Amerikos prezidentai maloniai priiminėdavo ALTo delegacijas ir vis nepripažindavo Lietuvos inkorporavimo. Šalia to, Kongresas išleido DP įstatymą, pagal kurį virš 27,000 išvietintų lietuvių neblogai įsikūrė Amerikoje, jų tarpe ir tie, kurie Ameriką "šinkorka" vis vadina. Aną dieną, Amerika išgelbėjo mums Simą Kudirką.

Liaudies pasakoje Elenos broliai, jos nepaklūsę, manydami jai gero darą, nukirto jos vyrui galvą. Alenos Devenienės "broliai" vargu jos paklus, bet po senovei, nuolat Amerikai galvą kapos.

Giesmės žodžiais, Amerikos lietuvių "Linksmą dieną apturėjo", nes ir vėl danguose pasirodė nelemtoji jų istorijoje žvaigždė — kitas skilimas. Chicagoje įvyko 16-kos valstijų, 90-ties atstovų suvažiavimas,

paleidęs eigon "atskalūnę" — Illinois valstijoje įregistruotą JAV Lietuvių Bendruomenę. Reiškia, vietoje vieno jaučio dabar turėsime du, ir abu ragais badysis. Naująją bendruomenę, kaip ir senąją, tvarkys Centro Taryba ir Centro Valdyba. Tarybai pirmininkaus dr. Zenonas Danilevičius, o Valdybai — dr. Vytautas P. Dargis. Suvažiavimo nuotaika buvusi: "Bendruomenė privalo apimti Amerikos lietuvių daugumą ir sudaryti organizaciją, kurioje tilptų visi lietuviai ir jų draugijos". Reiškia, primena nuotaikas, kurios kurstė Juozą Paukštį įkurti "Vienybę Lietuvninkų" Plymouth 1886 m., o Joną Šliūpą "organizuoti "Susivienijimą visų Lietuvninkų Amerikoje", Shenandoahyje, tais pats metais. Amerikos lietuvių istorija, tačiau, įrodo, kad žodis "skaldytis" yra karalius "vienybei" ir "susivienyti". Bendruomeninis suvažiavimas Chicagoje tai vėl patvirtino.

Lituanistikos kursus šią vasarą Vilniuje lankę jaunieji užsienio lietuviai parsivežė įdomių išpūdžių. Bibliotekininkė iš Los Angeles pasakoja: "Kelionės po Lietuvą niekas negali atstoti". Kanadietis mokytojas sako: "Lietuvoje jau antrą kartą. Manau, ir tėvai pastebės, kad lietuviškai jau geriau kalbu." Kitas kanadietis, studentas statybininkas, pareiškė: "Šešias savaites praleidome ne tik rimtai, bet lietuviškai linksmi." Mokytoja amerikietė sprendė: "Jau broliu pernai parsivežė gražių išpūdžių, dabar ir aš jų patyriau". Pietų Amerikos kolumbietis agronomas: "Pirmas dalykas, kuris į akis metasi, tai Lietuvos grožis. Lankėme Anykščius, Trakus, Druskininkus, Palangą, dusyk Kauną". Mokytoja lietuvaitė iš Vokietijos: "Įdomūs buvo ne tik kursai, bet pažintys, susitikimai, Dainų šventė. "Konservatorijos studentė chigaietė sakė: "Realiau susipažinau su Lietuva ir prieš mane rimtai atsistojo klausimas: kas aš? Amerikos pusiau amerikietė, ar lietuvaitė?"

Londonė, Anglijoje, šv. Onos lietuvių moterų draugija paminėjo savo 60 metų sukaktį. Draugija įsikūrė Pirmojo pasaulinio karo metu, 1915 m. ir dirbo taip seseriškos pašalpos, taip visuomeninį darbą.

VLIKo banketo dalyvių dalis. J. Valaičio nuotr.

VLIKO Seimas New Yorke

Vyriausiojo Lietuvai Išlaisvinti Komiteto seimas įvyko lapkričio 29 ir 30 Kultūros Židinyje, Brooklyn, N. Y.

Pirmininkavo prof. dr. Domas Krivickas, Ūkininkų partijos atstovas; pavaduotoju — Antanas Skirius, Vienybės sąjūdžio atstovas, sekretoriavo Kęstutis Miklas, Rytų Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio atstovas ir Martynas Gelžinis, Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio atstovas.

Mandatų komisiją sudarė: dr. Bronius Radzivanas, Zenonas Jurys ir Pranas Puronas. Buvo sudarytos: politinė, visuomeninė ir finansų komisijos. Seime dalyvavo Vliką sudarančios visos grupės, 42 atstovai.

Seimą žodžiu sveikino: Anicetas Simutis, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke — Diplomatinės tarnybos ir savo vardu; Jonas Simanavičius, Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos vardu; Gražvydas Lazauskas, Lietuvių Tautinės Sandaros vardu; Vytautas Vaitiekūnas, Lietuvos Laisvės komiteto vardu; Vladas Venskus, Venesuelos Lietuvių Bendruomenės vardu.

Raštu seimą sveikino: vyskupas Vincentas Brizgys. Juozas Kajecikas, Lietuvos atstovas Washingtone; prof. Jurgis Báltrušaitis, Lietuvos atstovas Paryžiuje; Anatolis Grišonas, Lietuvos atstovas Montevideo; Vincas Balickas, Lietuvos atstovas Londone; Juzė Daužvardienė, Lietuvos gen. konsulė Chicagoje; dr. Julius Bielskis, Lietuvos garbės konsulas; Bronius Nainys, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas; Algis Rugienius ir Jonas Urbonas, JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos vardu; Marija Rudienė, BALFo vardu; dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė, Pasaulio Lietuvių Katalikių moterų sąjungos vardu; Algirdas Kasulaitis, Vidurio Europos Krikščionių demokratų S-gos vykd. k-to ir Leono XIII fondo valdybos vardu; Matas Zujus, Garso vadu (pridėjo \$25 auką); Antanas Venskus, Europos Krikščionių demokratų tarybos vardu.

Bronius Bieliukas, tarybos pirmininkas, kalbėjo apie tarybos veiklą

Pabaltiečių gynėjas Kongrese

Kongresmanas Dante B. Fascell, pakomisijos Tarptautiniams Reikalams pirmininkas, referuodamas JAV Atstovų Rūmuose rezoliuciją 864, kuris pabrėžiamas JAV nustatymas nepripažinti Baltijos valstybių įjungimo į Tarybų Sąjungą, pabrėžė, kad Baltijos valstybės ilgoje istorijoje reiškėsi kaip atskiros ir skirtingos tautos nuo Rusijos. Priminė, kad jos jau II Pasaulinio karo pabaigoje pasiskelbusios nepriklausomomis, buvo priimtos į Tautų Sąjungą. 1939 metais nacių Vokietija su Tarybų Rusija žiauriu šamokslu susitarė atimti tų trijų valstybių laisvę. Priminė, kad 1941 m. birž. 13-14 d. okupantai į Tarybų Sąjungos gilumą išvežė apie 100,000 žmonių, lietuvių ir latvių. Pabrėžė, kad JAV vyriausybė niekad Lietuvos užgrobo nepripažino ir visi septyni prezidentai, nuo pat Franklin D. Roosevelto iki Gerald Ford, demokratai ir republi-

nuo 1974 seimo. Dr. Kęstutis Valiūnas, VLIKO pirmininkas; Jurgis Valaitis, vicepirmininkas visuomeniniams reikalams; Aleksandras Vakselis, vicepirmininkas finansų reikalams; Augustinas Kuolas, Tautos fondo Kanados atstovybės pirmininkas, kuris, seimą sveikindamas, įteikė Kanados lietuvių Lietuvos laisvinimo reikalams sudėtų aukų \$25,000. Jį papildė Antanas Firavičius, Toronto miesto Tautos fondo atstovybės pirmininkas, asmeniškai per metus surinkęs \$17,000.

Popietiniam posėdyje tebuvo: prof. dr. Broniaus Nemicko paskaita, tema "Helsinkio susitarimų teisinė prigimtis". Paskaitoje, užtrukusioje akademinę valandą, preleentas klausimą nagrinėjo išsamiai istoriniu požiūriu. Buvo paklausimų ir diskusijų.

Vakare nuo 7 v. seimo narių ir New Yorko visuomenės susipažinimas, užtrukęs daugiau valandos.

Po to koncertas. Dainavo solistė G. Ugianskienė. Kalbą pasakė dr. Stasys Bačkis, Lietuvos pasiuntinys Washingtono patarėjas.

Tautos fondas medaliais apdovanojo daugiausia aukų per 1975 metus surinkusius Lietuvos laisvinimui. Dr. Valiūnas įteikė Antanui Firavičiui Karaliaus Mindaugo medalį ir Antanui Skirui iš Los Angeles, susirinkusiam apie \$9,000, Trijų Lietuvos prezidentų medalį.

Trečias seimo posėdis įvyko lapkričio 30 d. 1 v. p. p. Prieš tai vyko tarybos posėdis, sudaręs naują VLIKO valdybą, ir komisijų posėdžiai. A. Raulinaitis pateikė politinės komisijos pasiūlytus nutarimus, kun. A. Stašys — visuomeninės ir T. Staniulis — finansų. Komisijų paruoštus nutarimus seimas priėmė su kai kuriomis pataisomis.

B. Bieliukas, tarybos pirmininkas, paskelbė naujai sudarytos valdybos sudėtį: dr. Kęstutis Valiūnas — pirmininkas ir nariai: Jurgis Valaitis, dr. Bronius Nemickas, Antanas Sabalis, Bronius Bieliukas ir Algis Vedeckas. Seimas baigtas VLIKO pirmininko žodžiu ir Tautos Himnu.

konai, pastoviai pripažino Estijos, Lietuvos ir Latvijos teisę egzistuoti atskiromis valstybėmis, laisvomis, skirtingomis nuo Tarybų Sąjungos.

Pažymėjo, kad Baltijos kraštai turi karštą norą gyventi savu nepriklausomu gyvenimu, naudotis laisvo apsisprendimo teise.

RADIJO VALANDĖLĖMS VASARIO 16-OSIOS PROGA PARUŠTOS JUOSTELĖS

Radijo valandėlėms Amerikos Lietuvių Taryba yra pasirūšusi Vasario 16 dienos programoms parūpinti įkalbėtų juostelių lietuvių ar anglų kalba. Radijo valandėlių vedėjai ar ALTo skyriai, norintieji tokią medžiagą panaudoti, prašomi iš anksto kreiptis į Amerikos Lietuvių Tarybos būstinę Chicagoje. Praeitai Vasario 16-tai ALTa radijo programoms išsiuntinėjo 14 įkalbėtų juostelių lietuvių kalba ir 15 anglų kalba.

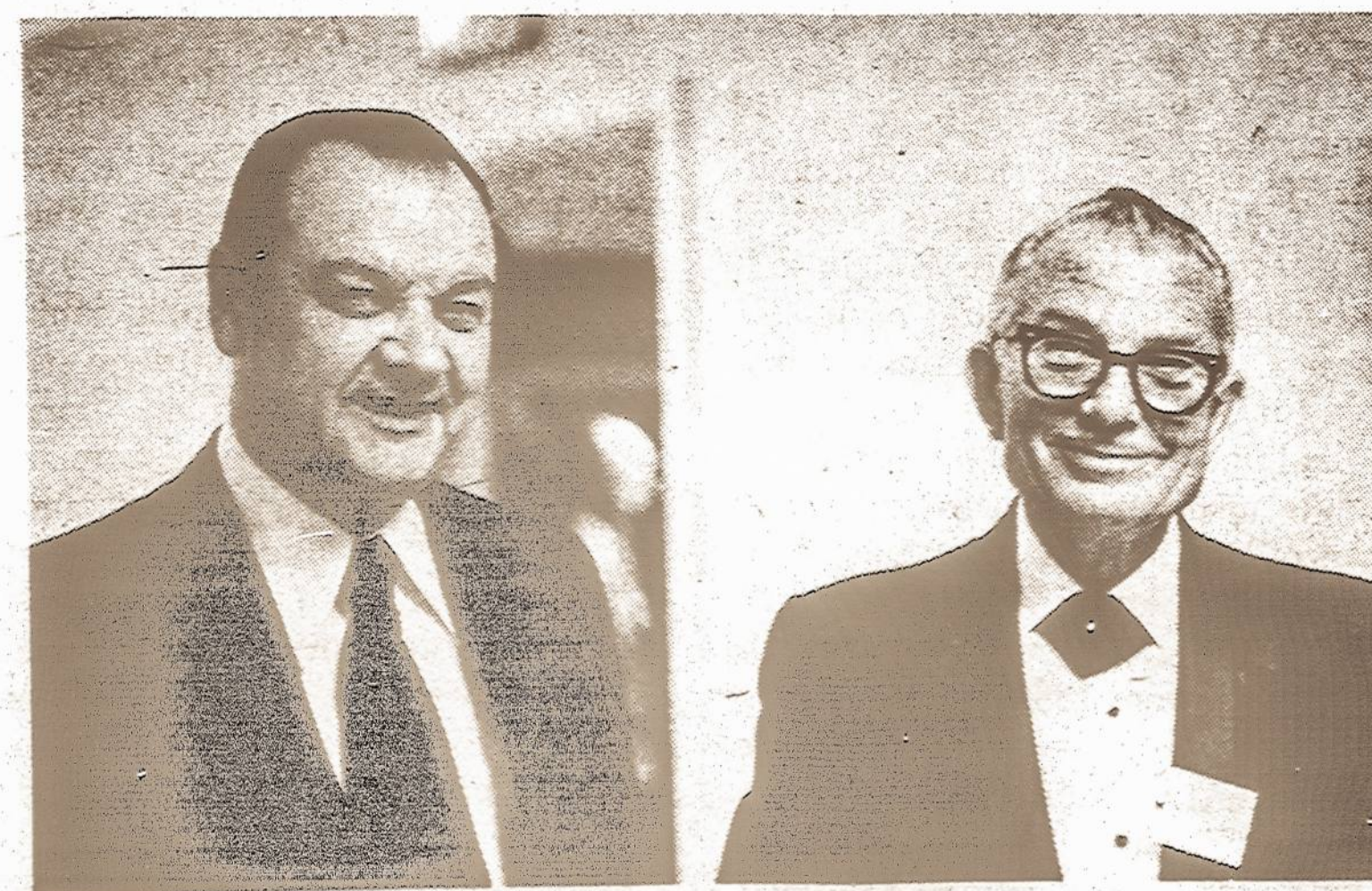
Asmenybės VLIKO seime ir bankiete

Jackus Sonda, Keleivio redaktorius iš Bostono ir Jasaitienė, L. Valiūnienės motina.

Alena Devenienė iš Los Angeles, Cal., ir VLIKO seime pagrindinis paskaitininkas, Helsinkio sutarties apibūdintojas dr. Bronius Nemickas.

Gražvydas Lazauskas, Sandaros iš Chicagos atstovas, žurnalistas, su newjorkiečių veikėju inž. Gasiliūnu.

ALTo darbuotojas, VLIKO seime oficialus fotografas Petras Ažuolas; Lietuvos Dienų žurnalo, Los Angeles, Cal., leidėjas Antanas Skirius, Long Island Lietuvių klubo veikėjas A. Giedraitis ir vienybiotis veteranas Jonas Šimėnas.

Jono Valaičio nuotraukos
Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

Konrado Kavecko sukaktis

SALOMĖJA NARKELIŪNAITĖ

Kas neprisimena labai populiarios solinės dainos "Na, tai kas?" ar nuotaikingosios chorinės dainos "Vilniuje žydi liepos"? Jos autoriui šiemet lapkričio 2 d. sukako 70 metų amžiaus.

Kai generalinės repeticijos metu Vingio parke Vilniuje šiemet liepos mėn. teko jį matyti diriguojant jungtinį daugiau kaip 20 tūkstančių chorą, net galvon neatėjo mintis, kad Konradas Kaveckas sulaukė šios gilios sukakties. Jis, stovėdamas ant dirigentų pakopos, dirigavo chorams kaip koks jaunuolis, nebent tik plaukų baltumu išsiskirdamas nuo kitų, bet tas plaukų sidabras jį ne sendino, bet tik puošė. Jis vikriai vingiavo rankomis pagal muzikos taktą, o vėjas, nuo Vingio parko atlékdamas, retkarčiais pagaudavo ir taršė jo plaukus kaip kokias sidabro gijas.

Buvo ir kitas baltaplaukis dirigentas šių metų vasaros šventėje — tai tos šventės išvakarėse 85 metų sulaukęs kompozitorius Juozas Karosas. Jiedu, kartu su kitais, jaunesniais dirigentais, jiedviejų pačių parengtu prieaugliu, ir nusinešė tos šventės laurus. Tur būt, daug kam sunku bus pamiršti tą momentą, kai, jau pasibaigus oficialiajai šventės programai, chorai dainavo patys, o jų atstovai puošė savo dirigentus ažuolo lapų vainikais ir nešiojo ant rankų.

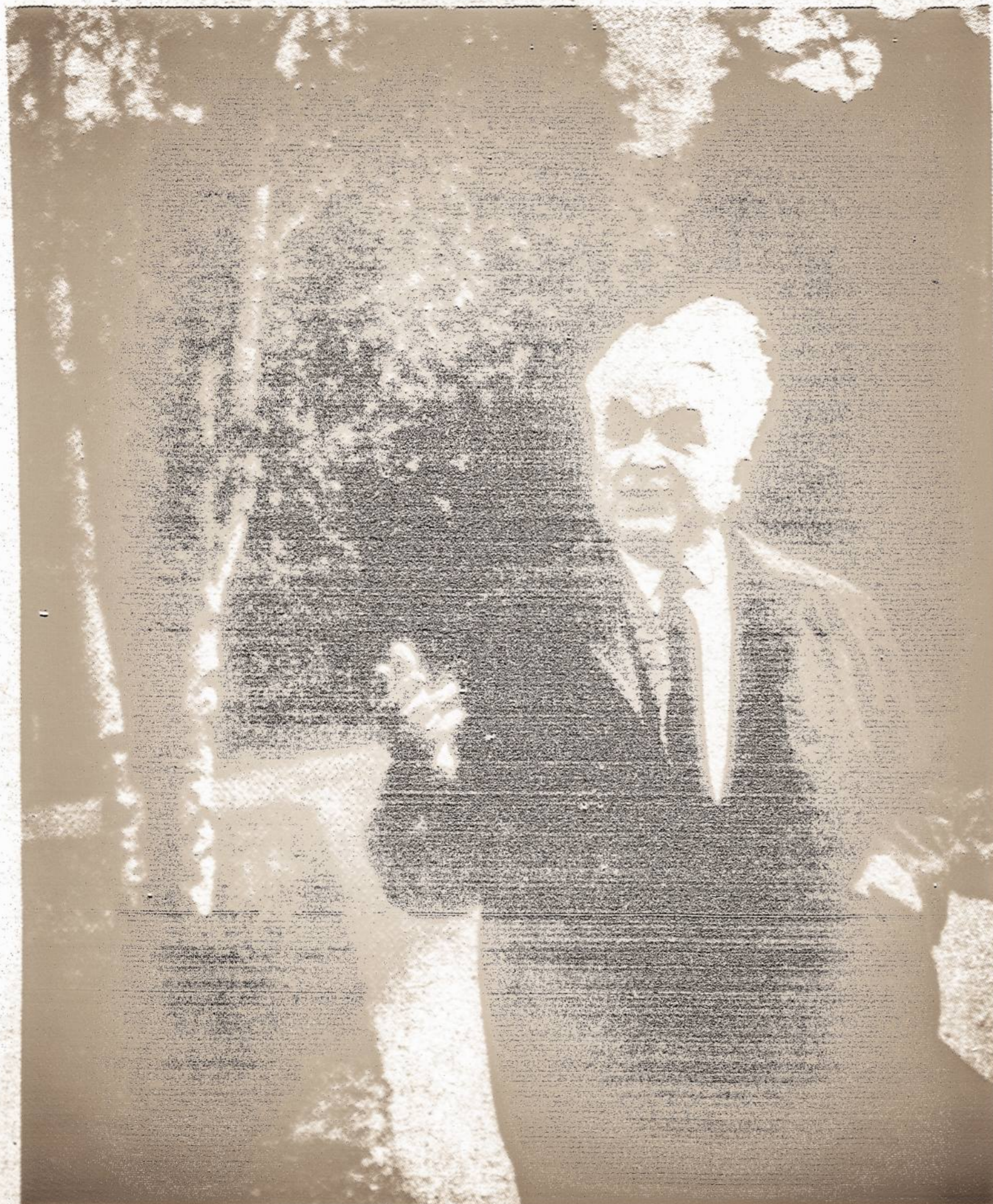
Daug kartų Konradą Kavecką Lietuvos chorai yra matę prie dirigento pulsto. Juozas Karosas, aną kartą rašydamas apie jo sukaktį, sako: "...K. Kaveckas yra daug nusipelnęs, ruošiant Respublikines dainų šventes. Pokario metais jis buvo visų švenčių vyriausiasis diri-

gentas ir meno vadovas. Mums visiems labai smagu ir džiugu pasveikinti maestro K. Kavecką garbingos 70-ties metų sukakties proga ir palinkėti daug saulėtų metų, toliau sėkmingai dirbuotis lietuviškos muzikinės kultūros baruose".

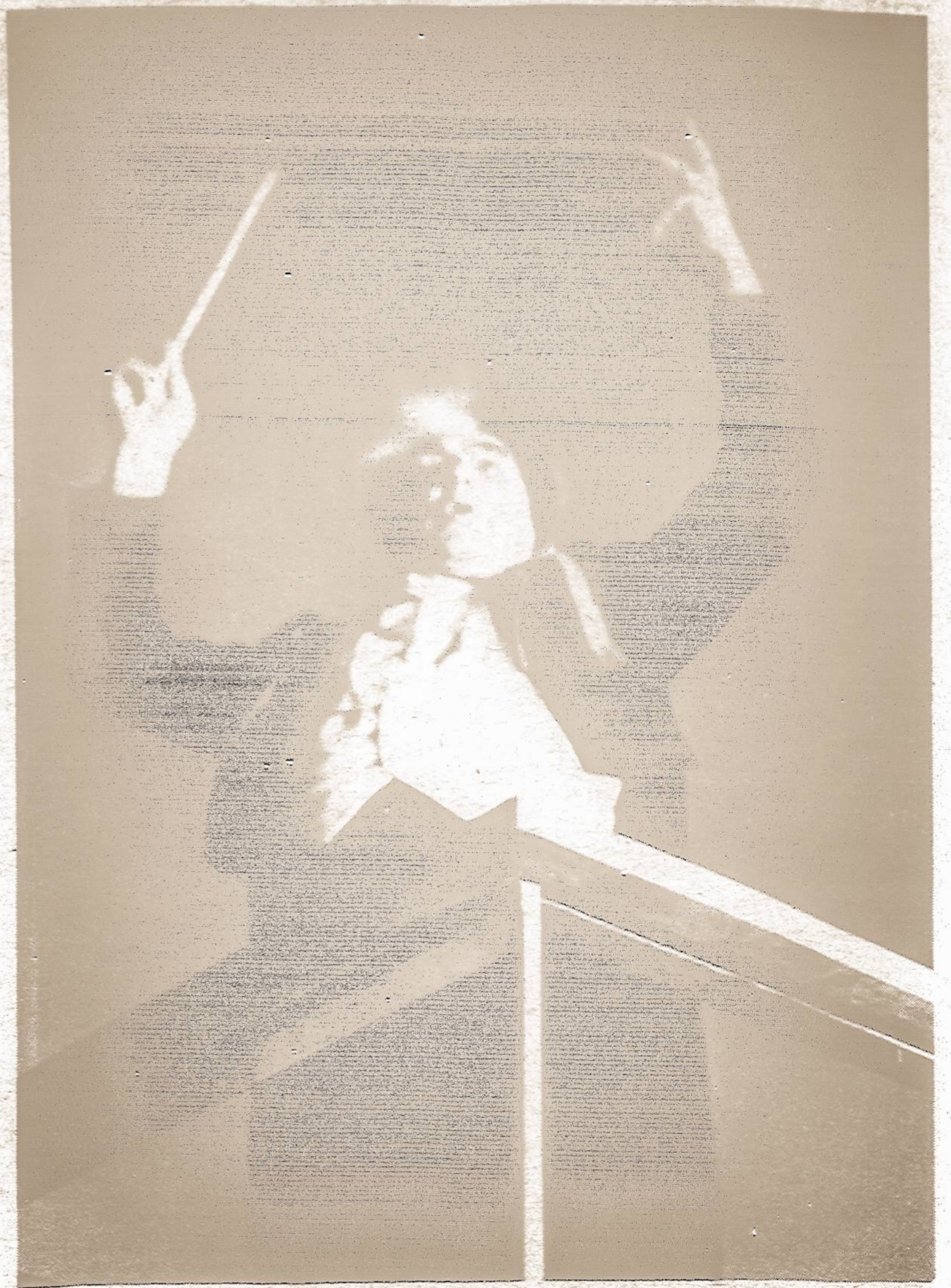
Kompozitorius Karosas, žinoma, tai kalba Lietuvoje gyvenančių muzikų vardu, bet, negali būti abejojimo, kad prie tokių sveikinimų prisijungia ir emigracijoje gyvenantys Kavecko muzikos gerbėjai ir jo kolegos.

Lietuvos spaudoje dabar neseniai teko skaityti, kad TSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumas specialiu įsaku už jo nuopelnus muzikos menui ir jo 70-ųjų gimimo metinių proga Konradą Kavecką apdovanojo Tautų draugystės ordinu. Kavecko ankstesnė veikla muzikos baruose taip pat atžymėta: 1954 m. jam buvo suteiktas Lietuvos TSR nusipelnusio meno veikėjo vardas, o 1960 m. — Lietuvos TSR liaudies artisto titulas.

Konradas Kaveckas yra gimęs Tirkšliuose, Mažeikių rajone. Jo tėvas buvo muzikas ir pedagogas, tad anksti pastebėjo sūnaus gabumus ir rimtai pradėjo mokyti muzikos. Lankydamas Kauno "Aušros" gimnaziją, Konradas pats pradėjo organizuoti vokalius ir instrumentinius ansamblius. Įstojęs į Kauno muzikos mokyklą, jau turėjo muzikinės veiklos patirtį. Mokyklą baigęs 1929 m. Naujajame vargonų skyriuje, jis išvyko į Paryžių, kur aukštojoje muzikos mokykloje "Schola cantorum" studijavo vargonų meną pas garsųjį prof. M. Duprė, muzikos istoriją — Sorbonos universitete, o Grigaliname institute — grigalinį chorą.

Tokį Konradą Kavecką vilniečiai kasdien mato savo tarpe. Čia jis parko takeliu eina iš Filharmonijos į savo namus.

Visų Lietuvos Respublikinių dainų švenčių vyriausiasis dirigentas Konradas Kaveckas šių metų Dainų šventėje.

Studijuodamas Paryžiuje, tenai vadovavo lietuvių studentų chorui ir su juo dalyvavo tautų šventėse Grenoblyje, Lijone ir Nicoje. 1933 m. grįžo į Lietuvą, buvo paskirtas Vytauto Didžiojo Universiteto studentų choro vedėju ir jam vadovavo iki 1940 m. Su juo Kaveckas koncertavo Lietuvoje ir užsieniuose — Latvijoje, Švedijoje, Prancūzijoje ir Čekoslovakijoje.

Gyvendamas Kaune, plačiai buvo išijungęs į muzikos gyvenimą. 1936 m. buvo paskirtas bazilikos vyr. vargonininku, rengė vargonų muzikos rečitalius, ruošė lietuvių muzikų kūrinių koncertus su paskaitomis. 1938 m. buvo Pavasario federacijos dainų šventės vyr. dirigentu, 1936-1940 m. buvo E. Laumenskienės Liaudies konservatorijos dėstytoju.

Persikėlęs į Vilnių, čia tuojau pat pradėjo vadovauti Vilniaus Universiteto chorui, kartu su muziku Bendorium suorganizavo Vilniaus muzikos mokyklą, kur dėstė ir yra buvęs direktorium. Įsteigus Vilniuje valstybinę konservatoriją, jis dėstė vargonus, chorinį dirigavimą ir buvo chorinio dirigavimo katedros vedėjas, nuo 1947 m. — docentas, nuo 1964 profesorius. Nuo 1949 m. dirbdamas su filharmonijos choru, kaip jo vyr. dirigentas ir meno vadovas, su juo koncertavo Ukrainoje, Gudijoje, Moldavijoje, Užkaukazyje ir kt.

Muzikos klausimais visais laikais rašė spaudoje ir yra parengęs eilę studijų, kaip pvz., Lenkų muzika, J. Gruodžio muzikos stiliaus genezė, Kudirkos muzikos studija, Juozo Naujajio gyvenimas ir kūryba, Vargonai Lietuvoje, Lietuvos muzikos ugdymas ir kt.

Jo kūryba, kaip prof. J. Žilėvičius Liet. Enciklopedijoje pabrėžia, yra plati ir įvairi. Jis yra sukūręs dainų solistams, chorams, instrumentams, taip pat yra harmonizavęs liaudies dainas. Jo dainos lyriškos, romantiškos, pasižymi paprastumu, švelnumu ir akademinė forma.

Konrado Kavecko žmona yra taip pat muzikė, buvusi operos solistė Pranė Kaupelytė (sopranas), pedagogė. Ji rašo spaudoje ir pati yra sukūrusi dainų vaikams.

PAMINĖJO PROF. BALČIKONI

Vilniuj mokslų akademijos centrinė biblioteka velionio prof. Juozo Balčikonio 90-tąsias gimimo metines paminėjo specialia paroda, kuriai buvo sutelkti jo grožinės literatūros pavyzdžiai, rankraščiai, straipsniai, laiški, knygos, kitų kalbininkų atsiliepimai.

Juozo Grušo istorinė drama Švitrigaila parinkta Kauno dramos teatro 55-tojo sezono atidarymui rugsėjo 12.

DRUSKININKUOSE GAMINAMI PAPUOŠALAI

Papuošalai — pagrindinė produkcija, kurią gamina Druskininkų meno gaminių įmonė. O jų — maždaug 100 tūkstančių derinių iš metalo ir gintaro. Įmonė gaminius siunčia ir į Rusiją, Ukrainą, Baltarusiją, Latviją, Estiją bei Armėniją.

Pergalės trisdešimtmečiui, M. K. Čiurlionio šimtosioms metų, Tarptautiniams moters metams druskininkiečiai papuošalų daug pardavė.

Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

Filmuotojai, atsiliepkit!

Komp. Juozas Žilevičius, L. M. pakviestas redaguoti tomą apie Amerikos lietuvių muzikinę ir teatrinę istoriją. Tomo darbai eina prie pabaigos, dabar užpildomos spragos. Tomą leidžia pasaulinio mastu žinomas Loyola University Press.

Šiame tome taip pat bus Amerikos Lietuvių Kinematografijos Istorijos skyrius, apimantis 1909—1975 metų laikotarpį.

Tokios rūšies istorija skelbiama pirmą kartą. Skyriui dar trūksta medžiagos, todėl viešai prašome per Vienybės puslapius jos skaitytojus atsiliepti. Parašykite mums ką prisimenat patys arba apie tuos žmones, kurie veikė filmavimo srityje. Taip pat ieškome anų laikų filminių giminių ar draugų, kurie jiems filmavimo srity bendradarbo. Atrastą laikraščio iškarpa, pranešimą, laišką, dokumentą, plakata apie lietuviškus filmus, ar kaip jie buvo anksčiau vadinami, "judžiai" arba "krutamieji paveikslai", žinias prisiųskite Muzikologijos Archyvui. Ypač norėtume gauti ir užsilikusiu filmų, norėtume, kad visa medžiaga būtų centraliai saugoma ateičiai.

Ieškome medžiagos apie filminius: Račiūną, Danielių, Kručą, Puodžiūną, Trušką, Kizį, Kvietkauską, Milių, Januškevičių, Kaulakį, Klimą, Žigą, Brolius Motuzus, Lukšį, Kazlauską, bei kitus, apie kuriuos neturime jokių arba maža žinių. Prašome taip pat, kad atsilieptų ir tų filminių giminių.

Jeigu norime atitinkamai pagerbti tuos filminius, kurie daug nusipelnė Amerikos lietuvių gyvenime, negailėkime pašvęst keletu minučių ar valandėlės. Parašykite mums žinių ar prisiminimų. Prisiųskit medžiagos apie tų žmonių nuveiktus darbus adresu: Lietuvių muzikologijos archyvas, Kinematografijos skyriaus redaktorius, 2345 West 56th, Chicago, Ill. 60636.

L. M. A. Informacija

LIETUVOS FILMOS MOKYKLOM

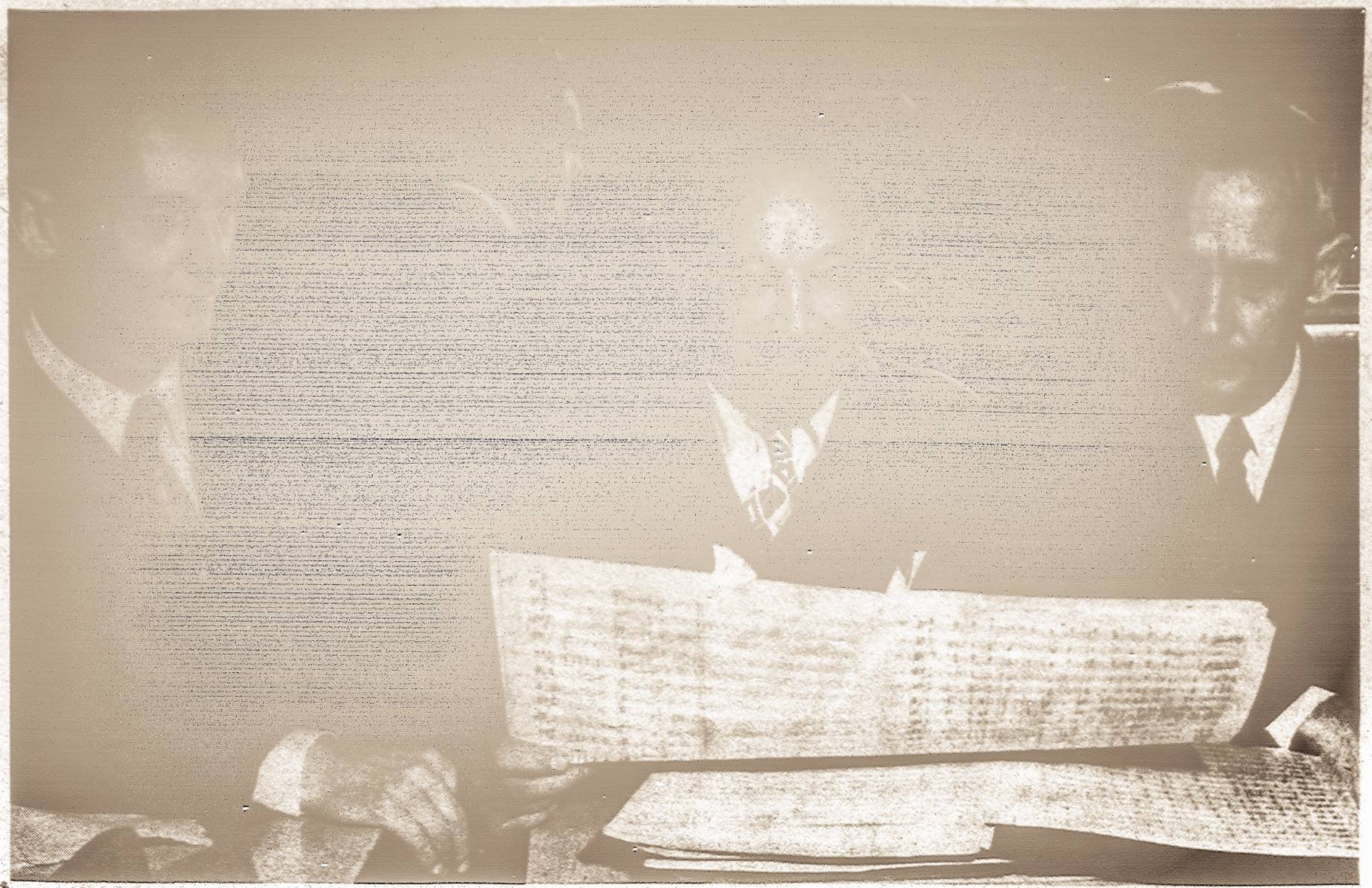
Kanados Lietuvių Bendruomenės Švietimo Skyriaus Mokslo Priemonių Komisijos vienas iš veikliųjų jos narių, Vitalius Matulaitis, pritaikė Kanados šeštadieninėm mokyklom ir jaunimo organizacijom brolių Matuzų filmus iš Nepriklausomos Lietuvos.

Filmiai bus rodomi mokyklose per geografijos ir istorijos pamokas. Jaunimo organizacijom per įvairius jų subūrimus—suvažiavimus. Šių filmų iš nepriklausomybės laikotarpio restauravimą ir kopijų pagaminimą finansavo visos keturios Kanados kredito unijos—bankeliai: Montrealo "LITAS", Toronto "PARAMA" ir "PRISIKĖLIMO" ir Hamiltono "TALKA".

I JAUNIMO KONGRESĄ 460 ASMENŲ

I Pietų Ameriką i trečiąjį lietuviško jaunimo kongresą vyksta 400 asmenų su viršum — 260 jaunimo ir 140 svečių: iš Chicagos pilnas lėktuvas su 252 asmenim, iš New Yorko 67, iš Los Angeles 38, iš Toronto 40, iš Vokietijos 13, iš Švedijos 1.

Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

Lietuvių Muzikologijos Archyvo vedėjas prof. Juozas Žilevičius [viduryje] tarp kompozitorių Jeronimo Kačinsko [kairėje] ir Vlado Jakubėno. Nuotrauka daryta Carnegie Hall 1952 m. spalio 12 d., kai įvyko V. Tysliavienės surengtas Pabaltijo tautų simfoninis koncertas. Lietuviškoje dalyje buvo atlikti Bacevičiaus, Gruodžio, Jakubėno ir šio koncerto dirigento J. Kačinsko kūriniai.

LIETUVIAI VĖL LAIMĖJO PREMIJĄ TAUTŲ FESTIVALyje

Šeštą kartą mažutė Cincinnati lietuvių grupė dalyvavo tautų festivalyje, lapkričio 20-22 d. Dalyvavo 42 tautinės grupės: Kiekviena turėjo kultūrinę parodėlę. Kai kurios grupės pardavė rankdarbius ir vaisiū tautiniais valgiais.

Daug tautinių grupių turėjo stiprią parą iš savo gimtųjų kraštų. Lietuvių grupė turėjo vien tik savo šaltiniais remtis. Negalėjo nei rankdarbių pardavinėti, nei lietuviškais valgiais nustebinti. Iniciatyva koncentruota kultūriniam pasirodymui. Nors lietuvių mažai, nors kai kurių pavardės jau ne lietuviškai skamba, bet savo uždavinį atliko lietuviškai.

Pasirodymą suorganizavo Lietuvos Vyčių Kuopos pirmininkė Asta Vitėnaitė. Lietuviškojo paviljono organizatorius Dan Roketenetz, jam padėjo žmona Diana. Don Roketenetz yra Lietuvos Vyčių Cincinnati Kuopos vicepirmininkas. Kuopos sekretorė Marion Zimmerman taip pat daug padėjo. Parodėlė davė vaizdą 19 šimt. pabaigoje naudotos lietuviškos pirkelės — virtuvės vidų. Lankytojai galėjo matyti senovišką plytinę krosnį, šalia kurios buvo ir ratelis, ir juostų staklės ir kaimiškas stalas su lietuviška staltiese. Baldai daugiausia suskolinoti iš šioj ir Dayton apylinkėse gyvenančių lietuvių, labai originalūs.

Parodos metu lietuviškos moterys, tautiniais rūbais pasipuošusios, aiškino Lietuvos istoriją.

Prie paviljono aptarnavimo prisidėjo Ollie ir Ann Russell, Catherine, Kazys ir Rosemary Reifonai, Mykolas ir Stasė Kaseliai, Danelė ir Kornelijus Bieliauskai, Marija, Juozas, Marytė Daņa ir Juozukas Fedykai, Elena Viltrakienė, Aldona Liaubaitė, Gailė Brennan ir Regina Kortas. Kaip visuomet, taip ir šiemet paviljono paruošimui daug padėjo dipl. ekon. Horacijus Žibas. Jis šiais metais buvo viso festivalio,

visų tautų rinktas vicepirmininkas, kurio vadovybėje bus ateinančių metų festivalis. Horacijus Žibas, jo žmona Aldona ir dukterys Sigutė ir Jūratė padėjo savo darbu ir savo paskatinimu ir idėjomis.

Šiemet lietuviai laimėjo festivalio geriausio pasirodymo premiją, \$200. Mažutė lietuvių grupė per šešerius metus sugebėjo laimėti jau antrą premiją, tuo būdu lietuviai tapo pirmąja tautine grupe, laimėjusia premiją du kartus.

LIETUVIŠKAIS MOTYVAIS MENIŠKI SIUVINĖJIMAI

— Dr. Darius Slavinskas ir dail. Juozas Sodaitis sukūrė bendrovę, pavadintą Amber Designs, tikslu patiekti lietuviams artimomis temomis piešinių ir kitos medžiagos, reikalingos piešiniams atlikti (Kits.). Su darbais išeinama ir į amerikietišką rinką, tuo būdu populiarinant ir lietuvišką meną, nes į šiuos piešinius yra įvesta nemaža lietuviškosios tautodailės elementų.

Iš paruoštų piešinių išsiuvinėtai darbais — paveikslais galima papuošti butų sienas, galima naudoti kaip sofų pagalvėles ir pan.

Tarp pirmųjų darbų yra tokios temos: "Eglė žalčių karalienė", "Piemenėlio idilija", "Paukščių giesmė" ir kt.

Yra paruošta visa medžiaga, ir suinteresuoti nemokamai siunčiama spalvotos brošiūros ir reikalinga informacija. Rašyti adresu: Amber Designs, 46 McKenzie Rd., Convent Station, N. J. 07961.

PAGERBĖ VEIKLŲ LIETUVIŲ

Congressional Record išspausdino Atstovų Rūmų nario M. A. Russo kalbą, kuria pagerbiamas SLA veikėjas, Šv. Kryžiaus ligoninės gildos narys Stasys J. Molis.

HARTFORD, CONN.

DVI DIENOS SU DAILININKU KAZIMIERU ŽOROMSKIU

Paroda, trukusi nuo gruodžio 6 dienos iki 7 Hartfordo visuomenės buvo gražiai atsilankyta. Žmonių atvyko net iš artimesnių apylinkių. Parodą atidarė ponis Audronė Dragunevičiūtė, Pakštienė, kuri pati studijavo meną ir baigė Philadelphia Museum College of Art. Ji susirinkusiems išsamiai paaiškino Kazimiero Žoromskio kaip dailiniko gyvenime išeitas studijas, būtent pradedant Vilniuje, išigyjant Magistro laipsnį Vienoje, Austrijoje, ir taip nenuilstamai bedirbdamas meno srityje išigijo įvairių muziejų pripažinimą.

Kazimieras Žoromskis parodė dviejų krypčių kontrastus: realūs piešiniai — gėlės ir abstraktai, kurie parodė didelį meistriškumą atlikime ir gražių spalvų derinimą.

LIETUVIŲ KLUBAS MINI 65-TUS METUS

1975 metais suėjo 65 metais, kai įsikūrė Hartfordo lietuvių klubas 227 Lawrence St. Klubas yra viso lietuviško kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo centras. Jam 1975-tais metais energingai vadovauja pirmininkas Stasys Baltauskas.

Sukakties proga lapkričio 15 buvo balius. Salė buvo pilna svečių, vyresniųjų ir jaunų. Miesto meras George Athanson ištraukė laimingą loterijos bilietą, kuris laimėjo auto mašiną. Tas laimingasis naujos mašinos savininkas yra ponas Karpins iš Wethersfield, Conn.

Banketo meninę programą atliko Bostono vyrų sekstetas, vadovaujamas muziko Juliaus Gaidelio.

Kompoz. Onos Metrikienės daina "Pergalė", sukomponuotą Bernardo Brazdžionio žodžiam, išleidžia Phoenix, Arizona, gyvenanti mecenatė Akvilė Ančiūtė, Arizonos lietuvių žada išleisti ir daugiau šios kompozitorės kūrinių. Ji, kurį laiką gyvenusi Phoenixe, vėl persikėlė į Californiją.

JIS MATĖ MYKOLA ČIURLIONIŲ IS ARTI

[IS PASIKALBĖJIMO SU KUN. ROBERTU KĖSTUČIU BALČIU]

Edvardas Šulaitis

„Gražu turistui nuvykti į Lietuvą vasarą, bet besidomintiems Lietuvos kultūrinio gyvenimo dar gražiau yra nuvažiuoti ne atostogų, bet kultūrinio gyvenimo sezono metu. Tada gali įsijungti bent trumpam į tą nuostabią lietuviškosios dvasinės kūrybos vyksmą ir pasidžiaugti lietuviškuoju genijumi“ — pradėjo savo pokalbį kun. Balčys, kuomet mes paprašėme papasakoti išpūdžius apie jo ketvirtąją viešnagę (penkių metų laikotarpyje) savo gimtinėje.

Kun. Balčys yra plačiai žinomas lietuvis. Jis yra Amsterdam, N. Y. lietuvių šv. Kazimiero parapijos klebonas, o taip pat ir Albany diecezijos dekanas. Taigi daug darbuojasi ne tik lietuvių, bet ir kitatautiųjų tarpe. Jam labai arti prie širdies ir lietuvių kultūrinės apraiškos, kuriomis, kiek tik laikas leidžia, labai domisi. Ypatingai seka Lietuvos kultūrinį bei religinį gyvenimą, tad nepraleidžia progos ten dažniau ir nuvykti.

Po vėliausios jo viešnagės Lietuvoje norėjome plačiau sužinoti apie Lietuvos kultūrinio gyvenimo apraiškas, o ypatingai apie Čiurlionio garbei sukakties minėjimus, nes kun. Balčys kaip tik pateko į jų sukūrį. Tad nuo šios temos ir pradėjome, pradžioje paklausdami:

— Lietuvoje Jums teko lankytis Čiurlionio 100 metų sukakties ženkle. Įdomu, kokius su šiuo minėjimu surištus renginius matėte ir kaip jie atrodė? Koks iš jų paliko giliausią išpūdį.

Mano viešnagė Lietuvoje nebuvo gerai iš anksto suplanuota. Nežinojau tiksliai kada ten nuvyksiu. Todėl pačius svarbiuosius Čiurlionio šimtmečio minėjimus teko stebėti tikrai televizoriaus ekrane. Didinga akademija buvo surengta Operos rūmuose. Taip pat televizoriuje stebėjau simfoninį koncertą iš Filharmonijos salės — buvo išpildyta Čiurlionio „Jūra“, o taip pat Teisučio Makačino kantata Čiurlionio garbei. Dirigavo Domarkas. Visoje Tarybų Sąjungoje buvo perduota per televiziją speciali vakarinė programa, skirta Čiurlionio gimimo šimtmečiui.

Man pačiam teko dalyvauti Dvariono vaikų muzikos mokykloje vykusioje konferencijoje, kurioje buvo susirinkę daugiau kaip trys šimtai meno žinovų. Jie nagrinėjo Čiurlionio kūrybą profesionaliai ir kruopščiai. Iš Čiurlionio fondų buvo rodomos jo ankstyvosios kūrybos skaidrės, pav. Kristaus galva. Tiek lietuviai, tiek svečiai menininkai ir muzikai išskėlė Čiurlionio vertę ne tik Lietuvai, bet ir visam pasauliui.

Nepaprastą išpūdį sudarė Parodu rūmuose surengta Čiurlionio garbei meno ekspozicija — apie 300 kūrinių: tapybos, skulptūros, gobelenų ir t. t. Daugelyje kūrinių pastebima modernaus meno apraiškų. Gaila, kad laiko stoka neleido kruopščiau susipažinti su kūrinių bei jų autorais. Labai malonu buvo stebėti tiek daug jaunimo šventinėje nuotakoje su atyždia pagarba pamažu

stebinčio mūsų lietuvių šių dienų menininkų kūrybą.

Gaila, jog neteko nuvykti į Druskininkus, kur pakelėje pristatyta visa eilė Čiurlionio paminėti liaudies menininkų sukurtų stulpų. Pasakojo, jog viename jų išpauštytas pranciškonas, skambinąs varpais.

Parsivežiau įvairių knygų apie Čiurlionio kūrybą, tarp jų ir šiemet monumentaliai išleistą su reprodukcijomis Gyčio Vaitkūno veikalą (vokiečių kalba).

Reporterio Pastaba:

Kun. Balčiui prie širdies nuo pat jaunystės yra buvusi daina ir muzika, kuri yra jo didžiausioji „hobby“. Dar studentu būnant jam yra tekę diriguoti kunigų seminarijos chorui, o vėliau lavintis dainos srityje. Tad sekantis mūsų klausimas lietuviškai:

— Be abejo, matėte ir daugiau meniniu-kultūrinių renginių. Pavyzdžiui, gal matėte Lietuvos operos pastatymų? Kokį išpūdį jie paliko? Kaip atrodo naujieji Operos rūmai, juos lyginant su kitų Europos miestų panašiais pastatais?

Lietuvos Akademines Operos bei Baletto teatro pastatas yra tikrai skoningas. Gražioje vietoje, miesto centre, Neries pakrantėje ant kal-

Kun. R. K. Balčys Vilniuje prie varpinės ir Paveikslų Galerijos, buv. Katedros, Gedimino aikštėje.

velės. Prie rūmų gražiai Kipro Petrausko skulptūra. Išorėje įdomios architektūrinės linijos, daug stiklo. Viduje — pati salė ir patogiai, ir praktiška bei daili. Užtenka visur vietos — nėra spūsties. Nei prie įėjimo, nei prie rūbinės, nei laiptuose bei duryse, nei prie baro... Originalūs žirandėliai, kilimai, apdaila bei išplanuota erdvė lyg ir nustebina lietuvių turistą, įpratęs prie savo išeivijos mastų. Lyg ir klausai savęs — ar čia tikrai esi Vilniuje, savo Operos rūmuose? Žinoma, pagrindi-

nis dėmesys operos teatre yra kreiptinas į scenos įrengimą. Vilniaus operoje ji yra tikrai moderni. Sukasi scena, juda jos dalys, orkestras iškyla ir nusileidžia... Tik dekoratyvinė rūta uždangoje primena, jog šiuose rūmuose tęsiama Lietuvos Operos bei Baletto istorija.

Tiesa, akustika teatre nėra tobula. Kiek girdėjau, žadama čia padaryti tam tikrų pagerinimų.

A. Borodino opera „Kunigaikštis Igoris“ labai gerai pastatyta. Įdomi režisūra, puikios dekoracijos, galtingas choras bei gražius baletas. Iškilūs solistai — V. Noreika, I. Žukaitė, J. Stasiūnas. — Su paskutiniu kartu lankėme Panevėžio gimnaziją — dar ne kartą teko jam akompanuoti pianinu. Šioje operoje sėdėjau šalia veteranės operos solistės Staškevičiūtės, šiemet, bebrods, švenčiančios savo 75 metų sukaktį. Dar iš gimnazijos laikų gerai prisimenu jos dainavimą Kaino operoje. B. Pakrovskio režisūra tikrai vykusiai. Šios operos pastatymu Lietuvos Opera tikrai gali pasididžiuoti.

Labai norėjau pamatyti talentingo mūsų kompozitoriaus—Vytauto Barkausko operą „Legenda apie meilę“. Ją pamačiau paskutinį vakarą prieš išvykdamas iš Lietuvos. Moderni harmonija bei muzikinės minties vystymas suįdomina prasilavinusią muzikoje auditoriją. Gi veiksmo trūkumas bei arijų stoka gali atbaidyti atsitiktinį operos lankytoją. Miela pripažinti, kad ši, nors ir nelietuviškos tematikos, opera yra iškilus lietuvių kompozitoriaus kūrinys.

Be to, tuose pat rūmuose mačiau ir naujai pastatytą A. Adano baletą „Gizell“.

Gal teko matyti naujų lietuviškų filmų. Įdomu, kokius teko stebėti ir kokį išpūdį jie paliko?

Man bebūnant Vilniuje, lietuviškų filmų kino teatruose nepastebėjau. Būna lietuviškų filmų festivaliai — tektų apsikalnytį jų metu. Tačiau teko matyti televizoriuje vieną senesnių filmų su J. Miltiniu bei a. a. Babkauskų „Adomas nori būti žmogumi“. — Kiek girdėjau, Vilniuje jau sumontuotas Prancūzijoje pagamintas specialus aparatas, kuriuo plačiasis kino juostas bus

M. K. Čiurlionio kapas ir paminklas Vilniaus Rasų kapinėse jo gimimo 100 metų sukakties dieną.

Kun. K. Balčio nuotrauka

Nukelta į 11 psl.

Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

IŠ PASIKALBĖJIMO SU KUNIGU BALČIU

Atkelta iš 10 psl.

galima perfilmuoti į 16 mm. juostas. Tada gal turėsime progos pamatyti įvairių lietuviškų filmų ir savosiose salėse J. A. Valstybėse.

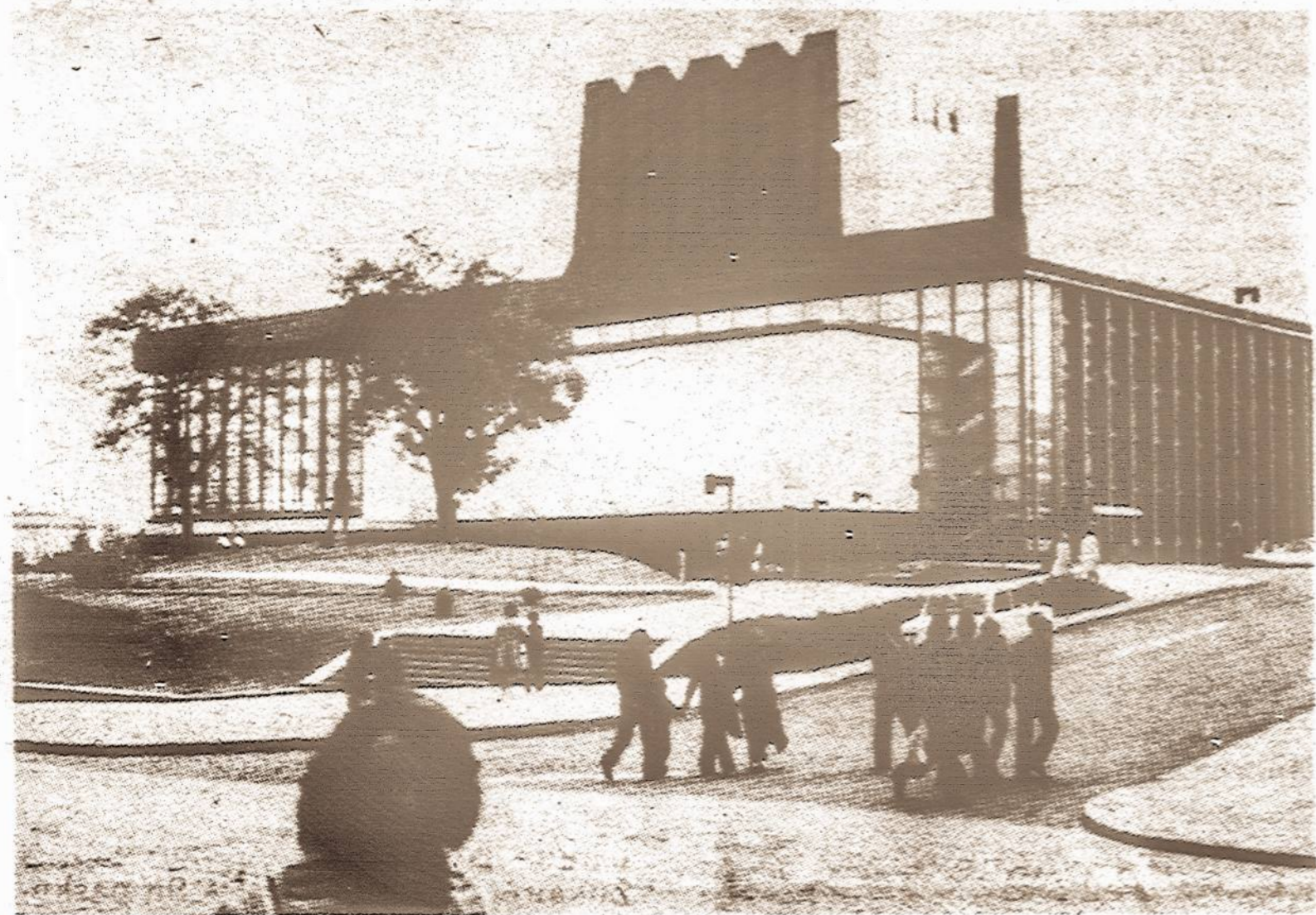
Gal kas nors daugiau atmintin įsigrigo iš Lietuvos kultūrinio gyvenimo apraiškų. Gal apie tai ką nors galėtumete papasakoti?

Buvo labai malonu dalyvauti Vilniaus Akademiniame Dramos Teatre sezono atidaryme, kuriame buvo pastatyta J. Avyžiaus "Sodybų tuštėjimo metai" inscenizacija. Režisierius H. Vancevičius labai įdomiai, su minimumu dekoracijų, perdavė veikalo idėjas bei laiko dvasią. Veiksmas vyksta vokiečių okupacijos metais. — Kaip žinome, Lietuvos sostinė yra daugiakalbis ir

blis ir visa eilė estradinių ansamblių — Nerija, Kopų balsai, Nijolė Ščiukaitė ir t. t.

— Kaip Lietuvos žmonės domisi kultūrinio gyvenimo įvykiais ir juos vertina? Teko girdėti, jog, pavyzdžiui, į Operos pastatymus bilietai išparduodami gerokai prieš spektaklius?

Vilniuje kultūrinis gyvenimas labai gyvas. Laikraščiuose visų programų net nepaskelbia. Kai ką tenka pamatyti tik afišose, priklijuotose specialiose vietose gatvėse. Į daugumą spektaklių tenka įsigyti bilietus iš anksto. Man pačiam teko "kombinuoti" bilietų per pažįstamus. Bet jei operos, baletu, dramos spektakliai ir simfoniniui, kameriniai bei solistų ir chorų kon-

Naujieji Vilniaus operos rūmai.

Kun. K. Balčio nuotrauka

daugiatautis miestas. Ypatingai maloni publika susirenka į dramos teatrą — visi čia yra lietuviškąją kultūrą besidomį ir ją puoselėją tautiečiai.

Buvo įdomu apsilankyti Lietuvos Dailės muziejuje. Čia tuo laiku vyko a. a. dailininko Rato, gyvenusio išeivijoje — Australijoje, paroda. Tarp įvairių kūrinių buvo ir A. Galdiko, V. Jonyno, Vizgirdos ir kitų išeivijos dailininkų tapyba.

Vilniaus Paveikslų Galerijoje (Katedroje) apžiūrėjau menišką šv. Kazimiero koplyčią bei XVI—XIX amžių Lietuvos tapybą. Įdomus ir Kraštotyros muziejus buvusioje Visų Šventųjų bažnyčioje.

Per tris savaites Lietuvoje su foto aparatu padariau apie 450 skaidrių. Tad iš visų savo kelionių tėvynėn susidaro virš 1300 skaidrių, kurias teks tinkamiau suklasifikuoti.

Šį kartą parsivežiau ir nemažai plokštelių. Įdomūs ištisi vaidinimai — Justino Marcinkevičiaus Katedra (4 plokštelės) ir Mindaugas (3 plokštelės). Atskiros plokštelės: aktorius L. Noreika skaito Maironio kūrybą, Eduardo Balsio Dramatinės freskos (smuikui, fortepijonui ir simfoniniam orkestrui) bei Saulę nešantis — kantata solistui, chorui, vargonams ir mušamiesiems instrumentams. Ažuoliukai; Aklųjų draugijos kamerinis choras; Liaudies dainos — V. Noreikos, B. Grincevičiūtės ir įvairių chorų; Vilniaus M. K. Čiurlonio Meno Mokyklos Styginis Orkestras; 1975 metų Dainų Šventė; Žiūrų Kaimo Etnografinis Ansamblys, 1975 m. gruodžio 26 d.

certai perpildyti — tai kiekvienas, kuriam rūpi Lietuvos kultūra, privalo nuoširdžiai džiaugtis. Gerai, kad bilietų kainos nėra aukštos. Operoje bilietas pirmoje eilėje kainavo 2,50 rublio.

Užsieniečių gastrolės ypatingai mėgiamos. Girdėjau apie Jofrey baletą — bilietų nebuvo įmanoma gauti. Mano viešėjimo metu naujuose gražiai įrengtuose Sporto rūmuose, kuriuose telpa 5,000 žiūrovų, gastroliauo Japonų varietė "Takaradzuki dukros". Visi 10 spektaklių buvo išparduoti, nors bilietų kainos buvo aukštos — po 4,50 rublio. Bet aš pats šiaip taip bilietą susikombinavau.

Per tris Lietuvoje viešėjimo savaites kun. Balčiui teko susitikti su Lietuvos bažnytinės hierarchijos vadovais, kunigais, buvusiais studijų draugais, paviešėti kunigų seminarijoje ir t. t. Visa tai paliko nemažą išpūdžių bei prisiminimų.

Bet apie tai gal bus proga pasikalbėti kitą kartą.

Reporteris: Tenka nuoširdžiai padėkoti kun. Balčiui už jo suteiktą galimybę pagyventi Lietuvos kultūrinio gyvenimo akimirkomis.

Apie Lietuvos religinį gyvenimą kun. Balčys pažadėjo labai išsamiai papasakoti. Tą gyvenimo srytį jis giliai išstudijavo, kalbėjosi su aukštaisiais Lietuvos religinio gyvenimo žinovais, vyskupais, prelatais, senais klebonais, jaunais kunigais ir klierikais.

Kipros Petrausko skulptūra Vilniaus operos rūmų fone.

Kun. K. Balčio nuotrauka

Kalėdos

Kalėdos baltos, Kalėdos gražios,
Kalėdos teikia sniego plotkelių.
Kad nerūdytų vaikų šymelės —
Kalėdos baltos, Kalėdos gražios.
Vieškeliuos žmonės staiposi, gražos,
Vieškeliuos skamba vario varpeliai
Kalėdos baltos, Kalėdos gražios
Todel, kad skamba vario varpeliai.

JUOZAS TYSLIAVA

Juozo Tysliavos kapas ir paminklas 1975 m.

Kun. K. Balčio nuotrauka

USA DELEGATION VISITS LITHUANIA

Senator Hubert Humphrey of Minnesota
and J. O'Neill of New York interviewed by
Gimtasis Krastas in Vilnius

Correspondent: What are your impressions of the stay in Soviet Lithuania?

H. Humphrey: Our stay in Lithuania has been a very good one, and we've been very impressed with the warmth and hospitality that we have found here. Our hosts have arranged an excellent program for us, and the representatives of Lithuania that we've met with, we had good discussions and frank exchanges of views. And, I think, my overall impression is the warmth of the Lithuanian people and the great treasury of culture that we've found here — your painters; we've been introduced to some of your music; we were raptured at one of your museums yesterday. And I must say that, I think, I've been most impressed by the strength and the beauty of the Lithuanian culture that we've found here.

J. O'Neill: I would add that I agree with what my colleague has said, and I would add that I'm very much impressed with your programs for reconstruction of the old city and the on-going program in that area. We have begun these types of programs in the United States, and it is very good to see that same kind of concern for historical heritage is going on here.

Correspondent:

Did you have any objects of special interest in Lithuania? If you had any . . .

H. Humphrey: Well, I would say I was particularly impressed with our visit to the kindergarten this morning. It was of a firstmore interest for me. We are beginning to do some of the same kinds of things in the state that I come from, and I was most interested in seeing the quality of the educational system and the interest in the very young child. So, I was very pleased to see that.

J. O'Neill: I think it was at the museum. I was impressed by your paintings, and also by the music of . . .

Correspondent:
Was it Čiurlionis?

J. O'Neill: Čiurlionis — very much impressed by his work. I'm taking back five of his records — "The Forest", and I think the other one is called "The Sea", and I'm also taking back some prints of his paintings. While we were here, we met with people of your Cardiology Center, who were most gracious to us. And I think this is a great area of cooperation. We have very many of the same problems in this area, and I think it's a good idea to begin concrete exchanges of information that we should have. So, these two particular visits impressed me very much. I'd like to say that since

12

we've been here the greeting that we've received, our requests have been met, our hosts have tried to make our stay as pleasant as possible, and we've been very pleased with it.

Correspondent:

How do you assess the Soviet-American relations and the prospects for their development?

H. Humphrey: I feel that in our travels through the Soviet Union and also here in Lithuania we found a sincere and earnest desire to have successful detente. And I believe that if we see positive movement and if we see important substantive programs, involving the coming together of the peoples, then we will have successful detente. There is concern, I know, in my area of Minnesota, to see that progress is made. It's a very challenging time, and I think it's a time for testing. It's a time for seeing the sincerity of detente and to see that it's successful.

J. O'Neill: Yes, I can agree with what Skip said. I do think that this is a time for testing. We have to get to know each other better before we can build stronger bridges between our people. I think this is a very important time for Soviet-US relations. And I think we must look to some concrete examples of where we can come together. Particularly our ideologies differ. There are several examples of this today. I think that we must face some of these problems that we have, and we must come to their constructive solutions. I don't think we can build detente and a true relationship between the United States and the Soviet Union unless we can have these frank and open discussions. I believe these are positive steps. I think if we discuss our differences, we have a chance of resolving them.

Recorded by

Vilius Baltrėnas
and Rimantas Skiauteris

The American delegation was headed by the Democrat James O'Neill (New York) and the Republican Thomas Milligan (Indiana). The group also included Barbara McKenzie (Massachusetts), Hubert Humphrey (Minnesota), Tom Bro-water (Maryland), Michael Griffin (Alabama), William Lockayer (California), Frank Fahrenkopf (Nevada), Charles Winbury (N. Carolina), Howard Phillips (Virginia), Fred Lockwood (Nebraska) and Donald Sandquist.

The delegation was accompanied by the first secretary of the United States Embassy to the Soviet Union Richard E. Combs and Consul of the Consulate — General of the United States of America in Leningrad Gary L. Matthews.

DOMINICUS R. VALIUNAS MARRIES LETITIA C. LYNN

Dominicus Rytis Valiunas and Letitia Chandler Lynn were married in St. Luke's Chapel of Trinity Parish in Greenwich Village in November.

The Episcopal ceremony was performed by the Rev. Bliss Williams of New Haven, an ordained deacon who studied for the ministry after she and the bride were classmates at Smith College.

A reception was held at the River House apartment of Mr. and Mrs. Angier Biddle Duke, the bride's stepfather and mother. Mr. Duke is New York City's Commissioner of Civic Affairs and Public Events.

The bride was given in marriage by her father, Jeffrey Lynn of Tarzana, Cal., who has retired from acting.

Mrs. Ashton dePeyster, the bride's stepsister, was her only attendant. The bridegroom's father, Joseph Kestutis Valiunas of New Rochelle, was best man. Andrew Valiunas, the bridegroom's brother, played Bach preludes on

the piano as guests, including Mayor and Mrs. Beame, were escorted by the ushers, Julius and Peter Valiunas, also brothers of the bridegroom, Angier Biddle Duke Jr., the bride's halfbrother, Dario Duke, her stepbrother, and Jeffrey Lynn Jr., her brother.

Mr. and Mrs. Dominicus Valiunas after their wedding. Bride was Letitia C. Lynn.

"Folk dance," a tapestry woven by Anastasia Tamošaitis. It was recently shown at an exhibition in Hamilton, Ont., Canada.

A Bicentennial Commentary:

Thaddeus Kosciuszko— Pole or Lithuanian?

By **ALGIRDAS BUDRECKIS**

The revived interest in the American Revolution conjures up the perennial dispute among Americans of Lithuanian and Polish descent. Each Polish observance of the American Bicentennial points with pride to the contributions of "Thaddeus Kosciuszko and Kazimierz Pulaski". Not so! — retort Lithuanian-Americans, — Tadas Kosciuska was a Lithuanian.

What are the facts? Actually Kosciuszko made significant contributions to Americans, Poles and Lithuanians. It cannot be denied that Kosciuszko was the father of the American Corps of Engineers and Artillery. Nor can it be denied that General Kosciuszko was a staunch defender of the Polish Constitution of May 3, 1791. He led the 1794 Rebellion which sought to safeguard the independence of the Polish-Lithuanian Commonwealth. Objective Lithuanians should take pride in the fact that a Lithuanian had such an impact on Polish affairs.

Yes, Thaddeus Kosciuszko was a Lithuanian. A man's feelings about his origins is an important determinant regarding nationality. Kosciuszko belonged to the class of Eastern European gentry which identified itself politically with the Polish-Lithuanian Commonwealth. In other words, he felt that he was a Pole in the civic sense. Yet he also felt proud of the cultural and political traditions of his forebearers, the boyars of the Grand Duchy of Lithuania.

On the occasion of the American Bicentennial one should consider the highlights of Kosciuszko's life and career: 1) his genealogy, 2) his appeal to General Niesiolowski, and 3) his second American testament.

Kosciuszko's origins were Lithuanian. On April 25, 1509 Grand Duke Zygismund the Elder granted one Kostiuszko Fedorowicz, a service noble of Belorussian descent the village of Siechnowicai, in the country of Kamieniec in the Grand Duchy of Lithuania, for meritorious service. The Church Slavonic and Polish texts of the donation can be found in Tadeusz Kotzrowo, *Kosciuszko, zyciorys z dokumentow wysnuly, przez Krakow* (Cracow, 1894), p. p. 549-550. According to the genealogist Kostiuszko Fedorowicz died in 1530. His descendents, adopting his name as a surname, mingled with Lithuanian nobility and became a catholic family. The fortunes of the Kosciuszkos gradually declined; by the beginning of the 18th century their economic position had fallen to that of petty gentry.

Thaddeus Kosciuszko was born in Merecausczizna in the county of Slonim, the wojewodship of Naugardukas, Lithuania. His father Liudvik Kosciuszko was the sword-

bearer (kardininkas) of the Lithuanian wojewodship of Brest Litovsk (Lietuvos Brasta). His mother came from the Ratomskas family.

Kosciuszko considered himself a Lithuanian while active in the affairs of the Commonwealth. When he left the United States in 1784 he returned to Lithuania. Unable to find employment in the Lithuanian Army he settled down on his small estate. His sister gave him financial assistance. At the start of the historic Four-Year Sejm, extensive army reforms were begun in 1789. Both the Polish and Lithuanian armies of the Commonwealth were augmented and re-equipped. In 1789 Kosciuszko was called to the colors and assigned to the Polish Army as brigade leader (dowodca pierwszej brygady). On February 3, 1790 he reported for duty. However he was not pleased with service in the Polish Army. Kosciuszko considered himself a Lithuanian and asked to be transferred to the Lithuanian Army. He sought support for the transfer from Lithuanian senators and deputies to the Sejm. He appealed to General Jozef Niesiolowski, chairman of the Sejm Military Commission and castellan of Naugardukas, for a commission in the Lithuanian Army. Kosciuszko wrote to Niesiolowski: "Do you not want to return me to Lithuania, and unless you renounce me, are you incapable of seeing me do service to you? Whoever am I? Am I not a Lithuanian, a fellow countryman of yours, chosen by you? To whom must I demonstrate gratitude, if not to you? To whom do I have to plead my cause, if not to you and yours truly?" (The original reads: "Chciejcie mnie powrocic do Litwy, i chyba się wyrzekacie mnie i niezdolnym widziecie do sluzenia wam? Ktoz jestem? Azali nie Litwin, spolrodak wasz, od was wybrany? Komuz mam wdziecznosc okazowac, jezeli nie wam? Kogo mam broniec, jezeli nie was i siebie samego?" But this "brother Lithuanian" (brac-litwin) did not respond to Kosciuszko's pleading. Kosciuszko blazed a brilliant career in the Polish Army and eventually headed to the 1794 Rebellion from Poland. The text of this 1790 letter can be found in Siemienski's *Listy Kosciuszki*, Nr. 64, page 169, and the pertinent excerpt is also in Karol Kozminski's *Kosciuszko Opowiesc* (Warsaw, 1963) page 71.

The American reader will probably be more appreciative of Kosciuszko's official statement in the United States. Kosciuszko returned to the United States in 1797. Prior to leaving he drafted a will to have his properties in America used to help free Negroe slaves. Polish historians often quote this May 5, 1798 will. On the European continent Thaddeus Kosciuszko subsequently located himself in Paris and drew up a second will or perhaps a codicil on June 28, 1806. In this will

he makes reference to the aims expressed in his first will and he makes a special bequest to Kosciuszko Armstrong, a son of his friend General Armstrong. In the presence of Charles Carter and James M. Morris, T. Kosciuszko commenced his second will as follows: "Know all men by these presents that I Thaedo Kosciuszko formerly an officer of the United States of America in their Revolutionary War against Great Britain, and a native of Lithuania in Poland, at present residing at Paris, do hereby will and direct that at my decease the sum of Three thousand seven hundred and four dollars currency of the aforesaid United States shall of right be possessed by and delivered over to the full enjoyment and use of Kosciuszko Armstrong . . ."

And finally the U. S. Supreme Court in adjudicating Kosciuszko's American-estate drew upon the documents and proofs of the case, the genealogy of the Kosciuszko family and also the wills of Kosciuszko and the record from Gardinas, Lithuania. In proceeding to the question of Kosciuszko's domicile the U.S. Supreme Court said, "In the will of 1806 he describes himself as 'an officer of the United States of America in their Revolutionary War against Great Britain, and a native of Lithuania in Poland, at present residing in Paris'."

Historically the Americans, American Negroes, Poles, Belorussians, and Lithuanians may claim him as a hero. Nevertheless, Thaddeus Kosciuszko or Tadas Kosciuska considered himself a native Lithuanian.

CBS Produces Major Work on Immigrant

The CBS Television Network is preparing a major Bicentennial production on the United States as a nation of immigrants, to be aired in 1976.

The two-hour film portrait, titled "To America", will attempt to demonstrate graphically that immigration is the lifeblood of America and flows today as strongly as it ever did. The film captures the dramatic story of several actual persons who fled their Eastern European homelands, giving up everything they had in order to seek a better life in America. No actors are used.

CBS notes that the late President Franklin D. Roosevelt told the Daughters of the American Revolution in 1938: "Remember, remember always, that all of us, and you and I especially, are descended from immigrants."

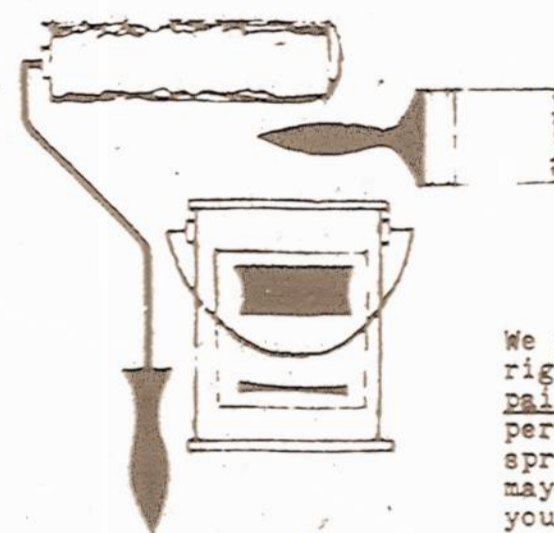
The film is expected to be repeated a number of times on the network after its premiere in 1976 on a date yet to be established.

CBS is making a number of major contributions to the Bicentennial, among them the now widely-known "Bicentennial Minutes" and the hour-long prime time specials dealing with crucial themes and personalities in American history "The American Parade".

"Bicentennial Minutes", sponsored by Shell Oil, is a series documenting America's struggle for independence and reflecting life in colonial America. Each "Minute" features a well known personality who relates an incident—momentous or little known—which occurred on the date of the broadcast 200 years ago.

Voluminous research was done to guarantee the historical fidelity of the "Minutes" from the Library of Congress, state historical societies, colonial newspapers, personal diaries and letters of the Founding Fathers, and other sources.

LATEX PAINT \$1⁰⁰ Per GALLON

- \$ 4.75 AUTOMOTIVE ENAMEL per gallon
- 3.99 Latex Ext. House Paint per gallon
- 2.99 Latex Wall Paint per gallon
- .89¢ AKRILEX Resin (Make your own Latex paint)

Detroit has cut back on auto production. We made a huge purchase of paint they can't use right now. This paint is the very same original paint on your own car or truck, worth \$14.-\$16. per Gal. You can easily roll it, brush it, spray it, on anything. We have any color you may need, just name it, or mail us samples with your check.

ONLY \$ 4.75 per Gallon if you order right now. Plus, ** one free gallon with your first order, PLUS, *** order 4 Gallons of one color and get the 5th gallon FREE.

MAIL YOUR ORDER TODAY, WHILE WE STILL HAVE MORE THAN 300 DIFFERENT COLORS!!!!

For incredible prices on wholesale lots of 50 gallons or more, call us: 504/367-3083 (All shipments F.O.B. New Orleans)

AKRILEX resin
1 pkg. makes
10 Gal. latex
paint.....
@ \$8.90 PKG.

RESIN COMES WITH COMPLETE INSTRUCTIONS

YOUR ORDER FORM

TO Mail Order Paint Co. Dept. K-103
83 Fifth Street
Gretna, La. 70053

Enclosed find \$ _____ for _____ Gallons of your paint.

Name _____ (Please print)

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

(If you can, attach here with tape, City small chips or samples of colors you want).

We understand all your paint State _____ Zip _____ is backed by a 100% adjustment guarantee.

(All shipments F.O.B. New Orleans)

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

IEŠKO IŠKILIAUSIŲ JAUNUOLIŲ

Jaunimo Centras siekia tinkamai pagerbti Chicagoje ir apylinkėse gyvenančius iškiliausius lietuvius jaunuolius-les. Tam tikslui sudarytas komitetas iš šių asmenų: Prano Nedo, Jono Paštuko, Sofijos Jelionienės, Irenos Regienės ir dr. Algio Pauliaus. Komitetas savo darbą jau pradėjo. Artimiausiu laiku bus paskelbtos spaudoje atrinkimo taisyklės ir kitos informacijos.

Dalia Sruogaitė-Bylaitienė vadovavo vakarui, kuris įvyko Jaunimo centre gruodžio 6 d., įteikiant premiją Elenai Juciūtei už knygą "Pėdos mirties zonoje". Ši knyga atspausdinta New Yorke, o premijos mecenatas — ilgai New Yorke gyvenęs Kipras Bielinis, miręs prieš 10 metų. Premija paskirta iš jo paliktų fondų 3,000 dol. dydžio, jam nurodžius, kad ji turi tekti tam lietuviui autoriui, kuris parašys tinkamą knygą apie sovietinę vergiją.

Zigmas Umbražūnas, Draugo kultūriname priede — kertinėje paraštėje labai kritiškai atsiliepė apie neseniai Chicagoje išleistą lietuvių žurnalistų kolektyvinį kūrinių "Žurnalistika". Jisai rašo, kad, kai kurie autoriai, bemokydami kitus žurnalistikos, patys paskendo vidutiniškume ir įkyrėjusiame tuščiažodžiavime.

Gintautas Vėžys su savo dukrele Chicagoje Čiurlionio galerijoje, kur buvo išstatyta jo lietuviškų ekslibrisų paroda. Ši paroda praėjo dideliu susidomėjimu.

Dalis ekslibrisų Čiurlionio galerijoje parodoje savo rinkinį buvo išstatęs ekslibrisų rinkėjas Gintautas Vėžys. Dauguma eksponatų gauti iš Lietuvos. Ed. Sulaičio nuotr.

Chicagoje universitete, kur anksčiau buvo dėstoma lietuvių kalba, o šiemet, neatsiradus studentų, jos nebuvo, ateinančiais mokslo metais vėl įvedama. Slavistikos departamento arbatėlėje, kurioje dalyvavo apie šimtas studentų su profesoriais, lietuvių Žilvičio grupė pašoko tautinių šokių ir sudomino vieną studentą įsirašyti studijuoti lietuvių kalbą. Tai indoeuropiečių kalbą studijuojąs lingvistas S. Bryan.

Povilas Gaučys lapkričio 16 d. Jaunimo centre skaitė paskaitą, tema: "Žmogus dabarties literatūroje". Diskusijose po paskaitos dalyvavo dr. Kun. V. Bagdanavičius, A. Baliūnas, K. Bradūnas, dr. S. Smilga, kun. J. Borevičius ir kt. Paskaitą rengė Lietuvių katalikų mokslo akademijos Chicago skyrius.

Čiurlionio galerijos meno kūrinių fondas šiemet sulaukė vertingų kūrinių. Yra gauta dail. J. Tričio paveikslas "Pirmoji šalna" ir dail. J. Vaičiūčio "Lietuvos gamtovaizdis". Dail. Tričys taip pat padovanojo vienos savo medžio graviūros kopiją, o dail. M. Šileikis po savo kūrinių parodos padovanojo net penkis paveikslus. Stp. Karvelis yra padovanojęs metalinį Maironio bareljefą.

Laiškų Lietuviams redakcijos paskelbtasis konkursas baigiasi šių metų gale. Konkurso temos: vyras — Kokią norėčiau turėti žmoną? moterims — Kokią norėčiau turėti vyrą? Jaunimui — Kokius norėčiau turėti tėvus? Jaunimui dar skiriama ir kita tema — Jaunimas ir religija. Čia reikia panagrinėti ar jaunimas domisi religija, ar nuo jos tolsta. Rašinys turi būti ne ilgesnis kaip 3000 žodžių, pasirašytas slapyvardžiu ir įdėtas atskirame voke. Siųsti redakcijai iki gruodžio 31 d.: 2345 W. 56 Street, Chicago, Ill. 60636. Už geriausius rašinius paskirtos penkios piniginės premijos nuo \$150 iki \$25.

Vytautas Juška, iš Melbourn, Australijoje, lankėsi Chicagoje. Jis yra Australijos LB krašto valdybos narys jaunimo reikalams, taipgi yra Australijos Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas. Lietuvių jaunimo veiklos reikalais šiuo metu yra atskridęs į Ameriką, o iš čia dar skrenda į Angliją.

Chicagoje įvykusio Italijoje gyvenusių lietuvių suvažiavimo dalyviai prie Jaunimo Centro rūmų. Z. Degučio nuotr.

Stasys Tamkvičius, [katrėje] jėzuitų vienuolijos narys, ilgą laiką gyvenęs Rožezijoje, Afrikoje, atvyko pabūti i Chicago pas vietinius lietuvius jėzuitus. Jis čia Jaunimo Centre susitiko su kun. Kazimieru Pugeviciu iš Baltimorės, kuris buvo atvažiavęs i Chicago ir dalyvavo Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime. Kun. Pugevicius yra Baltimore, Md. televizijos darbuotojas. Ed. Sulaičio nuotr.

LIETUVIŠKŲ EKSLIBRISŲ PARODA CHICAGOJE

Čiurlionio galerijoje lapkričio 14-30 dienomis vyko lietuviškų ekslibrisų paroda. Joje buvo išstatyta apie 500 ekslibrisų iš Gintauto Vėžio kolekcijos, kurioje daugumą sudarė Lietuvos dailininkų darbai. Po šios parodos atidarymo plačiau apie ekslibrisus kalbėjo pats G. Vėžys, kuris rodė ir jų pavyzdžius ekrane.

Parodai išleistame kataloge apie lietuviškus "Ekslibris" taip rašoma: "Modernus lietuviškas ex libris šiais laikais yra vienas geriausių pasaulyje. Tai įrodo kas metai tarptautinėse ekslibrisų parodose lietuvių laimimos premijos, garbės medaliai ir į juos atkreiptas tarptautinių kolekcionierių bei meno žinovų dėmesys. Kiekviena rimta knygos ženklų kolekcija jau nebeapsieina be lietuviškų ekslibrisų.

Lietuviško knygos ženklų pasisekimo nuopelnai priklauso mažai grupei iškilių Lietuvos grafikų kurie su savo originalumu, naujų formų ir technikos ieškojimu, savo drąsa ir eksperimentavimu išskėlė jį i dabartinės aukštumas".

Bendrai, ši paroda, kurią suorganizavo Jaunimo Centras, dare rimtą įspūdį. Taip pat smagu, jog čia nepabijota ir Lietuvos dailininkų kūrybos, be kurios, žinoma, tokia paroda ir nebūtų buvusi įmanoma.

[eš].

Audronė Marija Arštikytė, Juozo ir Marijos Arštikių duktė, gyv. Cicero, gavo magistro laipsnį iš viešo sveikatingumo (Public Health) Illinois University, Medical Center ir tuojau pat pradėjo dirbti savo srityje — komisijoje nustatyti ligoninių pažangumą ir kvalifikacijas. Dabartiniu metu tuo reikalu važinėja su paskaitomis po kitas valstijas.

Lietuvos Fondas, lygiai prieš metus pasiekęs vieno milijono dolerių įnašo, šiemet jau turi per vieną mil. ir 85 tūkst. dol. Fondo centras yra Chicagoje, 2422 West Marquette Rd. Aukos nurašomos nuo pajamų mokesčių.

SURADO IŠ BALZEKO MUZIEJAUS PAVOGTUS TURTUS

Policijai pavyko susekti tris jaunuolius, kurie nakties metu buvo įsilaužę i Balzeko Lietuvių Kultūros muziejų ir išnešę daugelį vertingų dalykų, jų tarpe viduramžių kario šarvus, vertės kelių tūkstančių dolerių. Taipgi išnešta ir senų Lietuvos monetų rinkinys, kurio vertę sunku nustatyti.

Policijai sučiupus piktadarius, jie greitai prisipažino, kur yra paslėpti pavogti daiktai. Policija juos sugrąžino muziejui, išskyrus monetų rinkinį, kurio nepavyko surasti.

Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

Atskilusi Lietuvių Bendruomenė

Chicagoje Midway viešbuty įvyko JAV Lietuvių vadintos atskilusios Bendruomenės atstovų konferencija. Dalyvavo 90 atstovų, atstovaujančių lietuvius iš 16 valstijų.

Konferencija priėmė buvusios valdybos pranešimus, JAV Lietuvių Bendruomenės statutą ir išrinko naują valdybą.

Iki dabar Bendruomenės opozicija pradžioje vadinosi Reorganizuota JAV Lietuvių Bendruomenė, kuri laiką vadinosi "Registruota JAV Lietuvių Bendruomenė". Konferencijoje paašškėjo, kad Aldonos Brusokienės ir daktaro V. Plioplio pastangomis išgauti reikalingi registracijos dokumentai ir nuo konferencijos dienos ši organizacija vadinsis Jungtinių Amerikos Valstybių Lietuvių bendruomenė, be jokio priedo "reorganizuota" ar "registruota".

Pagyvintas lietuvių klubas

Urbanoj Illinois valstybinį universitetą yra baigę daug lietuvių. Jie buvo išvystę ir intensyvią veiklą. Prieš 11 metų, atsidarius Chicagos Circle skyriui, judėjimas persimetė į didmiestį. Buvo galvojama, kad Urbanoje studijuojama tik keletas lietuvių. Keli studentai pasiryžo ištirti, kiek lietuvių dabar Urbanoje yra. Visų nustebimui paašškėjo, kad šiame universitete dabar yra apie šimtas lietuvių ar lietuvių kilmės studentų! Ir jie susidomėjo tarpusavyu bendradarbiavimu!

Gruodžio 1 d. įvyko pirmasis susirinkimas. Dalyvavo 31 studentas. Po draugiškų diskusijų sudarytas 10 laikinas komitetas — suregistruoti veikloje norinčius dalyvauti narius, nustatyti programą ir parūpinti informacinę medžiagą.

SU ŠOKIAIS I LITUANISTIKA

Chicagos universitete Žilvičio tautiniai šokiai nulėmė, kad ateinančias metus universitete bus dėstoma lietuvių kalba!

Slavistikos departamentas suruošė draugišką arbatėlę savo studentams ir profesoriams. Susirinko per 100 žmonių. Vaisinoti lietuvišku maistu, atgabentu Kl. Girvilo ir A. Rėklaičio. Lėšų vaisėms skyrė pats universitetas.

Vaišes pravedė departamento vedėjas prof. E. Wasiolek. Po kavutės jaunimas pašoko landytinį, gyvatarą, jonkelį, malūną. Šoko aštuonios poros, mokytojos — V. Stankienė ir A. Mažeikienė. Akordeonu akompanavo E. Gudonis. Stud. D. Narutytė papasakojo, kad kitados Lietuva buvo didžiulė valstybė, dabar liko maža. Paašškino šokio reikšmę. Profesoriai ir studentai stebėjo lietuviškus šokius dideliu susidomėjimu. Gėrėjosi lietuviškais tautiniais drabužiais.

Pertraukoje prof. W. Darden, anksčiau dėstęs lietuvių kalbą universitete, pobūvio dalyviams papasakojo apie lietuvių kalbos turtinigas formas pavaizduodamas pavyzdžiais. Suminėjo, kad lietuvių kalba sunki, būtų lengviau atsimiti nebent keiksmazodžius, bet jų savų lietuvių gerų neturi, — daugiausia skolintų iš slavų...

Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

D. Zenonas Danilevičius, iki šio malonumais, jos aplinka, nesugadrintas JAV LB tarybos pirmininku. Artimiausieji jo patarėjai yra tarybos nariai A. Repšienė, V. Plioplys, kan. Vaclovas Zakaraukas.

JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininku išrinktas dr. Vytautas P. Dargis. Jis yra ipareigotas sudaryti JAV LB centro valdybą ir ją pristatyti Tarybai, patvirtinti.

Rytinėje sesijoje pirmininkavo Andrius Juškevičius, iki šios konferencijos vedęs visus perorganizuojamas bendruomenės ir konferencijos reikalus. Popietinėje sesijoje pirmininkavo dr. Vytautas Dargis.

Konferencija pasiryžusi tartis su originaliosios LB, frontininkų vadovaujamos, nariais.

Klubas įregistruotas universiteto istaigoje ir apie jo įsikūrimą ir užmojus paskelbta universiteto laikraštyje.

Po Kalėdų, išrinkus valdybą, klubas pradės intensyvią darbą, vystydamas tarpusavy bendradarbiavimą, reprezentuodamas lietuvių kultūrą bei informuodamas 3-čios ar 4-tos kartų lietuvių kilmės studentus apie lietuviškas tradicijas, papročius ir folklorą.

Laikiną lietuvių studentų komitetą Urbanoje sudaro: Edmundas Bubnys, Inga Janonytė, Donna Kurlinkus, Jan Miknaitis, Helen Race, Linas Raslavičius, Vytas Rupinskas, Vida Sidrytė, Gary Statkus ir Algis Tamašauskas, architektūros istorijos lektorius.

Chicagos universitete šiais metais lietuvių kalba nedėstoma, nes neatsirado nė vieno studento. Tačiau šis pobūvis su lietuviškais šokiais ir prof. Darden žodžiai apie lietuvių kalbą paveikė indoeuropiečių lingvistiką studijuojantį S. Bryan, kad jis ten pat pas prof. Darden užsirašė studijuoti lietuvių kalbą. Profesorius leido paskelbti, kad tuo būdu lietuvių kalbos dėstymas vėl bus įvestas Chicagos universitete. Prof. Wasiolek lietuviams nuosirdžiai dėkojo už tautinius šokius.

CHORAS "AUDRA"

Jaunimo choras "Audra" pradėjo ketvirtuosius savo gyvavimo metus. Choras jaunas ir savo amžiumi, ir nariais. Narių skaičius nelabai keičiasi: jaunesni ateina, vyresni išeina, ir taip sukasi apie 100 truputį daugiau, truputį mažiau. Chorui visą laiką vadovauja muz. Faustas Strolia.

Per tuos metus choras dalyvavo daugelyje parengimų ir ten atliko savo programą. Visur buvo maloniai ir šilta sutiktas. Didžiausia choro gastrolė buvo į New Yorką 1975 m. pavasarį. Autobuso varginą kelionė niekas nesiskundė, nei vadovai, nei choristai. Taigi entuziazmo daug.

Chicagos Jaunimo Centro apatinėje salėje vyko Amerikos lietuvių fotografijos paroda. Nuotraukoje matomi premijas laimėjusieji darbai.

Ed. Šulaišio nuotr.

JAUNIMO CENTRE

Jau 17 metų, kai Jaunimo-Centras tarnauja Chicagos ir apylinkių jaunimui bei lietuvių visuomenei. Sezono metu savaitės būvyje per jį pereina nuo 3,000 iki 5,000 žmonių. Kokios eilės 17 metų būvyje perėjo per Jaunimo Centrą, kiek daug naujų, gyvų narių susilaukė bendruomenė iš to jaunimo, kuris čia lankė liet. mokyklas, dalyvavo skautuose, ateitinukuose, šoko tautinius šokius. Kur būtų vykusį visa ta veikla, jei nebūtų Jaunimo Centro?

ASMENYS ĮSIGIJĘ MOKYTOJO CENZĄ

Pedagoginio Lituanistikos Instituto dvejų metų programa išėjo ir įsigijo pradinės lituanistinės mokyklos mokytojo cenzą šie asmenys: Ofelija Baršketytė, Petras Kisielius, Vincas Olšauskas, Liana Ramonaitė, Rasa Šoliūnaitė ir Gražina Valavičiūtė.

Visą (trejų metų) Instituto programą išėjo, parašė pasirinktojo dalyko diplominius darbus ir įsigijo aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokytojo ceną bei atitinkamo dalyko bakalauro laipsnį šie asmenys: Giedrė Čepaitytė — Diplominio darbo tema — "Lietuvių tautiniai šokiai Nepriklausomoje Lietuvoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse".

Ramutė Drūtytė — Diplominio darbo tema — "Motiejus Valančius, didysis žemaičių vyskupas ir tautos gelbėtojas".

Rima Katiliškytė — Diplominio darbo tema — "Henriko Nagio poezijos motyvai".

Vilija Kerelytė — Diplominio darbo tema — "Žvilgsnis į R. Spalio, D. Bindokienės ir B. Pūkelevičiūtes kūrybą".

Vita Musonytė — Diplominio darbo tema — "Simbolika ir lietuvių liaudies įtaka Mikalojaus Konstantino Čiurlionio tapyboje".

Dainė Narutytė — Diplominio darbo tema — "Kralikausko "Mindaugo nužudymo" lietuvių kalbos žodynėlis".

Ona Požarniukaitė — Diplominio darbo tema — "Moteris Lietuvos istorijoje".

Grasilda Reinytė, Diplominio darbo tema — "Vincio Ramono kūrybos apžvalga".

Loreta Stončiūtė — Diplominio darbo tema — "Pavergtos Lietuvos jaunimo 1944-1975 m. religinis nusi-teikimas".

KANDIDATAI Į TEISĖJUS

Dr. Bartz teigia, kad Lietuviai nori susiorganizuoti ir paremti advokatą Paul Smith į teisėjus, nes rezignavus teisėjui Wells, lietuviai neturi nė vieno teisėjo. Adv. Smith nuo pat jo jaunystės yra gabus ir teisingas, galėtų teisėjo pareigas atlikti. Lietuviams būtų garbė, kaip buvo garbė turėti teisėjais Zuri ir Wells.

Respublikonai paskyrė į atsakingą vietą lietuvių bankininką Casey Oksą. Jo giminaičiai, Marquette Parko gyventojai, Peter ir Josephine Mazinas, pataria visiems lietuviams jį paremti.

Illinois valstijos Merit stipendijų komisija konkurso keliu atrinko geriausius valstijos mokinius, kurių tarpe: Dalia Bilaišytė, Catherine Dumbarytė, Luanne Lempa, Marija Miniekaitė, Monika Overlingaitė, Natalija Shadis, Petras Aglinskas, Vainis Aleksa, Grybas, Marius Naris, Edvardas Mikalūnas, Rodney Orentas, Michael Pieža, Mikas Stankus, Rimas Viktora ir Dominikas Yocius.

NERINGA PERĖMĖ LIETUVNINKIENĖ IR PUZYNAITĖ

Neringos restoranas Onos ir Petro Ankų perleistas Adelei Lietuvninkienei ir Pranutei Puzynaitėi.

Adelė Lietuvninkienė kuri laiką dirbo delikatesų krautuvėse, yra puiki šeimininkė, moka skaniai gaminti lietuvišką maistą. Ji yra šeimininkavusi įvairiuose lietuviškuose parengimuose. Pranutė Puzynaitė ilgesnį laiką gyveno Paryžiuje. Šiais metais atvyko nuolatiniam apsigyvenimui.

Neringos restoranas 2652 West 71 St. Restoraną yra geroje vietoje, graži patalpa, pritaikyta didesniai valgytojų skaičiui, turi apie 60 sėdimų vietų.

Pranutė Puzynaitė, gyvendama Paryžiuje, yra išstudijavusi daug įvairių europietišku ir ypač prancūziškų valgių.

Jonas Katilius, 19 m., gyvenęs Cicero, prigrėre Bonne Terre, Mo., apie 50 mylių nuo St. Louis. Jis drauge su M. Sprenger nardė apleistų kasyklų vandenyse ir abu prigrėre. Policija spėja, kad pateko į požemius ir pritrūko deguonio. Abu buvo Southern Illinois universiteto studentai.

Lietuviai pasauliniame Muzikos Žodyne

EDVARDAS ŠULAITIS

E. P. Dutton & Co. New Yorke išleido plačios apimties leidinį apie "Šiuolaikinę muziką ir jos muzikus, pavadintą "Dictionary of Contemporary Music". Tai kapitalinių 834 puslapių veikalas, suredaguotas muzikos žinovo John Vinton.

Idomu, jog šioje knygoje telpa ir dviejų Lietuvos kompozitorių biografijos bei jų kūrinių sąrašai. Tai vidurinėsios kartos Lietuvos muzikai — Vytautas Barkauskas ir Vytautas Montvila.

Apie V. Barkauską minima, kad jis gimęs 1931 m. kovo 25 d. Kaune, Lietuvoje. Nupasakojamos jo studijos Pedagoginiame Institute (Vilniuje) Tallat-Kelpšos muzikos mokykloje ir Lietuvos Valstybinėje konservatorijoje. Rašoma, jog konservatorijoje kompozicijos mokėsi pas Antaną Raciūną, orkestraciją pas Eduardą Balsį, harmoniją pas Zigmą Aleksandravičių. Taip pat minima, kad Barkauskas 1958-61 metais buvo Lietuvos Tautinio Meno Instituto muzikos skyriaus mėgėjų kompozitoriu patarėju. O nuo tada dėstė teoriją Lietuvos valstybinėje konservatorijoje.

Rašinyje pažymima, kad Barliausko kūrybai įtakos turėjo Varšuvos rudeniniai muzikos festivaliai ir Zagrebo muzikos sąskrydžiai. Taip pat yra nurodomas jo svarbesnių kūrinių pobūdis.

Montvilai (jis gimęs Kaune, 1935 m. birželio (d.) knygoje skiriama kiek mažiau vietos. Rašoma, kad jis yra studijavęs Vilniaus konservatorijoje (1952-59) ir Vilniaus valstybinėje konservatorijoje (1959-64). Nuo 1959 m. jis yra Lietuvos Televizijos garso inžinieriumi.

V. Montvila taip pat užsimenamas straipsnyje apie Tarybų Sąjungos šiuolaikinę muziką bei jos kūrėjus. Yra rašoma, kad jis kartu su estu Arvo Part yra naujos muzikos avangardistai. Čia paminimas 1967 m. sukurtas Montvilos kūrinys "Skambesiai" gongams, varpams ir pianui.

Be šių dviejų Lietuvos kūrėjų, knygoje pristatoma iš Lietuvos muzikų šeimos kilusi Gražina Bacevičiūtė (rašoma — Grażyna Bacewicz), tačiau apie jos lietuvišką kilmę iš rašinio nieko negalima sužinoti. Rašoma, jog ji gimusi Lodzėje, Lenkijoje, nors Bostone išleista lietuvių Enciklopedija gimimo vieta nurodo Višakio Rūdos parap. Pažymima, kad 1962-69 metų laikotarpyje ji buvusi Lenkijos kompozitorių draugijos vicepirmininke.

Dar šiek tiek ryšio su lietuviais, kaip iš knygos sužinome, yra turėjęs garsusis Amerikos kompozitorius Aaron Copland (gimęs 1900 m. lapkričio 14 d. Brooklyne). Čia yra pažymėta, jog Copland yra Lietuvos žydų vaikas. Jo tėvas, kuris anksčiau vadinosi Kaplan, Amerikon yra atvykęs per Skotiją ir Brooklyne yra turėjęs departamentinę krautuve.

Šią knygą galima užsisakyti E. P. Dutton & Co. leidykloje, 201 Park Avenue South, New York, N. Y. 10003. Jos kaina — 25 dol.

Dail. Adomo Galdiko paveikslas Vilniaus Dailės muziejuje.

Kun. K. Balčio nuotrauka

Laisvės Žiburio koncertas

JONAS KIZNIS

Mūsų parengimuose vokalinė muzika yra dažniausia programos dalis, ir, tur būt, visuomet jai skiriama daugiausia laiko. Solistės dominuoja — skaičiumi jos toli pralenkė vyrus. Kiekvienas sezonas jų bent kelias naujas išveda į sceną. Jos visos paruoštos dainuoti didžiojoje scenoje operiniam žanrui. Vienos jų linkusios į draminių stilių, kitos daugiau į bel canto. Stilius lemia mokykla, solistės vidinių išgyvenimų charakteris ir atskirais atvejais pasirinktos dainos ar arijos turinys.

Bet štai iš Vakarų Berlyno iškviesta Vida Vaitkutė dainavo Laisvės Žiburio koncerte — baliuje. Buvo įdomu pamatyti pačią Vidą ir išgirsti jos dainavimą. Jai tik pasirodžius scenoje, iš pirmų jos judesių buvo aišku, kad ji yra skirtingo žanro solistė, kokios mūsų parengimų scenose, berods, ir nėra tekę matyti. Vida yra mažosios scenos, estrados solistė. Bet tai jos meno nėra kiek nenuvertina. Ji tik įžengė į sceną ir tuoj pat įsikūrė ir pradėjo šeiminkauti. Jos laisvumas, taktas, scenos užvaldymas leidžia taip sakyti.

Vida dainavo lietuvių liaudies ir dabartinę Lietuvoj dainuojamas dainas. Pradėjusi repertuarą dviem liaudies dainom Atskrend sakalėlis... ir Aš karvutėi žalio šieno... toliau kai kuriuos šlagerius dainavo vokiškai ir angliškai. Repertuaras sudurstytas, taikantis į šio koncerto auditoriją, nepamirštant madingų dainų ir šiam koncertui Aloyzo Jurgučio sukurtos Vidai skirtos dainos.

Švelniam šiltam Vidos tembre vos juntama ironijos spalvelė, kuri, lyg koks pastovus fonas, lydi kiekvieną jos dainą, ar ji būtų lyrinė ar kitokia. Kūrinio ritminė eigoj jautri tonui ir tekstui solistė su pirma daina laimėjo klausytojo pasitikėjimą, ir jis buvo ramus, kad ir išstiktis, lyg akvarėlės netikėtumas, įsiderins į sceninio vaizdo visumą.

Vida nešykščiai naudoja gestus — jie laisvi ir platus, gi galvos judesiai

reti ir santūrus. Šis kontrastas duoda dainai ekspresijos.

Scenos menininkas, kaip ir visi kiti, siekia gyvo kontakto su publika. Vida jį turėjo — šiltą ir glaudų. Bet, trokšdama dar daugiau, ji norėjo publiką įtraukti dainuoti kartu su ja... Ir pabaigai ji uždainavo. Aš pasėjau žalią rūtą... Publika nenoriai jai pritarė... Pabaiga buvo nupiginta. Geriau tiktų, jeigu tokios pabaigos nebūtų buvę. Bet tą užmiršus, galima pasidžiaugti gražiu, stilingu Vidos Vaitkutės dainavimu.

Violeta Karosaitė iš Chicagos, išraiškos baleto šokėja, Čiurlionio metų minėjimui pašoko du šokius, kurių siužetai paimti iš Čiurlionio kūrybos. Abu šokiai sukurti pačios Violetos. Šokiui Jūra panaudota muzika iš Čiurlionio simfoninės poemos Jūra. Antram šokiui paimti motyvai iš Čiurlionio tapybos, iš Zodiakų ženklų, šokis pavadintas vardu Sagitarius. Violetos išraiškos šokyje yra ir klasikinio baleto elementų.

Violetos sukurtieji šokiai Jūra ir Sagitarius skirtingi turiniu, šokėjos buvo charakterizuoti jiems būdinga išraiška. Akcijai vykstant scenoje, scenos tinkamas apšvietimas yra būtinas. Be jo akcija turi formos ir

idėjinių nuostolių. Tinkamo apšvietimo Jūrai ir Sagitariui kaip tik ir trūko.

Laisvės Žiburio koncertą absoliučiai dominavo svečiai. Be minėtų, iš Chicagos dar buvo ir Aloyzas Jurgutis. Jis skambino palydą V. Vaitkutės dainavimui. Paskambino ir savo sukurtą kūrinį Pienės pjesė, kuriam impulsą davė Čiurlionio paveikslas Pasaka. Ir dar vieną Jurgučio kūrinį Jūratė ir Kastytis (Maironio žodžiai) dainavo Vida, jai specialiai parašytą jos estradiniam stiliui.

Šamojingas ir taktiškas konferavimas yra kūrybinis darbas ir vertingas parengimo pajvairinimas. Šiam koncertui konferavo Margučio radijo vedėjas Petras Petrutis — taip pat iš Chicagos. Jo tekstai buvo įdomūs ir gerai perduoti.

Po šio koncerto knieti pasiūlyti lietuvių jaunom solistėm pabandyti dainuoti estradiniam stiliuje, žinoma, kas turi tam patraukimo ir talento, ir gerai pasiruošus geroj mokykloj, nes estradinė scena turi savo techniką ir estetiką. Mūsų visuomenėj dar yra nuomonių, kad mažoji scena neverta vieta rimtam, save gerbiančiam menininkui; eiti į ją — tai nusizeminti, savęs neverinti. Tokių diletantiškų nuomonių reikia nepaisyti, o jas koreguoti.

Newyorkečiams dainuoja Vida Vaitkutė, akompanuojant Aloyzui Jurgučiu.

S. Narkėliūnaitės nuotr.
Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

KOKIA LIETUVIŲ ATEITIS 1976-AISIAIS METAIS?

Apgailėtina, kad 1975 m. lietuviai Amerikoje neatsiekė savo pagrindinio tikslo. Pagal vėliausią statistiką, jau 144 valstybės priklauso Jungtinėms Tautoms, reiškia, kad tos visos 144 tautos turėtų būti žmonijos vienybės ir apsaugos sargyboje. Tikrenybėje jos yra pasidalinusios kelias grupes, jų didžiausios dvi pagrindinės ideologijos, būtent, demokratinė ir komunistinė — socialistinė ideologijos grupės.

Pastarosios dvi ideologijos savo tarpe turi net 27 tautas, kurios gyvena komunistinės-socialistinės ideologijos santvarkoje.

Daugiausia žmonių gyvena Kinijoje — 900 milijonų, antroji — Indija, kurioje gyvena 450 milijonų ir Tarybų Sąjunga, kurioje gyvena 250 milijonų. Pasaulyje gyvena virš 4 bilijonai žmonių, į kurių skaičių įeina ir lietuviai.

Tenka pastebėti, kad komunistinė-socialistinėse valstybėse yra geležinė disciplina, ten žmonės neturi balso laisvai pasisakyti, jiems valdžia pasako, kaip jie privalo galvoti, dirbti ir veikti.

Demokratinės tautos pripažįsta laisvę, vienybę ir lygybę. Tačiau JAV gyventojai ir jų vadai demokratiją veda į katastrofą! Tai darydami gali prarasti laisvę.

Amerikos tauta buvo ir tebėra galinga ir mielaširdinga. Ji šelpė ir gelbėjo, taip pat tebegelbėti neišsivysčiusiąsias tautas.

Per paskutiniuosius 15 metų mūsų valdininkai išleido daugiau pinigų, negu turėjo pajamų! Per paskutinius 5 metus mes įėjome į ekonominę krizę. Na, o kitos tautos nei valstybės mums nepagelbsti!

Mes dabar JAV pergyvename pilno žodžio prasmę depresiją, tai yra sergame "ekonomiška liga". Stebėtina, kad unijų vadai, save pasivadinę "demokratas", gi krašte administracija republikoniška, tai tie unijų vadai ir trumpos atminties politikieriai, vieton prezidentui pagelbėti, jie yra pasiryžę sunaikinti jo ekonominius planus. Mūsų prezidentas, kurios partijos jis bebūtų, jis yra tautos vadas, jis yra atsakomyingas už viso krašto vadovavimą. Gi piliečiai privalėtų prezidentui korporuoti, bet nekaišioti baslių!

Manau, kad unijos vadai turėtų jausti atsakomybę, depresijos laikotarpyje nereikalauti pakėlimo algų, nė streikuoti. Bet unijų vadai specialiai ragina darbininkus streikuoti! Niekad JAV nebuvo tiek streikų, kaip jų yra dabar. Net buvo sustreikavę mūsų mokytojai. Ir "laimėjo" iki \$20,000 dolerių už 8 mėnesių darbą. Piliečiai nežino, jog mokytojų kontrakte net yra įrašyta, kad jie gautų nemokamą gydymą. Vienas juokingiausių punktų toj sutartyje, tai, kad mokytojai turi teisę nemokamai gauti ir "naujus dantis", kad mokiniai juos kalbančius suprastų ir mokiniai matytų ir mokytojų 'gražius dantis'.

1976-aisiais metais piliečiai turėtų pagalvoti, kaip ilgai mes Amerikoje turėsime pilną demokratiją.

Advokatas Charles P. Kal Chicago, Ill.

KĄ REIKETŲ MUŠTI

Maceina šių metų "Aidų" šeštame numeryje, polemizuodamas su kun. A. Rubiku, be ko kita, rašo: "Maceinai juk nėra jokio malonumo būti mušamam, kaip tam asilui, už tai, kas yra ne jo, nors jis tai ir tikėtų visa širdimi" (249 p.).

Tikrovė mums sako, kad už tikėjimą į Dievą, idėja, žmogų — tikintysis ne tik buvo mušamas kaip asilas, bet buvo ir kankinamas, ir žudomas, ir niekinamas Dievo, teisybės ir visuomenės vardu.

Savo atsakyme A. Rubikui Maceina svarsto visą eilę sunkių klausimų. Už kai kurias tezes, ypač dvasininkus vanojant, dangus gal jį ir palaimins, tačiau teisybė rytojaus botagu jį gerokai gali išvanoti už tai, kad jis tiki į tai, kas ne jo ir kas laiko bei erdvės malūno procese iš deimantų pavirs į dulkes. K. B-nis

KILĖS IŠ LIETUVOS NORI KANDIDATUOTI Į JAV PREZIDENTUS

Lietuvos žydų kilmės Pennsylvania gubernatorius, Milton Schapp yra pareiškęs, kad jis nori būti demokratų partijos kandidatu Amerikos prezidento pareigoms. Gubernatorius Schapp yra Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. Prez. P. P. Dargio artimas draugas, ir stoja už pavergtųjų tautų laisvę.

Aldona Dvarionaitė ir jos brolis Jurgis šiuo metu lankosi Amerikoje ir prie progos pakoncertuoja lietuviams ir amerikiečiams. Jie čia matomi vieno pobūvio metu New Yorke.

Po M. K. Čiurlionio minėjimo Jungtinių Tautų Dag Hammarskjoldo bibliotekoje gruodžio 12 d. — iš k. į d. Jurgis Dvarionas, Vyt. Zenkevičius, Aldona Dvarionaitė, Rusų knygos klubo pirmininkai Celov ir Sokolov, dail. V. K. Jonynas. Antroje eilėje: R. Krivickas ir Br. Spūdienė. Dvarionai atliko Čiurlionio kūrinius, o dail. Jonynas skaitė paskaitą apie Čiurlionį. Po minėjimo įvyko priėmimas, kuriame dalyvavo daugumas koncerto svečių. Ten ir ši nuotrauka padaryta. S. Narkėliūnaitės nuotraukos

IŠEIVIŲ RAŠYTOJŲ KNYGŲ PARODA MIUNCHENE

Bavarijoje Menininkų rūmuose Muenchene įvyko išėivijos autorių knygų paroda. Buvo: ukrainų, Ukrainos vokiečių, rumunų, čekų, slovaku, vengrų, bulgarų, rusų, latvių, lietuvių, estų ir lenkų. Parodą atidarė Bundestago viceprezidentas dr. Richard Jeger. Kalbą pasakė Pen klubo generalinis sekretorius dr. A. Kratochvil. Parodos lankytojus pasveikino vokiečių rašytojų sąjungos Bavarijos prezidentas Erne von Levenstein. Diskusijas, kuriose dalyvavo ukrainų, lenkų, čekų, bulgarų, vokiečių ir rusų rašytojai, vedė Muencheno universiteto rektorius prof. Lobkovič. Parodą ir diskusijas rodė ir Bavarijos televizija.

Bundestago viceprezidentas dr. R. Jeger kalbėdamas nurodė, kad kiekvieno tremties rašytojo pareiga yra teikti kūrybos savo tautai, kuri

gyvena nelaisvėje. Ir Vokietijos žymūs rašytojai totalitarinio režimo laikais buvo priversti gyventi ir rašyti tremtyje, ir tokiu būdu vokiečių tauta turi ir savo tremties rašytojus ir tremties literatūrą. . .

Didžiausią knygų skaičių tremtyje, apie 5000 titulų, yra davę rusai. Kone tiek pat ukrainai, o po jų seka latviai, lietuviai ir estai.

Vokiečių autorių sąjungos pirmininkas rašytojas Erne von Levenstein, pareiškė, kad rašytojų pareiga yra palaikyti gyventojų gerą nuotaiką savajame krašte ir rodyti pasauliui, kur viešpatauja tautai nepakenčiamas režimas. Diskusijoms, vadovavo Muencheno universiteto rektorius prof. Lobkovič. Rašytojų pareiga išsaugoti savo tautos kalbos švarumą. Rašytojai turi rašyti ne vien savo tautai, bet ir kitoms tautoms.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos

ir visais reikalais kreipkitės

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO,
VALSTYBĖS IR
FEDERALINĖS VALDŽIOS
MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

VITAS GERULAITIS KELIAUJA PO PASAULĮ

Pasibaigus komandinėms teniso pirmenybėms Amerikoje ir sužadus Davis Cup rungtynes prieš Venezuelą, Gerulaitis, kaip ir daugelis geresniųjų šio krašto profesionalų, išsirengė kelionėn po pasaulį.

Pradžią kelionės Gerulaičiui nebuvo kokia. Jis, žaisdamas Buenos Aires, Argentinoje, įvykusiame tarptautiniame turnyre, iškrito antrame rate. Jam žymiai geriau sekėse Venezueloje, kur tarptautinio lygio varžybose jis pasiekė finale ir jame įveikė jugoslavą Franulovic, laimėdamas pirmąją vietą.

Argentinos Lietuvių Balsas (gruodžio 4 d.) aprašė Gerulaičio pasirodymą Argentinoje. Tarp kitko, ten rašoma: "V. Gerulaitį hotelyje Presidente aplankė mūsų veiksnių moterų delegacija. Vladė Malėnaitė-Survilienė, Eugenia Rudytė, Liliana Burbaitė pasveikino pagarsėjusį sportininką nuo Argentinos Lietuvių Centro. S. L. Arg. pirm. R. Stalioraitis kalbėjosi telefonu. JAV sportininkai, tik 4 dienas viešėdami Argentinoje, labai buvo užimti sporto srityje, taip kad su lietuviais jiems neteko pabendrauti".

Vitas Gerulaitis yra atsarginiu žaidėju Amerikos rinktinėje, kuri dalyvauja Davis Cup žaidimuose (neoficialiose pasaulio komandinėse pirmenybėse). Jis treniravosi Tucson, Ariz., kur JAV komanda žaidė pirmąsias šios taurės rungtynes prieš Venezuelą. Chicago Tribune korespondentas Rick Talley, kuris aprašinėjo šias varžybas, tame laikraštyje buvo paminėjęs, jog JAV rinktinės kapitonas Trabert antros dienos rungtynėse leis žaisti Gerulaičiui, tačiau taip neįvyko, nes vėl aikštėje pasirodė pagrindiniai žaidėjai: Jimmy Connors ir Roscoe Tanner.

KAS VAŽIUOS Į MONTREALIO OLIMPIADĄ?

Roma Griniūtė, buvusi žymi sportininkė, o dabar sporto žurnalistė, Svyturio žurnalo lapkričio mėn. numeryje plačiai aprašo apie pasiruošimus olimpiniam žaidimams Montrealyje. Ten sumini ir Lietuvos sportininkus, kurie turi vilčių važiuoti į Montrealį. Ji rašo:

"Tad kandidatų į olimpinę TSRS rinktinę turime gana daug. Tai ir lengvaatlečiai M. Treinytė-Razienė, N. Savaitė-Butkienė, kurios šiemet gyveno daugiausia pirmaisiais motinystės džiaugsmiais ir rūpesčiais, ir K. Šapka, J. Grigas, R. Plungė, E. Skapas, ir plaukikai V. Petkevičius, A. Juozaitis, R. Bačiliūnas, A. Zacharenkova, ir krepšininkė A. Rupšienė, ir rankininkai ir R. Zailskaitė-Jesikevičienė, A. Česaityte, A. Maziliauskas, šaulys J. Rauba, irklotojai G. Ramoškienė, E. Kaminskaitė, V. Česiūnas, V. Truškinas. Ir dar liko nepaminėtų. Tačiau būti kandidatų dar nereikia tapti olimpiečiais. Kas vyks į olimpiadą

paaškęs olimpinę vasarą. Dabar belieka viltis, kad Montrealio olimpiada Lietuvos sportui bus nemažiau už Miuncheno, kur turėjome aštuonis mūsų sporto pasiuntinius, iš kurių M. Paulauskas ir V. Česiūnas sugrįžo su aukso, N. Savaitė-Razienė — su sidabro medaliais."

SUVAŽIAVIMAS DETROITE

Lapkričio 8 d. Detroite ivyko Š. Amerikos Lietuvių Sporto Sąjungos atstovų suvažiavimas, kuris, tur būt, buvo vienas iš negausiausių šios sąjungos istorijoje. Jeigu L. Bendruomenė ir kiti veikėjai nepasidalina garbe ir vadovavimu, tai sportininkų tarpe jokios konkurencijos nėra ir visiems durys čia atviros, tik nelabai atsiranda norinčių dirbti.

Naują centro valdybą buvo pavesta sudaryti Kanados sporto apygardos vadovui L. Baziliauskui ir Toronto Vyties pirmininkui L. Radzevičiui. Chicagoje ilgą laiką buvusi centro valdyba, kuri lietuvišką sporto veiklą Š. Amerikoje numarino iki minimumo, keliasi į Kanadą, kur lietuviškas sporto judėjimas visą laiką buvo ir yra gyvesnis, negu JAV. Buvo priimtas nutarimas, jog nuo dabar kiekvienoje centro valdyboje bus visų trijų sporto apygardų pirmininkai.

Buvo patvirtintas ateinančių metų žaidynių kalendorius. Pagal jį krepšinio ir tinklinio pirmenybės bus pravestos balandžio 3-4 dienomis Toronte.

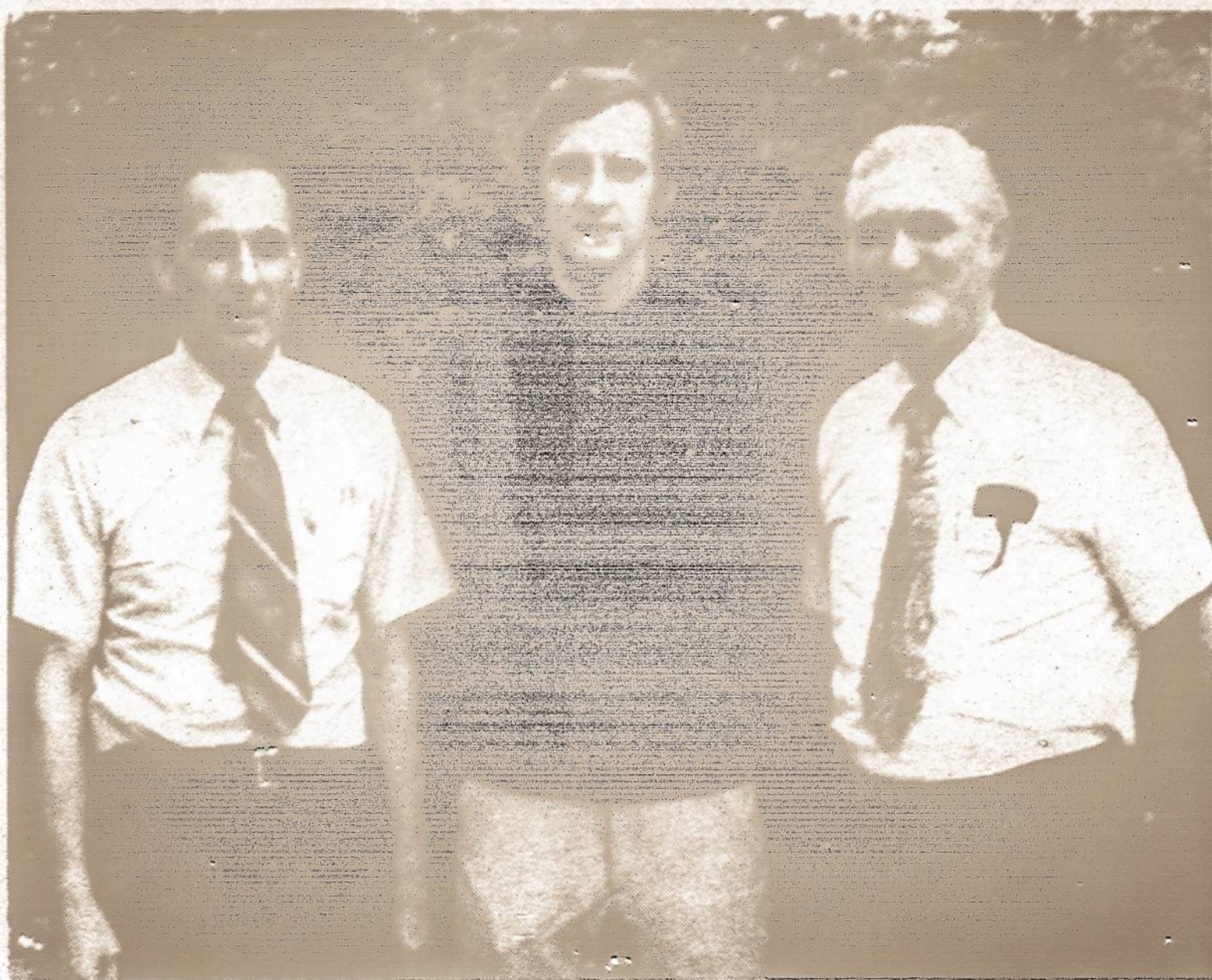
Krepšinio žinios

☆ 17-asis tradicinis "Didžiojo Prahos prizo" tarptautinis moterų krepšinio turnyras, kuriame dalyvavo šešios komandos, baigėsi Maskvos krepšininkų pergale. Maskvos komanda, kurioje žaidė ir dvi vilnietės Z. Makselytė ir V. Šulskytė, nugalėjo Varšuvą 92:67 (51:36), Budapeštą 67:36 (24:16). Prahos 1 65:50 (31:24), Prahos II 76:45 (34:28) ir Bukarešto komandą. Antros liko Varšuvos krepšininkės,

Chicago Neris C klasės jaunių II komanda.

Z. Degučio nuotr.

Feliksas Kriaučiūnas [kairėje] kitų sporto entuziastų tarpe. Dešinėje stovi H. Petraitis, Amerikos krepšinio rinktinės, kuri 1938 m. lietuvių tautinėje Olimpiadoje Kaune laimėjo I vietą

Ed. Šulaičio nuotr.

o po jų sekė Prahos 1, Bukarešto, Prahos II ir Budapešto komandos.

☆ Rygoje vykusias Pabaltijo respublikų studentų krepšinio varžybas laimėjo Latvijos krepšininkai, įveikė Lietuvos atstovus (KP) ir KKI rinktinę) 86:63 ir pralaimėję estams 73:89. Lietuvos krepšininkai nugalėjo estus 65:64.

☆ "Vakarinių naujienų" redakcijos krepšinio taurių turnyrą laimėjo Vilniaus "Mokslo" moterų (ir, L. Gedminienė) ir vyrų (tr. J. Daktaraitė) komandos.

PAGERBTASE KRIAUCIUNAS

Feliksas Kriaučiūnas prieškariniais metais Lietuvoje, tur būt, buvo pats geriausiai pažįstamas bei gerbiamas chicagietis. Šis vyras iš Chicagos 1937 m. nukeliavo Lietuvon ir, patreniravęs Lietuvos rinktinę, ją išstempė į Europos čempionus 1937 ir 1939 metų pirmenybėse kartu būdamas ir rinktinės kapitonu.

Šis mūsų tautietis vaikystės metais lankė De La Salle gimnaziją (High School) ir čia pradėjo savo sportinę karjerą krepšinyje bei futbole. De La Salle mokykla išrinko pačius geriausius sportininkus 50 metų (1920-1970) laikotarpyje ir juos neseniai pagerbė Hyatt Regency viešbutyje įvykusiame iškilmin-

game pobūvyje. Tokių vyrų atsirado 6 ir jie visi įrašyti į mokyklos "Hall of Fame".

Prieš porą metų F. Kriaučiūnas baigė savo tarnybą Chicagos policijoje ir dabar jau yra išėjęs į pensiją.

NEW YORKO LIET. FUTBOLININKAI

New York LAK futbolininkai baigė šio sezono rungtynes. Pirmoji komanda paskutines rungtynes prieš ukrainų vienuolikę pralaimėjo nesėkmingai 2:3, nors vedė 2:1. Ji pasiliko paskutinėje vietoje, turėdama 2 pergales ir 10 pralaimėjimų. Įvartėjų santykis irgi gana kuklus 10:33. Daugiausia įvartėjų (6) pelnė S. Žadvydas.

Rezervinė komanda savo balanse turi 3 laimėjimus, vienas lygiašias ir 8 pralaimėjimus. Įvartėjų santykis panašus kaip ir pirmosios — 13:30.

LIETUVIAI LAIMI

Kuldigoje (Latvija) pasibaigė TSRS jaunių stalo teniso pirmenybių zoninės varžybos. Jose paaškęjo komandos, kurios ateinančių metų sausio mėnesį žais Nikolajeve šalies jaunių čempionato finale.

Lietuvos merginų komanda, kurią sudarė panevėžietės L. Mataitytė, D. Tomkevičiūtė ir V. Blažytė, 6:3 nugalėjo Latvijos rinktinę ir tokia pat pasekme pralaimėjo Leningrado ekipai. Lietuvos buvo antros ir kartu su leningradietėmis pateko į finalą.

Finale taip pat žais LTSR vaikinių komanda (vilniečiai M. Krejeris, V. Obuchovas, šiaurietis A. Laužadis). Lietuviai 7:2 įveikė latvius ir tokia pat rezultatu pralaimėjo leningradiečiams.

H. Žemaitis — antras

Bialystoke (Lenkijoje) vyko tradicinis tarptautinis šachmatų turnyras, kuriame šiemet rungtyniavo 18 žaidėjų iš keturių šalių — Lenkijos, Lietuvos, Jugoslavijos ir VFR. Šveicariška sistema buvo sužaista dešimt turų.

Lietuvai atstovavęs vilnietis meistras H. Žemaitis septynias partijas laimėjo, tris užbaigė lygiomis ir, surinkęs 8.5 taško iš 10 galimų, užėmė antrą vietą. Pustaškiu daugiau už vilnietį pelnė Lenkijos eksčempionas meistras J. Gromekas.

Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

Trumpai iš visur

CELINA MOŠINSKIENĖ MINEJO 99-JI GIMTADIENĮ

99-rių metų sulauke C. Mošinskiėnė. Ji gyvena pas savo sūnų inž. Vytautą Mošinską gražioje Pompano Beach vietovėje. Ir kai 1975.II.23 buvo įsteigta II-ji LB Floridos apylinkė, Celina buvo pirmoji LB Auksinio Kranto apylinkės steigėjų eilėse.

Šiai ilgo lietuviško visuomeniško gyvenimo veteranei ir, gal būt, pačiai amžiumi seniausiai bendruomenininkei šiame kontinente, jos šeima ir bičiuliai surengė puikų gimtadienio paminėjimą V. Mošinskių namuose. Susitikti su šia išskirtinio būdo moteriške privažiavo svečių iš St. Peterburgo, Miami, Surfside ir iš Juno Beach. Perskaičius sveikinimo telegramas susirinkusieji sugiedojo "Ilgiausių metų", Iš sveikinimų išsiskyrė V. Staneikos iš Lake Park, Fla., atsiųstasis jausmingas eilėraštis. Mat, pastarojo žmona Aldona yra Celinos dukterėčia. Br. Aušrotas sveikino jubiliatę LB Floridos apygardos vardu.

Geologas Algirdas Garlauskas, Clevelando Viešųjų ūmonių departamento Vandens kokybės programų vedėjas, gavo šiemetinę Gamtos bei aplinkos kokybės premiją. Jis daug prisidėjo prie Erie ežero ir upių vandens švarinimo.

FILATELISTAI APIE LIETUVĄ

Įtakingame pašto ženklų žurnale "Stamp magazine" gruodžio mėnesio laidoj tilpo ilgokas įžanginis straipsnis, pavadintas "Lenkijos-Amerikos Laisvės Kovotojai Karo Belaisvių Stovyklų Ženkluose". Straipsnio autorius Henrikas F. Zabrowski. Šis straipsnis mums lietuviams įdomus tuo, kad dabar yra retas atsitikimas, kad kuris nors lenkas atvirai parašytų ir duotų kreditą Lietuvai, kur tas kreditas priklauso. Aprašydamas generolus Kosčiuską ir Pulaskį, kurie buvo pavaizduoti Karo Belaisvių Stovyklų ženkluose, autorius pradeda nuo gen. T. Kosčiuskos (1974-1817), kad šis gimė Mereče, prie Lietuvos Brastos, Lietuvoj vasario 12 d., 1746 metais. **K. Matuzas**

Jonas Vytautas Dunčia, Michigan universiteto studentas, Dearborn, Mich., prieš 3 metus suorganizavo ten studijuojančių lietuvių klubą. Vienas iš klubo tikslų — pažinti lietuvišką veiklą ir spaudą išeivijoje, taip pat, kiek sąlygos leidžia, dalyvauti bendruose lietuvių darbuose. Klubas gavo iš universiteto vadovybės savo sueigoms patalpas ir piniginę pašalpą, už kurią nutarta užsakyti 15 lietuviškų laikraščių. Klubo pirmininku yra J. V. Dunčia.

Jonas Lenktaitis, kultūrininkų mecenatas, solistė G. Čapkauskienė iš Kanados, Juozas Andriūšis, dalyvavę VLIKo seimo bankete.

Jono Valaičio nuotr.

Urugvajaus valstybės įkūrimo pusantro šimto metų sukakties proga Lietuvos atstovas Anatolijus Grišonas su žmona Liucija buvo pakviesti dalyvauti kartu su kitais užsienio diplomatais įvairiose ceremonijose parlamento rūmuose ir kitur.

Juozas Mikalčius, buvęs Laiko redaktorius, iš Neuquen provincijos nuvyko į Bs. Aires. Kurį laiką padirbės su lietuvių—ispānų k. žodynu, o gruodžio mėn. vyko į kelionę po Europą, kurioje mano išbūti vieną mėnesį.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITĖ

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 848-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVISKĄ PATARNAVIMĄ.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, igyjant apdraudus, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiai kitais reikalais, — kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v

Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

Tel. Evergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rusies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Jonas Jurašas su šeima atvyksta į New Yorką sausio gale ar vasario pradžioj. Jis yra pagarsėjęs režisierius, Lietuvoj sukėles daug triukšmo su savo pastatymais, išvartytas iš teatro, išvartytas ir iš Lietuvos. Dabar gyvena Miunchene, Vokietijoje. New Yorke jis nori įsikurti ir rasti darbą savo srity.

Prof. Jeronimas Kačinskas su žmona buvo atvykęs į New Yorką ir buvo sustojęs pas savo brolių aktorius Henriką Kačinską. Jis kalbėjo apie Vl. Jakubėną jo pagerbime, kuris buvo surengtas gruodžio 13 Kultūros Židinyje. Į Bostoną išvyko gruodžio 15.

Elena Kuprevičiūtė, smuikininkė, iš Columbus, Ohio, buvo atvykusi į New Yorką, dalyvavo muziko V. Jakubėno pagerbime ir atliko jo vieną kūrinių. Buvo sustojusi pas Antaniną Reivytiene. Į Columbus išskrido gruodžio 14, sekmadienį.

Austra Puzinienė, dailininkė Povilo Puzino našlė, pastoviai gyvenanti San Mateo, Cal., atvyko į New Yorką. Savo rūpesčiu ji išleido didelę dail. Puzino monografiją. Paveikslai spalvoti. Knyga atspaus-ta Japonijoje, ir jos siunta atėjo į New Yorką. Knygos platinimo reikalais ji ir atskrido į New Yorką.

Simo Kudirkos dukra ir sūnus įstojo į New Yorko skautų eiles. Savo iškilmingoje sueigoje, atžymėdami 25 metų veiklą, New Yorko skautai pasveikino Simą su jo šeima ir jam įteikė ką tik iš spaudos New Yorke išėjusią Petro Jurgėlos knygą apie Lietuviškąją skautiją.

Išvykęs lapkričio 12 aktorius Vitalis Žukauskas gruodžio 3 grįžo iš Australijos. Ten su humoristine programa aplankė: Perth, Adelaide, Melbourne, Sydney, Canberra.

Dail. Elena Urbaitytė dalyvauja tapybos darbais parodoje "American Painters in Paris", kuri yra ruošiamą Cultural Association for Knowledge of the American Graphic Arts in France. Paroda finansuojama prancūzų ministerijos, turizmo įstaigų ir Paryžiaus miesto tarybos. Paroda rengiama Paryžiuje, Konvencijų centro rūmuose, pačiame miesto centre, ir tęsis nuo gruodžio 15 iki sausio 15 d. Ji rengiama Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukakties minėjimo proga. Šiuo metu dail. Elena Urbaitytė dalyvauja New Yorke vykstančioje parodoje "Women Artists 1975", Performing Arts Center, 136 W. 52nd St.

Kazys Vasiliauskas, aktorius, su šeima persikėlė gyventi į Baltimore, Md. pas savo sūnų. Jo naujas adresas: 307 Woodlawn Road, Baltimore, Md. 21210. Tel. (301)889-2683.

Dail. Česlovas Janušas lapkričio 21 grįžo iš ilgesnės kelionės po Viduržemio jūros kraštus. Aplankė Šv. Žemę, Graikiją, Italiją, Prancūziją, Ispaniją.

Mirė gyvenusi 100 metų ir 3 mėnesius

Gruodžio 8 d. anksti rytą mirė Aleksandra E. Briedienė, plačiai žinoma adv. Stepono Briedžio, SLA teisinio patarėjo motina. Mirė išgyvenusi 100 metų ir 3 mėnesius. Palaidota šv. Jono Kapinėse.

Be sūnaus adv. Stepono, liko 2 dukterys: Agnes B. Huger ir Ella Bessie B. Landsberg. Trečioji duktė Mary B. Martens mirė 1947 m. Dar liko ir 4 anūkai.

SLA vadovybė adv. Bredes ir seserims bei anūkams reiškia gilią užuojautą.

VLIKO seimo bankete susitiko Lietuvos Pasiuntinybės patarėjo Washingtono žmona Bačkienė, dr. Aldona Janaciene-Slepetytė ir mokslininkas pranciškonas Tevas Gidžiūnas, OFM.

VLIKO pirmininko žmona L. Vakiūnienė-Jasaitytė, dr. Petras Vileišis iš Waterbury, Conn., besiruošias vykti į artimuosius Rytus prekybos reikalais ir aplankyti Europos ir Afrikos kraštus, ir SLA sekretorė Genovaitė Meikiūnienė.

Jono Valaičio nuotraukos

VLIKO seimo metu lapkričio 30 politinę komisiją sudarė šie seimo nariai: Petras Ažuolas, Domas Krickas, Vytautas Mačys, Pranas Purnas, P. Algis Raulinaitis, Antanas Skirius.

Muzikas Vladas Jakubėnas su žmona, dalyvavęs čia jo kūrinių koncerte gruodžio 13 Kultūros Židinyje, gruodžio 15 išskrido į Braziliją.

MOTERŲ VIENYBĖS VAKARIENĖ IR VETERANAI

"Moterų Vienybės" tradicinė Kalėdų vakarienė įvyko gruodžio 16 d. Andriūšių patalpose. Susirinko apie 70 dalyvių. Kalėdų senelis, šiuo metu būdamas labai užimtas, paliko tris maišus dovanų, kurias pačios narės turėjo išdalinti atsilankiusiems narėms ir jų šeimos nariams. Vakarienė praėjo labai gražioj nuotaikoj, net su dainom. Ar lietuviai gali apeiti be dainos?

Kalėdų švenčių laikotarpy savo gimtadienius mini Andriūšienė, Šimėnas ir Dabsonas, tad visiems sudainuota "Ilgiausių Metų". Pažymėtina, kad Dabsonas už 7 dienų (dieną prieš Kūčias) bus sulaukęs 90 metų, dar tiesus ir žvalus. Jam galima mažiausia 20 metų nuimti.

Šalia sėdėjęs Daukantas turi 2 metus jį pasivyti. Taip pat ir Kulbokienė, Dobsono sesuo, prieš metus vyko su grupe kitų lietuvių žiemos ekskursiniu laivu į pietines salas, buvo viso laivo išrinkta ir apdovano-ta "jauniausia grandma" nes pagal jos amžių ji atrodė tokia jauna, žvali ir natūrali. K. Matuzas

OLD BETHPAGE, N. Y.

Lapkričio 29 inž. Anatolijus ir Aušra Grabauskai pakrikštijo sūnų Antano-Džiugo vardais. Krikšto apeigas atliko kun. J. Čekavičius. Krikšto tėvais buvo Jūratė Augienė ir inž. Saulius Remėza. Iš Chicagos į krikštynas buvo atvykę pusseserė Vita Reinytė, pusbroliai Jonas Valkiūnas, Virgilijus Krapauskas, teta Irena Krapauskienė, mažojo Antano-Džiugo prosenelė M. Kerpienė.

Vienybė, 1975 m. gruodžio 26 d.

Jungtinėse Tautose 144 valstybių atstovai, be ginklų ir peštynių, diplomatinio būdu sprendžia problemas. Tokia nuotaika ir grupė įvairių pažiūrų lietuvių prie bendro stalo viename Jungt. Tautų korespondentų būklėje diskutavo lietuviškus reikalus. Iš kairės sėdi: V. Tysliaviene, E. Mizariene, O. Yozieniene, B. Lukoševičiene, B. Spūdienė, J. Lukoševičius. Stovi Jonas Valaitis, V. Zenkevičius, kuris gruodžio 14 d. grįžo į Lietuvą, ir S. Narkelūnaitė.